EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 16.7.2025
COM(2025) 549 final

2025/0222 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega kehtestatakse programm „Erasmus+“ aastateks 2028–2034 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/817 ja (EL) 2021/888

{SWD(2025) 550-551} - {SEC(2025) 547}

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Põhjused ja eesmärgid

Poliitikaraamistik

Haridus, koolitus, noored ja sport on valdkonnad, kus liidu investeeringud inimkapitali, oskuste arendamisse ja Euroopa tasandil sidemete loomisse on suurimad, pannes seega aluse vastupanuvõimelisele ja sidusale Euroopa Liidule, kus kodanikel on juba noorena olemas õiged oskused ja pädevused ning kus nad tajuvad ühist Euroopa identiteeti kogu selle mitmekesisuses. Nende investeeringutega tugevdatakse ka sotsiaalset õiglust, kestlikku heaolu ja konkurentsivõimet ning panustatakse paljude ELi laiemate poliitiliste prioriteetide, näiteks kriisivalmiduse ja kaksikülemineku elluviimisesse.

Hariduse, koolituse, noorte ja spordi tähtsust Euroopa tuleviku jaoks on kajastatud ELi hiljutises poliitilises tegevuskavas ja strateegilistes aruannetes.

ELi juhtide Euroopa strateegilises tegevuskavas aastateks 2024–2029[1] seatakse prioriteediks investeerimine oskustesse, koolitusse ja haridusse ning tunnistatakse, et ajal, mil üleilmne konkurents koos poliitiliste ja sotsiaalsete lahknevustega süveneb, on haridus ühendav jõud ja alustala, millele Euroopa peab rajama oma strateegilise autonoomia, majandusliku tugevuse, demokraatia ja ühtekuuluvuse.

President von der Leyen on 2024.–2029. aasta poliitilistes suunistes rõhutanud, et „Euroopa eesmärgid ja tegevus peavad põhjalikult muutuma igal tasemel oskuste ja igat liiki koolituse ja hariduse puhul. See on inimeste karjääri ja väljavaadete jaoks sama oluline kui meie konkurentsivõime jaoks.“ Veelgi enam, president lubas, et „luuakse oskuste liit,[2] mis keskendub investeeringutele, täiskasvanuharidusele ja elukestvale õppele, oskuste säilitamisele ja eri liiki koolituste tunnustamisele, et inimestel oleks võimalik töötada kogu liidus“, ja „tugevdatakse programmi „Erasmus+“, sealhulgas kutseõppe valdkonnas, nii et rohkem inimesi saaks sellest kasu. See on väga oluline, et kõik inimesed saaksid arendada oskusi, luua ühiseid kogemusi ja suurendada üksteisemõistmist. See on osa üldisemast püüdest anda noortele ühiskonnas ja demokraatias suurem vabadus ja vastutus“. President lubas jätkata ka tööd Euroopa kraadi loomiseks. Lisaks rõhutas president, et ta soovib seista selle eest, et noored saaksid meie tuleviku kujundamisel ise kaasa rääkida.

Oma 16. jaanuari 2024. aasta resolutsioonis programmi „Erasmus+“ rakendamise kohta[3] rõhutas Euroopa Parlament, et „programm on olnud Euroopa haridusruumi liikumapanev jõud ja peaks jätkuvalt reageerima tulevastele suundumustele hariduses, et pidada sammu ühiskondlike ja tehnoloogiliste muutustega“ ning et programm on Euroopa ühtekuuluvustunde edendamisel ülioluline.

Kahes põhiaruandes, so Letta aruandes[4] ja Draghi aruandes[5], esitatakse põhjalik analüüs ja ülevaade Euroopa Liidu tulevikust ning rõhutatakse haridusse ja oskustesse investeerimise

---

1 Strateegiline tegevuskava, 2024–2029, Euroopa Ülemkogu 27. juuni 2024. aasta kohtumine (https://www.consilium.europa.eu/media/4aldqfl2/2024_557_new-strategic-agenda.pdf).

2 Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Oskuste liit“ (COM(2025) 90 final).

3 Resolutsioon programmi „Erasmus+“ (2021–2027) rakendamise kohta (2023/2002(INI)), https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2024-0007_ET.html

4 Enrico Letta „Much more than a market“, aprill 2024.

5 The future of European competitiveness: Report by Mario Draghi, september 2024.

tähtsust, sealhulgas programmi „Erasmus+“ keskset rolli. Lisaks jõutakse Sauli Niinistö aruandes[6] järeldusele, et liidu majanduse ja ühiskonna vastupanuvõime, eelkõige sektorites, mis on ühiskondliku ja majandusliku stabiilsuse säilitamiseks üliolulised, näiteks haridus, on äärmiselt oluline võimalike ulatuslike kriiside, näiteks sõjaliste konfliktide ja katastroofide korral.

Programmi „Erasmus+“ rakendatakse käsikäes 5. märtsi 2025. aasta oskuste liidu teatise[7] ja selles seatud eesmärgiga töötada välja kvaliteetsed, kaasavad ja kohandatavad haridus-, koolitus- ja oskuste süsteemid, et suurendada ELi konkurentsivõimet, ning Euroopa haridusruumi algatusega, mille kaudu on kättesaadavad oskuste liidu elluviimise peamised vahendid. See paneb aluse oskuste omandamisele kogu elu jooksul ning loob piiriüleselt ühise ruumi kvaliteetse ja kaasava hariduse ning elukestva õppe jaoks.

ELi rahalisi vahendeid oskuste, hariduse, koolituse, noorte, vabatahtliku tegevuse ja spordiga seotud küsimuste lahendamiseks on aastate jooksul antud eri programmide kaudu. 2021.–2027. aasta mitmeaastases finantsraamistikus anti toetust peamiselt programmi „Erasmus+“, Euroopa solidaarsuskorpuse, Euroopa Sotsiaalfond+, teadusuuringute ja innovatsiooni raamistiku ning programmi „Euroopa horisont“ kaudu. Järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ettepaneku eesmärk on tegeleda liidu üldiste rahastamisvahendite keerukuse, nõrkuste ja jäikusega, muutes pikaajalise eelarve sihipärasemaks ja lihtsamaks, vähendades programme ja suurendades mõjukust.

Probleemid ja nende põhjused

EL seisab hariduse ja koolituse ning noorte ja spordi valdkonnas silmitsi suurte probleemidega. Euroopa vajab inimesi, kel on vajalikud oskused ja pädevused eluks ja tööks, isiklikuks arenguks ning kestlikuma, vastupidavama ja digitaalsema majanduse ja ühiskonna kasvuks. Investeeringud nende oskuste arendamisse on otsustava tähtsusega, et tagada jõukas, sidus ja konkurentsivõimeline Euroopa. Praegu on haridus- ja koolitussüsteemidel keerukas pakkuda inimestele kõigis eluetappides vajalikku minimaalset põhioskuste taset või põhjalikumaid pädevusi, samuti pehmeid oskusi. Samuti on tähtsad valdkonnaülesed oskused ja pädevused, nagu paindlikkus, vastupanuvõime, empaatia, kindlustunne, avatus, kriitiline mõtlemine, digi- ja meediapädevus ning meeskonnatöö, mis parandavad üksikisikute võimalusi muutuste tegemisel ja toimetulekul kiiresti muutuvas maailmas, aitavad hoida inimeste vaimset tervist ja suurendavad igaühe heaolu. Need oskused suurendavad ka inimeste tööalast konkurentsivõimet, aitavad tugevdada ühiskonna vastupanuvõimet ja luua tugevama Euroopa, mis on kriisidega toimetulekuks paremini ette valmistatud. OECD eelmise rahvusvahelise õpilaste hindamise programmi (PISA) 2018. aasta tulemustega võrreldes on Euroopa põhioskuste[8] tasemes maha jäänud ning kehvade õpitulemuste määr matemaatikas (–18 punkti), lugemises (–12) ja loodusteadustes (–3,4) on oluliselt suurenenud. ELis ei ole piisaval arvul kõrg- ja kutsehariduse lõpetanuid, kellel oleksid vajalikud oskused, ning peaaegu neli tööandjat viiest on teatanud raskustest leida õigete oskustega töötajaid[9]. Üldiselt on tööjõu ja oskuste nappus suurenenud kõigis liikmesriikides ning see mõjutab ELi suutlikkust rohe- ja digipöörde elluviimisel ning seeläbi konkurentsis püsimisel. Kvaliteetse ja kaasava formaalse ja mitteformaalse hariduse tase ja kättesaadavus on kogu liidus, sealhulgas maa- ja äärepoolsetes piirkondades endiselt erinev, mis süvendab omakorda majanduslikke,

6 Safer Together – Strengthening Europe’s Civilian and Military Preparedness and Readiness, Sauli Niinistö, 2024.

7 Oskuste liit, COM(2025) 90 final.

8 PISA 2022. aasta uuringu aruandes tõdetakse, et haridustulemused on halvenenud ja ebavõrdsus on kasvanud. Euroopa haridusruum.

9 Eurobaromeetri uuring, november 2023, data.europa.eu.

sotsiaalseid ja piirkondlikke erinevusi. Lisaks esineb endiselt soolist ebavõrdsust, kusjuures loodusteadust, tehnoloogiat, inseneeriat ja matemaatikat (MATI) õpib peaaegu kaks korda rohkem mehi kui naisi.

On selge, et need oskustega seotud probleemid tuleb lahendada ja luua soodne keskkond, mis toetab kõiki õppijaid juba alates noorest east paremate õpitulemusteni jõudmisel ja pikas perspektiivis edu saavutamisel.

ELi strateegiline autonoomia ja konkurentsivõime sõltub ka võimest toetada, kohale meelitada ja hoida talente, eelkõige üleilmse konkurentsi tingimustes. Samuti peab liit seadma prioriteediks hariduse edendamise kõrgema taseme oskuste valdkonnas, sealhulgas digi-, tehniliste ja valdkonnaüleste oskuste arendamisel.

Oskustega seotud probleemid lähevad kaugemale pelgalt majanduslikest kaalutlustest ning nende lahendamine aitab rahuldada vajadust terve, vastupanuvõimelise, kaasava, ühtse ja ettevalmistatud ühiskonna järele. Väga oluline on anda inimestele noorest east alates eluks vajalikud oskused ja pädevused, mis võimaldavad neil orienteeruda keerulises ja kiiresti muutuvas maailmas, kus me elame, osaleda ühiskonnas ja demokraatlikes protsessides ning olla aktiivne ühiskonnaliige. Noorte usk võrdsetesse võimalustesse on järsult vähenenud, täpsemalt on see viimase kümne aasta jooksul vähenenud 16 protsendipunkti võrra[10]. Paljud tunnevad end marginaliseerituna oma sotsiaal-majandusliku seisundi, etnilise päritolu, soo, seksuaalse sättumuse, puude või poliitiliste vaadete tõttu, eelkõige on nende seas vähemate võimalustega või maapiirkondades või äärealadel elavad inimesed. Liidus on 24 % (ligi 18 miljonit) noortest vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus, 11 % 15–29aastastest noortest ei tööta, õpi ega osale koolitusel. Taskukohaste eluasemete puudumine süvendab seda haavatavust veelgi, piirates noorte juurdepääsu haridusele ja õpirände võimalustele.

Noored osalevad institutsioonilises poliitikas ja muudes demokraatlikes protsessides tavaliselt vähem kui teised vanuserühmad ja teevad seda vähem kui varem[11]. Nad võivad seista silmitsi demokraatias osalemise takistustega, nagu ebapiisavad teadmised oma demokraatlikest õigustest, teabe vähesus ja vähene kaasamine otsustusprotsessidesse. Demokraatlikud institutsioonid ja protsessid ise võivad olla noortele kättesaamatud ja noori tõrjuvad. Neid probleeme, sealhulgas mitmesuguseid oskustega seotud vajadusi, ei ole võimalik lahendada üksnes formaalse hariduse ja koolituse kaudu. Mitteformaalne ja informaalne õpe, osalemine vabatahtlikus tegevuses või sport annavad väärtusliku lisapanuse. Need võivad pakkuda inimesele häid võimalusi selliste teadmiste, oskuste, hoiakute ja käitumise arendamisel, mis toetavad enesearengut ning aitavad saada aktiivseks ja kaasatud kodanikuks. Võimalused sellisteks meetmeteks on siiski piiratud ning see mõjutab negatiivselt sotsiaalse kapitali arengut, eelkõige noorte seas.

Programmi panus ja eesmärgid

Tulevane Erasmus+ võib aidata neid probleeme lahendada kõigile pakutavate õppimisvõimaluste ning koostöö ja poliitilise toetuse kaudu saavutatud suutlikkuse suurendamise kaudu.

Programmi „Erasmus+“ keskmes on õpiränne, millega alustatakse juba noores eas. Õpirände käigus tutvuvad õppijad erinevate õpikeskkondadega, uute õpetamis- ja koolitusmeetoditega,

[10] Eurobaromeetri uuring FL502 „Noored ja demokraatia Euroopa noorteaastal“, https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2282.

[11] Euroopa Parlamendi uuring „Young people’s participation in European democratic processes – How to improve and facilitate youth involvement“ (Noorte osalemine Euroopa demokraatlikes protsessides – kuidas parandada ja hõlbustada noorte kaasamist), 2023.

teistsuguste institutsiooniliste raamistike ja sotsiaalsete kontekstidega. Need kogemused võimaldavad üksikisikutel mitte ainult omandada uusi valdkondlikke teadmisi, vaid arendada ka kriitilise mõtlemise, probleemide lahendamise ja suhtlemisoskust, tõsta oma vastupanu- ja kohanemisvõimet ning saada iseseisvamaks ja enesekindlamaks. Need oskused on lihtsasti ülekantavad kutsealasesse maailma, suurendades programmis osalenute tööalast konkurentsivõimet ning kvalifitseeritud ja konkurentsivõimelise tööjõu osakaalu. Töötajate õpiränne suurendab nende kutsealast arengut, võrgustike loomist ja koostöövõimalusi ning tõstab õpetamise kvaliteeti. See on eriti oluline tänapäeva haridusmaastikul, kus õpetajakarjäär tuleb muuta igal tasandil atraktiivsemaks ja kus õpetajatele tuleb võimaldada pidevat kutsealast arengut.

Eesmärk on muuta õpiränne kõigi jaoks reaalsuseks, ja seda võimalikult varakult, tagades võimaluste kättesaadavuse kõigis haridus- ja koolitussektorites, samuti noorsootöö ja spordi valdkonnas, kooskõlas nõukogu soovitusega „Liikuvus Euroopas – õpirände võimalused kõigile“[12]. ELi meetmed aitavad kõrvaldada õpirände puhul esinevaid takistusi, pakkudes piisavalt rahalisi vahendeid ja toetust mitmekesisuse edendamiseks ja võrdse juurdepääsu tagamiseks üksikisikutele, olenemata nende kultuurilisest, sotsiaalsest, majanduslikust või geograafilisest taustast või mis tahes erivajadustest.

Õpirände ja muude toetusmeetmete kaudu peaks tulevane Erasmus+ suurendama kodanikudemokraatia alase viienda põhioskuse ning Euroopa identiteeditunde ja ELi väärtuste austamise arendamist. Erasmus+ on peamine vahend, millega edendada demokraatlikus ja ühiskondlikus elus osalemist, integreerides kodanikuhariduse ja osalemise kõikidesse programmivaldkondadesse, eelkõige üldharidusse, olles paremini kooskõlas uute prioriteetidega, nagu kriisivalmidus, ning avades kõik spordivaldkonna võimalused, eelkõige laiendades spordivaldkonna õpirändemeetmeid, et kaasata lisaks treeneritele ka sportlasi.

Pakkudes vabatahtliku tegevuse, osalemise ja solidaarsuse väljendamise võimalusi, edendatakse programmiga veelgi solidaarsuse, hoolimise ja mõistmise kultuuri arendamist kodanike, eelkõige noorte põlvkondade seas, ning aidatakse kaasa sotsiaalse kaasatuse ja ühtekuuluvuse edendamisele. Selleks et tugevdada solidaarsust abivajajatega kolmandates riikides, hõlmab käesolev ettepanek ka Euroopa vabatahtlikku humanitaarabikorpust, mida programmitöö perioodil 2021–2027 toetatakse Euroopa solidaarsuskorpuse raames. Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse vahenditega toetatakse vabatahtlikku tegevust kriisijärgsetes pikaajalistes humanitaarabi- ja arengukoostööoperatsioonides, mille eesmärk on ennetada ja leevendada inimkannatusi, säilitada püsiv inimväärikus, tugevdada katastroofideks valmisolekut ja katastroofiohu vähendamist, ühendada hädaabi, taaste- ja arenguabi ning aidata tugevdada haavatavate või katastroofidest mõjutatud kogukondade vastupanuvõimet, suutlikkust kriisidega toime tulla ja neist taastuda.

Programm peaks toetama ka üliõpilaste osalemist elutähtsates sektorites ning jätkuvalt soodustama innovatsiooni ja tipptaseme edendamist haridus- ja koolitussüsteemides, sealhulgas oskuste ja pädevuste arendamisel strateegilistes valdkondades, tegeledes Euroopa oskuste ja tipptegijate nappusega ning muutes liidu atraktiivsemaks sihtkohaks ELi ja maailma talentide jaoks.

Hariduse, koolituse, noorte ja spordi valdkonna organisatsioonide piiriülese ja rahvusvahelise koostöö toetamine ja hõlbustamine on oluline eespool kirjeldatud probleemide lahendamisel, võimaldades organisatsioonidel koondada eksperditeadmisi ja kombineerida üksteise tugevaid külgi, mida üksikinstitutsiooni tasandil pakkuda ei suudetaks. Piiriülene koostöö haridus- ja

[12] Nõukogu 13. mai 2024. aasta soovitus „Liikuvus Euroopas – õpirände võimalused kõigile“ (ELT C, C/2024/3364, 14.6.2024).

koolitus-, noorte- ja spordiorganisatsioonide vahel soodustab vastastikust õppimist ja heade tavade vahetamist. Samuti hõlbustab see võrgustike loomist, võimaldades organisatsioonidel ja nende töötajatel õppida tundma uusi lähenemisviise ja meetodeid ning suurendada oma suutlikkust kvaliteetse õpetamise, koolituse ja õppimise alal. Selleks et suurendada programmi tegevuse tõhusust selles valdkonnas, tuleks programmi koostöötegevuse fookus kindlalt paika panna, sealhulgas vaadata läbi rahastamismudelid, suurendada kaasatud sihtrühmade asjakohasust ning keskenduda paremini suutlikkuse suurendamisele ja kvaliteedi tõstmisele. Tuleks tugevdada programmi toetust koostööle haridussektoris, toetades koolide liite, eemaldades koostööd ja liikuvust takistavad asjaolud ning pakkudes jätkuvalt võimalusi, mille abil võtta kasutusele Euroopa kraadi märgis ja võimalusel ka Euroopa ühiskraad, et toetada riikidevaheliste ühiste õppekavade arvu suurendamist.

Programm võimaldab ka pikaajalist strateegilist riikidevahelist koostööd institutsioonide tasandil peamiste juhtalgatuste raames, mis on eeskujuks uuenduslikele vahenditele, mis süvendavad sidemeid erasektoriga ning edendavad kestlikku mõju ja ümberkujundamist. Kestliku toetuse ja selge strateegilise juhtimise kaudu käsitletakse tipptaseme ja innovatsiooni partnerlustes otseselt uusi poliitilisi prioriteete, mis tulenevad oskuste liidust, konkurentsivõime kompassist,[13] puhta tööstuse kokkuleppest[14] ja kriisivalmiduse strateegiast[15].

Programmiga toetatakse poliitika kujundamist Euroopa tasandil, aidates kujundada meetmeid, mis võivad käivitada ajakohastamist ja reforme Euroopa, riiklikul, piirkondlikul tasandil ja süsteemselt nii hariduse ja koolituse kui ka noorte ja spordi valdkonnas. See võib aidata kaasa oskuste arendamisele ja levitamisele, sealhulgas põhioskuste toetuskava loomise kaudu ning edendades kvaliteedi tagamist, läbipaistvust, oskuste, pädevuste ja kvalifikatsioonide tunnustamist, nende digitaliseerimist ning mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimist, oskuste haldamist ja juhendamist. Programm peaks suurendama ka mõju, ulatust, juurdepääsetavust ja kestlikkust, eelkõige tugevdades koostoimet muude liidu rahastamisprogrammide ja -vahenditega, nagu järgmine ELi teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm, programm „Euroopa horisont“, Euroopa konkurentsivõime fond, instrument „Globaalne Euroopa“ ning järgmise mitmeaastase finantsraamistiku riikliku ja piirkondliku partnerluse kavad.

Programmi rahvusvaheline mõõde on oluline ja läbiv joon, mis omab tähtsust õppimise, koostöö ja ka poliitilise dialoogi meetmete puhul. Eelkõige on vaja viia kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid lähemale eesmärgile saada ELi liikmesriigiks, toetades nende osalemist programmis ja hõlbustades nende ühinemist oluliste ELi algatustega, nagu Euroopa haridusruum ja oskuste liit. Samuti on vaja toetada muude instrumentide, nagu „Globaalne Euroopa“ prioriteete, eelkõige seoses strateegiaga „Global Gateway“.

Programmi tuleks lihtsustada ja muuta see kättesaadavamaks laiemale sihtrühmale, sealhulgas väiksematele ja vähem kogenud organisatsioonidele, eelkõige kõrvaldades mõningad probleemid, mis on seotud mõne meetme juhtimisega, tuues need kasutajaskonnale lähemale. Programm muutub asjakohasemaks, atraktiivsemaks ja kaasavamaks, keskendudes vähemate võimalustega õppijateni jõudmisele, võttes täiendavaid meetmeid, et hõlbustada nende osalemist ja tegevust, mis vastab paremini nende vajadustele.

---

13 Teatis „ELi konkurentsivõime kompass“, COM(2025) 30.

14 Teatis „Puhta tööstuse kokkulepe – konkurentsivõime ja süsinikuheite vähendamise ühtne tegevuskava“, COM(2025) 85.

15 Ühisteatis ELi kriisivalmiduse strateegia kohta, JOIN(2025) 130.

- **Kooskõla kehtivate õigusnormidega**

Ettepanek on täielikult kooskõlas **oskuste liidu** algatusega, mis on üldine strateegia, mis keskendub investeeringutele, täiskasvanu- ja elukestvale õppele, kutseharidusele ja -õppele, oskuste säilitamisele ja tunnustamisele ning oskuste prognoosimise parandamisele. Sellega luuakse raamistik ELi koostööks hariduse ja oskustega tegeleva poliitika valdkonnas, toetades ELi inimkapitali arendamist, et tugevdada selle konkurentsivõimet. Ettepanekuga toetatakse oskuste liitu, aidatakse saavutada selle eesmärke, sealhulgas põhioskuste tegevuskava ning matemaatika, teaduse, tehnoloogia ja inseneeria valdkonna hariduse strateegilist kava. Nende kavade eesmärk on parandada põhioskusi, pakkuda elukestva õppe võimalusi ning aidata tuua Euroopa majandusse vajalikke oskusi ja tipptegijaid ning neid seal hoida. Lisaks toetatakse programmiga **hariduse ja koolituse valdkonna üleeuroopalist strateegilist koostööd**, sealhulgas **selle aluseks olevaid valdkondlikke tegevuskavasid** üldhariduse, täiskasvanuhariduse, kutsehariduse ja -õppe ning kõrghariduse valdkonnas.

Ettepanek on kooskõlas **Euroopa haridusruumi** eesmärkidega, millega pannakse alus oskuste omandamisele kogu elu jooksul ning toetatakse riikidevahelist koostööd ja vastastikust õppimist. Euroopa haridusruum edendab kvaliteetset ja kaasavat haridust ja koolitust kõigi jaoks, hõlbustab õpitulemuste piiriülest vastastikust tunnustamist ning toetab igas vanuses õppijate õpirännet. Euroopa haridusruumi osaks oleva **digiõppe tegevuskavaga** toetatakse veelgi digiõppe arendamist kõigis ELi liikmesriikides, andes inimestele digipöördeks vajalikud digioskused ja -pädevused. Ettepanek on kooskõlas ka nõukogu soovitusega „**Liikuvus Euroopas**“, mis on Euroopa haridusruumi üks alustaladest ja millega soodustatakse õpirännet kõigi jaoks.

Samuti on ettepanek kooskõlas **ELi noortestrateegiaga**,[16] mis on noortevaldkonna poliitikaraamistik aastateks 2019–2027 ja mis on üles ehitatud sellistele sammastele nagu kaasamine, ühendamine ja võimestamine. Selle strateegia eesmärk on edendada noorte osalemist demokraatlikus elu, samuti nende kodanikuaktiivsust, tagades, et kõigil noortel on ühiskonnas osalemiseks vajalikud vahendid.

Spordi valdkonnas on ettepanek kooskõlas **ELi spordialase töökava**[17] (2024–2027) eesmärkidega. Töökavas kirjeldatakse strateegilist lähenemisviisi, milles tunnistatakse spordi rolli sotsiaalses ühtekuuluvuses, heaolu edendamisel, kaasavate kogukondade loomisel, kultuurisidemete tugevdamisel ja inimestevahelise solidaarsuse suurendamisel. Töökavas seatakse esikohale ausus, kestlikkus ja sotsiaalne kaasatus spordi kontekstis, soodustades piiriülest koostööd ja parimate tavade jagamist.

Programmiga aidatakse saavutada ka ÜRO 2030. aasta **kestliku arengu tegevuskava eesmärke**, eelkõige kestliku arengu neljandat eesmärki, milleks on kaasava ja õiglase kvaliteethariduse tagamine ja elukestva õppe paremate võimaluste loomine kõigi jaoks

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Algatus on kooskõlas komisjoni 2024.–2029. aasta üldiste poliitiliste prioriteetidega,[18] milleks on 1) inimeste toetamine ning ühiskonna ja sotsiaalse mudeli tugevdamine, 2) demokraatia kaitsmine ja väärtuste hoidmine, 3) Euroopa kestlik heaolu ja konkurentsivõime, 4) uus ajastu

[16] Euroopa Liidu Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon noortevaldkonnas tehtava Euroopa koostöö raamistiku kohta: Euroopa Liidu noortestrateegia 2019–2027 (ELT C 456, 18.12.2018).

[17] Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon Euroopa Liidu spordialase töökava kohta (1. juuli 2024 – 31. detsember 2027), (ELT C, C/2024/3527, 3.6.2024).

[18] https://commission.europa.eu/priorities-2024-2029_et.

Euroopa kaitse- ja julgeolekupoliitikas, 5) globaalne Euroopa ning 6) meie elukvaliteedi säilitamine: toiduga kindlustatus, vesi ja loodus. Samuti aitab see tugevdada ELi sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust ning põlvkondadevahelist õiglust.

Inimeste toetamise ning ühiskonna ja sotsiaalse mudeli tugevdamise poliitika koostoime

Programm aitab ellu viia **Euroopa sotsiaalõiguste samba**[19] põhimõtteid ja rakendada **Euroopa oskuste tegevuskava**[20] juhtalgatusi, et aidata üksikisikutel ja ettevõtjatel uusi oskusi välja töötada ning kasutusele võtta. Nende võetavate meetmete hulka kuulub ka oskuste pakt, mille eesmärk on mobiliseerida ja motiveerida asjaomaseid era- ja avaliku sektori sidusrühmi koostööd tegema ja elukestvate oskuste määratlemisega tegelema. Programm on kooskõlas ka tulevase **Euroopa kutsehariduse ja -õppe strateegiaga**, mille eesmärk on suurendada kutsehariduse ja -õppe atraktiivsust, tipptaset ja kaasavust. Programmis pööratakse erilist tähelepanu **soolise võrdõiguslikkuse** edendamisele, näiteks tütarlaste ja naiste osalemisele MATI-valdkonnas, kasutades sealhulgas teaduse, tehnoloogia, inseneeria, kunsti ja matemaatika (MATIK) lähenemisviisiga pakutavaid võimalusi, pidades seejuures silmas kooskõla **naiste õiguste tegevuskava** ja **soolise võrdõiguslikkuse strateegiaga**. **Võrdõiguslikkuse liidu** meetmete raames aitab programm kõrvaldada alaesindatud rühmade juurdepääsetavuse ja võimalustega seonduvaid erinevusi, olles kooskõlas puuetega inimeste õiguste strateegia, **LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegia**, **rassismivastase tegevuskava** ning **romade võrdõiguslikkust, kaasamist ja osalemist käsitleva ELi strateegilise raamistikuga**[21]. Ettepanek on kooskõlas ka **Euroopa lastegarantiiga** ja **ELi lapse õiguste strateegiaga**, mis on kõigi laste õiguste kaitse ja edendamise terviklik raamistik.

Koostoime meetmetega, millega kaitstakse demokraatiat ja hoitakse meie väärtusi

Programm ja eelkõige selle keskmes olev õpiränne, ka nooremate õpiränne aitab veelgi kaasa Euroopa identiteeditunde arendamisele, ELi väärtuste austamisele ning demokraatias ja ühiskonnas osaluse edendamisele kooskõlas tulevase **Euroopa demokraatia kaitse programmiga**, millega luuakse strateegiline raamistik demokraatia kaitsmiseks, tugevdamiseks ja edendamiseks ELis, pannes rõhku noortele. Programmi raames pakutakse hariduse ja koolituse, samuti noorte ja spordi valdkonnale vahendeid, et paremini lõimida kodanikuharidust ja arendada kõiki vajalikke oskusi (nt kriitiline mõtlemine, meediapädevus, digioskused) elukestvas õppes, et inimesed saaksid meie ühiskonnas aktiivselt ja vastutustundlikult osaleda. Programmiga toetatakse ka võimaluste ja mehhanismide loomist noorte sisuliseks osalemiseks, sealhulgas aruteludes ja otsuste tegemisel.

Koostoime meetmetega, millega suurendatakse Euroopa kestlikku heaolu ja konkurentsivõimet

---

19 Eelkõige esimene põhimõte (igaühel on õigus kvaliteetsele ja kaasavale haridusele, koolitusele ja elukestvale õppele) ja neljas põhimõte (igaühel on õigus õigeaegsele ja kohandatud abile, et parandada tööhõive- või füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise väljavaateid, sealhulgas saada toetust koolituseks ja ümberõppeks).

20 Jätkusuutliku konkurentsivõime, sotsiaalse õigluse ja vastupanuvõime saavutamiseks loodud Euroopa oskuste tegevuskava (COM (2020) 274).

21 Puuetega inimeste õiguste strateegia aastateks 2021–2030 (COM(2021) 101); LGBTIQ-inimeste võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025 (COM(2020) 698); ELi rassismivastane tegevuskava 2020–2025 (COM(2020) 565); Romade võrdõiguslikkust, kaasamist ja osalemist käsitlev strateegiline raamistik 2020–2030 (COM(2020) 620).

Programmiga toetatakse kvaliteetsete, kaasavate ja kohandatavate haridus-, koolitus- ja oskuste süsteemset arendamist, mis suurendab liidu konkurentsivõimet kooskõlas komisjoni teatisega „**ELi konkurentsivõime kompass**“[22]. Programm on ka täielikult kooskõlas 2023. aasta **roheleppe tööstuskava** rohe- ja digioskuste sambaga[23], 2025. aasta **puhta tööstuse kokkuleppega**,[24] **taskukohase energia tegevuskavaga**[25] ning selles kutsutakse üles strateegiliste sektorite oskuste tugevdamisele, näiteks energia valdkonnas, Euroopa tehisintellekti tegevuskava ja tehisaru rakendamise strateegia („Apply AI“) valdkonnas, **Euroopa maailmamerepakti**[26] maailmamerealaste teadusuuringute, teadmiste, oskuste ja innovatsiooni edendamise samba raames. Ettepanek on kooskõlas ka **hoiuste ja investeeringute liidu teatisega,**[27] milles nähakse ette kogu ELi hõlmav finantskirjaoskuse strateegia.

Koostoime kaitse- ja julgeolekumeetmetega

Kooskõlas **Euroopa Liidu kriisivalmiduse strateegiaga** edendatakse programmiga „Erasmus+“ altpoolt üles suunatud lähenemisviisi kaudu valmisolekut, vastupanuvõimet, kodanikuharidust, ühiskondlikku ja demokraatlikku kaasatust, julgustades organisatsioone ja institutsioone taotlema rahastamist ning edendama digi- ja meediapädevust, kriitilist mõtlemist, kodanikuaktiivsust, demokraatlikke väärtusi ja kodanikuõpet. Kaasava kriisivalmiduse ja ühiskonna vastupanuvõime kultuuri edendamiseks on oluline ka vabatahtlik tegevus. Ettepanek on kooskõlas ka teatisega „**Visioon Euroopa kosmosemajandusest**“,[28] mis aitab kaasa asjakohaste sektoripõhiste oskuste omandamisele.

Koostoime globaalse Euroopa meetmetega

Tulevane Erasmus+ täiendab programmi „Globaalne Euroopa“ kaudu rahastatavaid meetmeid. Lisaks aitab see tuua siia talente kogu maailmast ning suurendada ELi kui usaldusväärse partneri mõju ja atraktiivsust maailmaareenil. Tulevane Erasmus+ hõlmab kolmandate riikide osalemist ja toetust rahvusvahelistele partnerlustele, võimaldades koostoimet ja panustades ELi välispoliitikasse.

Koostoime meie elukvaliteedi säilitamise poliitikaga: toiduga kindlustatus, vesi ja loodus

Ettepanek on kooskõlas ka prioriteediga „Meie elukvaliteedi säilitamine: toiduga kindlustatus, vesi ja loodus“ ning **põllumajanduse ja toidu visiooniga**,[29] mis aitab omandada oskusi, mida on vaja olulistes sektorites, mis võimaldavad luua konkurentsivõimelise ja vastupidava põllumajandus- ja toidusüsteemi või kaitsta meie elurikkust.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Hariduse, koolituse, noorte ja spordi valdkonna programm „Erasmus+“ on põhjendatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklites 165 ja 166 sätestatud eesmärkidega. Nendega

22 ELi konkurentsivõime kompass, COM(2025) 30.
23 Rohelise kokkuleppe tööstuskava kliimaneutraalsuse ajastuks, COM(2023) 62.
24 Puhta tööstuse kokkulepe, COM(2025) 85.
25 Taskukohase energia tegevuskava, COM(2025) 79.
26 Euroopa maailmamerepakt, COM(2025) 281.
27 Teatis „Hoiuste ja investeeringute liit“, COM(2025) 124.
28 Visioon Euroopa kosmosemajandusest, COM(2025) 0336.
29 Põllumajanduse ja toidu visioon. Kujundada üheskoos atraktiivne põllumajandus- ja toidusektor tulevastele põlvedele, COM(2025) 75.

antakse liidule toetav pädevus aidata kaasa kvaliteetse hariduse arendamisele, kutseõppepoliitika rakendamisele, noortevahetuse arendamisele, noorte osaluse toetamisele Euroopa demokraatias ning Euroopa spordivaldkonna edendamisele. Laiendades ettepaneku kohaldamisala, et toetada ühiskondlike probleemide lahendamisele suunatud solidaarsustegevust ja humanitaarabioperatsioone kolmandates riikides, põhineb ettepanek ka Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 214 lõikel 5, milles sätestatakse, et tuleb luua Euroopa vabatahtlik humanitaarabikorpus, raamistik, milles Euroopa noored saaksid liidu humanitaarabioperatsioonidele ühiselt kaasa aidata, ning määrata kindlaks korpuse tegevuse põhikiri ja töökord.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Kuigi liikmesriigid vastutavad jätkuvalt oma asjaomaste valdkondade poliitika sisu ja korralduse eest, on tuvastatud probleemid kõigis liikmesriikides samad ja/või omavad märkimisväärset piiriülest mõõdet ning nende edukaks lahendamiseks on vaja ELi tasandi lahendusi, koordineerimist ja toetust. ELi meetmed võivad hõlbustada koostööd, suutlikkuse suurendamist ja vastastikust õppimist ning piiriülest tegevust, optimeerides lõppkokkuvõttes asjaomaste sektorite potentsiaali.

Programmi eesmärk on edendada koostöö kaudu riikidevahelist liikuvust ja suutlikkuse suurendamist ning toetada Euroopa mõõtmega poliitilisi arenguid. Kuna toetatav tegevus on piiriülese iseloomuga, mahukas ja laia geograafilise ulatuse ning tugeva rahvusvahelise mõõtmega, ei suuda liikmesriigid neid eesmärke üksi tegutsedes piisavalt saavutada. Näiteks piiriülest õpirännet või vabatahtlikku tegevust on kahepoolselt keerulisem korraldada ning liikmesriikidel on üksi raske neid võimalusi kõigile pakkuda. Programmi „Erasmus+“ vahehindamine on näidanud, et haridus- ja koolitus-, noorte- ja spordiorganisatsioonide või liikmesriikide üksikutel algatustel, mis on küll riiklikul tasandil tõhusad, puudub üleeuroopalise mõju saavutamiseks vajalik ulatus ja maht. Samuti jääb üksikute riikide või valdkondadevaheliste algatuste kumulatiivne mõju praeguse programmiga „Erasmus+“ võrreldes piiratuks. Ka Euroopa solidaarsuskorpuse hindamises leiab kinnitust, et korpusel on oluline roll ning mõnes riigis on see ainus võimalus noorte vabatahtliku ja solidaarsustegevuse korraldamiseks.

Programmi „Erasmus+“ kohaldamisala laiendamisega vabatahtlikule tegevusele, sealhulgas Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse integreerimine, luuakse programmiga „Erasmus+“ noortele kogu liidus ja välismaal ühtne juurdepääsupunkt liidu pakutavatele võimalustele. Praegu on need võimalused kättesaadavad ainult erinevate kavade kaudu. Seega tagab Erasmus+, et kõigil noortel kogu liidus on võrdsed võimalused mitmesuguses tegevuses osaleda ja nende juurdepääs neile võimalustele on lihtsam. Euroopa solidaarsuskorpuse võimaluste toomine programmi „Erasmus+“ alla aitab suurendada ka teadlikkust noortele ja nendega töötavatele organisatsioonidele pakutavatest võimalustest ning suurendada nähtavust.

Komisjoni poolt uue mitmeaastase finantsraamistiku kohta korraldatud avalikule konsultatsioonile vastanud tunnistasid laialdaselt ELi rahastamise lisaväärtust programmiga hõlmatud poliitikavaldkondades, kusjuures valdav enamik rõhutas selle tähtsust.

- **Proportsionaalsus**

Käesolev ettepanek hõlmab sihipäraselt ja integreeritult kõiki haridus- ja koolitussektoreid (üldharidust, kutseharidust ja -õpet, kõrgharidust ja täiskasvanuharidust), noori, vabatahtlikku tegevust ja sporti. See tugevdab läbiproovitud meetmeid, mille mõju on näidanud programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse vahehindamised. Olemasolevaid meetmeid ühtlustatakse, integreerides muu hulgas omavahel Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse

meetmed. See vähendab dubleerimist ja suunab need ümber, võttes arvesse hindamiste ja sidusrühmadega peetud konsultatsioonide tulemusi. Programmi ulatuse laiendamiseks edendatakse pidevalt paindlike vormide kasutamist.

Kerkinud probleemidega tegelemiseks ja uute poliitiliste prioriteetide käsitlemiseks võetakse ka üksikuid uusi meetmeid (nt Euroopa koolide liidud ja programmi „Erasmus+“ stipendiumid strateegilistes valdkondades). Neid meetmeid peetakse ka kõige sobivamaks programmi kaasavamaks ja tõhusamaks muutmisel.

Kavandatud muudatused tuginevad olemasolevale programmi ülesehitusele, säilitavad üksikisikutele, organisatsioonidele ja süsteemidele suunatud samad sekkumisviisid ning nende eesmärk on parandada ja suurendada programmi kasutuselevõtu mõju, kasutades olemasolevaid tõhusaid rakendusmehhanisme, mis olid kasutusel ka eelneval programmitööperioodil. Algatusega ei minda seega kaugemale sellest, mis on vajalik taotletavate eesmärkide saavutamiseks.

- **Vahendi valik**

Kavandatud vahend on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus.

3. TAGASIVAATELISE HINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide tagasivaateline hindamine või toimivuse kontroll**

Programm „Erasmus+“

2014.–2020. aasta programmi lõpphindamisel ja 2021.–2027. aasta programmi vahehindamisel[30] leiti, et programm „Erasmus+“ on kõigis peamistes hindamiskriteeriumides edukas ja täidab oma eesmärke tõhusalt. Programmi mõlema tööperioodi vältel on loodud tugev Euroopa lisaväärtus, täites hariduse, koolituse, noorte ja spordi valdkonnas keskset rolli.

Hoolimata COVID-19 pandeemia negatiivsest mõjust, toetati programmi „Erasmus+“ raames aastatel 2014–2020 enam kui 6,2 miljoni ja aastatel 2021–2023 ligikaudu 1,6 miljoni osaleja õpirännet välismaal, et aidata neil parandada oma oskusi ja pädevusi. 2014.–2020. aastal rahastati programmi raames rohkem kui 136 000 eri organisatsiooni ja 2021.–2023. aastal enam kui 77 000 organisatsiooni, toetades organisatsioonide koostööd ja parandades nende tavasid.

Programm „Erasmus+“ ületab märkimisväärselt seda, mida üks riik eraldi suudaks riiklikul või rahvusvahelisel tasandil saavutada. Programmi eelised tulenevad võimalustest, mida see pakub õppijate ja töötajate isiklikuks ning haridus- ja kutsealaseks arenguks, samuti organisatsioonide piiriülese koostöö ning hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkonna poliitika kujundamiseks. See toob programmis osalejatele märkimisväärset kasu, mida tõendab võrdlus nende noortega, kes ei ole programmis osalenud. Kui programmi ei oleks, jääksid üksikisikud ja organisatsioonid suuresti ilma kasust, mida programm praegu toob. Haridus- ja koolitusvaldkonna ning eriti noorte- ja spordivaldkonna piiriülene tegevus kahaneks mitmes riigis pea olematuks. Programmist „Erasmus+“ rahastatakse üle poole ainepunkte andvast õpirändest liikmesriikides ja üle 90 % lühikesest õpirändest pooltes liidu riikides.

[30] COM(2025) 395 final, SWD(2025) 186, 15.7.2025.

Lisaks vastab programm esilekerkivatele vajadustele, mis on seotud tehnoloogia arengust tulenevate uute väljakutsetega, juhindudes Euroopa Konkurentsivõime Fondi poliitikavaldkondadest ja prioriteetidest, eelkõige generatiivse tehisaru esilekerkimise ja ELi konkurentsivõimet suurendavate oskuste pakkumisega seonduvast. Nagu on rõhutatud Draghi ja Letta aruannetes, investeeritakse programmi „Erasmus+“ kaudu selliste oskuste arendamisse, mida on vaja, et pakkuda liidu ühtsele turule ja tööstussektoritele tulevikukindlaid oskusi konkurentsivõime probleemide lahendamiseks. Õpirände rahastamine, mis on programmi keskmes, näib olevat kõige olulisem, et varustada noorem põlvkond õigete oskustega, mis aitavad toime tulla kiirete arengute taustal tekkivate probleemidega. Programm on muutunud ka kaasavamaks ja vähemate võimalustega inimeste osakaal programmis osalejate seas on kasvanud ligikaudu 10 %lt 2014.–2020. aastal 15 %le 2023. aastal.

Vaatamata selgetele edusammudele tuvastati hindamise käigus ikka veel takistusi, mida vähemate võimalustega inimesed osalemisel kogevad. Seega peaks programm „Erasmus+“ lahendama jätkuvalt kõige pakilisemaid juurdepääsetavusprobleeme, aidates viia programmi vähemate võimalustega osalejateni. Kaasavust suurendaks ka vähemate võimalustega inimeste selgem määratlemine ja selgemad suunised nende osalemist toetavate meetmete kohta.

Hinnata tuleks rahastamiseeskirjade läbivaatamist, lihtsamaid aruandlusmenetlusi ning eri meetmete ja valdkondade ühtlustamist, et lihtsustada väiksemate või uute organisatsioonide juurdepääsu. Hindamise käigus tehti kindlaks veel see, et vaja oleks lihtsustada alternatiivset rahastamist ja rahaliste vahendite ülekandmist vahendite vahel ning kõrvaldada tegevuse liikide ja rahastamiseeskirjade erinevusest tulenevad takistused, et suurendada programmi „Erasmus+“ ja muude vahendite vahelist koostoimet ning projektide ulatust. Seda tuleks teha ka projektitulemuste parema levitamise kaudu.

Hindamine näitab programmi rahvusvahelist lisaväärtust, mis on oluline ELi väärtuste edendamiseks, kultuuridevaheliseks õppimiseks, kodanikuaktiivsuse ja osalemise alase teadlikkuse tõstmiseks, aga ka vastastikuse õppimise hõlbustamiseks ning hariduse, koolituse, noorte ja spordi valdkonna Euroopa eksperditeadmiste teistesse piirkondadesse viimiseks.

Programmi „Erasmus+“ hindamise käigus tehti kindlaks võimalused, kuidas parandada sidusust Euroopa solidaarsuskorpuse meetmetega ja selgitada välja võimalike kattumistega tegelemise moodused, parandades üldist tõhusust ja suurendades selgust sidusrühmade jaoks.

Euroopa solidaarsuskorpus

Euroopa solidaarsuskorpuse 2018.–2020. aasta programmi lõpphindamisel ja 2021.–2027. aasta programmi vahehindamisel[31] leiti, et korpus on edukas kõigis viies hindamiskriteeriumis (asjakohasus, tõhusus, tulemuslikkus, sidusus, ELi lisaväärtus). Euroopa solidaarsuskorpus vastab Euroopa ühiskonna olulistele vajadustele, edendades kodanikuosalust ning kaasatust ja mitmekesisust. Programm tugevdab kogukonnatunnet, elavdades kohalikke algatusi ja edendades laiemat üleilmset perspektiivi. Programmis osalemine aitab parandada isiklikke, kutse- ja õpioskusi ning suurendada sotsiaalset ja kodanikuteadlikkust. Programm on järjepidevalt täitnud ka vähemate võimalustega osalejatega seotud eesmärke (30 % 2022. ja 2023. aastal). Hindamise tulemused kinnitavad, et Euroopa solidaarsuskorpuse tähtsus on suur ja mõnes riigis on see ainus vabatahtliku ja solidaarsustegevuse võimalus. Kindlaks on tehtud mitu parandamist vajavat valdkonda. Peamiste soovituste hulka kuuluvad i) vähemate võimalustega isikute määratlemise parandamine, et hõlbustada nende edasist kaasamist programmi, ii) programmi eesmärkide ja rahastamise kooskõlastamine, iii) tulemuste ja mõju geograafilise jaotuse erinevuste kõrvaldamine, iv) kolmandate riikide kodanike viisakorra

[31] COM(2025) 144 final, SWD(2025) 75, 1.4.2025.

parandamine, v) IT- ja järelevalvevahendite täiustamine ning vi) humanitaarabi tegevussuuna eesmärgi selgitamine. Üldjuhul on rahastamine osutunud väga napiks, arvestades programmi eesmärke ja sihte. Euroopa solidaarsuskorpuse programm täiendab selliseid ELi programme nagu Erasmus+, kuid tegelik koostoime on mõnevõrra piiratud, mis viitab vajadusele struktureerituma tegevuse järele.

Hindamise käigus tõsteti **võimaliku dubleerimiskohana** esile programmi „Erasmus+“ noorte osalustegevust ja Euroopa solidaarsuskorpuse raames rahastatavaid solidaarsusprojekte. Mõlema meetmega toetatakse noorte endi algatusi, mida viivad ellu mitteametlikud noorterühmad, ning edendatakse kodanikuaktiivsust ja algatusvõimet. Solidaarsusprojektidel on tugevam solidaarsuse komponent, millega toetatakse peamiselt kohaliku tasandi alt üles suunatud solidaarsustegevust, et lahendada peamisi probleeme kogukondades, kus projekti elluviivad noored elavad. Siiski viitavad paljud ühised tegevusvaldkonnad vajadusele kaaluda meetmete võimalikku kattuvust. Toetusmeetmed, mille eesmärk on parandada kahe programmi rakendamise kvaliteeti, on samuti näited võimalikust kattuvusest. Mõlemat tegevust juhivad samad, noortevaldkonnas tegutsevad riiklikud agentuurid ning rahastatakse väga sarnaseid tegevusi, milles sageli osalevad samad sihtrühmad. Need tegevused pakuvad võimalusi programmidevaheliseks koostoimeks ning neid võiks uurida ka mastaabisäästu ja tõhususe suurendamise seisukohast.

Kokkuvõttes täiendab Euroopa solidaarsuskorpus programmi „Erasmus+“, pakkudes noortele vabatahtliku tegevuse ja solidaarsuskogemusi väljaspool formaalse hariduse ja koolituse raamistikke. Nii programmi „Erasmus+“ kui ka Euroopa solidaarsuskorpuse hindamised kinnitavad programmide edukust ja rõhutavad nende tõhusust. Kuigi suuri struktuurilisi ega rakendusprobleeme ei tuvastatud, on soovitatav jätkata lihtsustamist ja kaasamist, tugevdada rahvusvahelist mõõdet ning vaadata üle kahe programmi vaheline kattuvus ja programmide koostoime.

Seepärast tugineb tulevane programm nendele edusammudele ja tugevatele külgedele. See aitab paremini lahendada ELi probleeme, mis on seotud kestliku heaolu ja konkurentsivõime, oskuste nappuse, sotsiaalse kaasatuse ja demokraatiaga, aga ka suurema kaasatuse, suurema mõju ja lihtsustamise nõudega.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Konsultatsioonid toimusid 2024. aasta märtsist kuni 2025. aasta maini ja nende eesmärk oli koguda teavet erinevatelt sidusrühmadelt. Need tegevused hõlmasid avalikku konsultatsiooni, kahte seminari riiklike korraldusasutuste ja riiklike agentuuridega, paljude sidusrühmade (riiklike korraldusasutuste, riiklike agentuuride, katusorganisatsioonide, Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmi toetusesaajate ja osalejate ning ELi institutsioonide esindajad) konverentsi ning väiksemaid konsultatsioone.

Avalik konsultatsioon toimus 12. veebruarist kuni 7. maini 2025 ja sellele saadi 5 845 vastust. Neid vastuseid hakatakse kasutama piiriülese hariduse, noorte, kultuuri, meedia, väärtuste ja kodanikuühiskonna valdkonna ELi programmide 2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku mõjuhinnangute koostamisel.

Vastustest ilmnes selge kinnitus, et ELi ülesanne on jätkuvalt edendada piiriülest koostööd ning toetada demokraatlike ja sotsiaalsete eesmärkide saavutamist. Vastajate hulgas pidas 81 % kodanikest ja 70 % organisatsioonidest „väga oluliseks välismaal õppimise/koolituse toetamist“. See prioriteet oli sageli seotud laiema teemaga, milleks on pikaajalised investeeringud oskustesse, tööalasesse konkurentsivõimesse ja Euroopa identiteedi tugevdamisse. Vastajad sidusid õpirännet mitte ainult hariduslike hüvedega, vaid ka sotsiaalse integratsiooni, kodanikuaktiivsuse ja tööturuvalmidusega. Paljud nimetasid ELi rahastamise

rolli üliõpilasvahetuste, kutseõppe, keeleõppe ja piiriüleste partnerluste toetamisel, kuna need on kaasavama ja konkurentsivõimelisema ühiskonna arendamisel esmatähtsad. Samamoodi said 80 % kodanike ja 72 % organisatsioonide toetusest „demokraatia kaitsmine, demokraatlike standardite edendamine“, see näitab üksikisikute ja institutsiooniliste sidusrühmade üksmeelt.

Konsulteerimisel pandi suurt rõhku noorte aktiivsele kaasamisele. Peaaegu 50 % vastanud kodanikest olid alla 30aastased ning see vanuserühm väljendas jätkuvat tugevat toetust demokraatlikku kaasatust, võrdsust, õpirännet ja kodanikukoostööd edendavate algatuste rahastamisele. Nende tagasiside oli hästi kooskõlas komisjoni noortele suunatud strateegiliste valdkondadega, sealhulgas nendega, mis on esile tõstetud noortekontrolli algatuse raames. Noorte kaasamine konsultatsioonidesse näitas ka seda, et noored on väga teadlikud ja peavad ELi programmitöö väärtuspõhiseid ja piiriüleseid elemente väga oluliseks.

Avaliku konsultatsiooni käigus saadud vastused kinnitasid ka seda, et võrreldes rahastamisega riiklikul, kohalikul või piirkondlikul tasandil annab ELi rahastamine programmiga kaetud valdkondades lisaväärtust. Näiteks leidis 79 % vastanutest, et „demokraatia kaitsmine ja demokraatlike standardite edendamine“ on valdkond, kus ELi rahastamine annab suure lisaväärtuse.

Vastajad, kellel paluti hinnata takistusi, mis on asjaomastes poliitikavaldkondades ELi eelarve eesmärkide täieliku saavutamise ees, väljendasid üldiselt heameelt selle üle, et komisjon keskendub rahastamise suuremale tõhususele, kuid mitte „identiteedi“ ja „usalduse“ arvelt, säilitades temaatilise selguse ja sidusrühmade omavastutuse. Kvantitatiivsed tulemused näitavad, et kõige sagedamini nimetatud takistused kõigis rühmades olid halduskoormus (seda nimetas 52 % kodanikest ja 58 % organisatsioonidest) ning keerukad fondispetsiifilised vastavuseeskirjad (50 % kodanikest ja 53 % organisatsioonidest). Need probleemid ei kajasta mitte ainult regulatiivset keerukust, vaid ka vahendite killustatust ja ebatõhusust tulemuste saavutamisel. Takistuseks oli ka paindlikkuse puudumine vahendite ümberjaotamiseks vastavalt tekkivatele vajadustele (32 % kodanikest ja 32 % organisatsioonidest), viivitused programmi rakendamisel ja rahaliste vahendite väljamaksmisel ning ebapiisav teabevahetus või vähene selgus rahastamisvõimaluste kohta. Avaliku sektori asutused ja valitsusvälised organisatsioonid rõhutasid eelkõige viivitusi, mis vähendavad mõju ja kohapealset usaldusväärsust.

Teised konsultatsioonid näitasid samuti üksmeelset toetust programmi „Erasmus+“ jätkamisele ja täiustamisele ning Euroopa solidaarsuskorpuse pakutavatele võimalustele, rõhutades nende olulist rolli ELi väärtuste edendamisel ning oskuste arendamise ja konkurentsivõime toetamisel. Sidusrühmad rõhutasid vajadust programmi stabiilsuse järele, pidades silmas selle üldist ülesehitust ja rakendusmehhanisme ning õpirände säilitamist programmi keskmes. Tagasisides rõhutatakse ka selliste juhtalgatuste väärtust nagu Euroopa ülikoolide liidud, kutsehariduse tipptaseme keskused ja Erasmus+ Teacher Academies ning neisse investeerimise tähtsust.

Tulevase programmi ees seisvate peamiste probleemide osas näitavad kogutud andmed, et kuigi sidusrühmad on rahul praegusel programmitööperioodil kehtestatud lihtsustamismeetmetega, on selles valdkonnas veel arenguruumi, näiteks programmi eeskirjade ühtlustamise ja halduskoormuse täiendava vähendamise osas. Konsultatsioonid tõid esile, et sidusrühmad soovivad pühendada rohkem tähelepanu vähemate võimalustega isikute vajaduste rahuldamisele ning et suurendada tuleb programmi tugevat kaasamismõõdet, et jõuda kõige ebasoodsamas olukorras olevate sihtrühmadeni ning hõlbustada rohujuuretasandi organisatsioonide ja uute tulijate osalemist. Mõni sidusrühm soovitas ka lihtsustada juurdepääsu teatavatele meetmetele ja leevendada halduskoormust, muutes teatavate

meetmete puhul juhtimisviisi eelarve otseselt täitmiselt kaudsele täitmisele (nt Jean Monnet' meetmed muudes valdkondades kui kõrgharidus ja spordi valdkonna koostööpartnerlused).

Lisaks rõhutasid sidusrühmad, kui oluline on koostoime, mida ELi eri vahendite vahel võiks lihtsustada. See hõlmab Euroopa Komisjoni poolset paremat koordineerimist Euroopa tasandil. Sooviti ka tugevat rahvusvahelist mõõdet, suuremat ja paremat teabevahetust ja teavet, mõjuhinnangut ning andmete kogumist ja kasutamist.

Üldiselt andsid sidusrühmad väärtuslikku teavet selle kohta, kuidas tugineda tehtud edusammudele ja lahendada veel esinevaid probleeme, et tagada Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse võimaluste pikaajaline edu.

- **Väliseksperdid**

Komisjon tugines programmi „Erasmus+" ja Euroopa solidaarsuskorpuse vahehindamise tulemustele ja soovitustele, milles tugineti välistöövõtjate eksperditeadmistele, samuti muudele läbivaadatud uuringutele ja välisaruannetele.

- **Mõjuhinnang**

Ettepaneku kohta tehti mõjuhinnang, mis viidi läbi järgmise mitmeaastase finantsraamistiku ettevalmistamise raames. Hindamise käigus vaadeldi ELi rahalisi vahendeid, millega toetatakse piiriülest haridust ja koolitust, solidaarsust, noori, meedia-, kultuuri- ja loomesektoreid, euroopalikke väärtusi ja kodanikuühiskonda.

Mõjuhinnangus uuris komisjon mitut alternatiivset poliitikavarianti, millega saaks lahendada teemavaldkonda kuuluvate sektorite probleeme, ning määras kindlaks, milline neist variantidest on komisjoni poliitikavaldkondade ja prioriteetide jaoks parim. Variandid olid üksteist välistavad. Üks variant oli jätkata olemasolevaid Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programme eraldiseisvate programmidena, tehes mõningad täiendavad parandused. Teine variant oli ühendada Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse programmid, st kaks programmi, millel on ühine põhieesmärk aidata kaasa kvaliteetsele elukestvale õppele ning suurendada kõigi eluks ja töötamiseks vajalikke oskusi ja võtmepädevusi, edendades samal ajal ühiskonnaelus osalemist ja kodanikuharidust, solidaarsust ja sotsiaalset kaasatust. Kolmas variant oli praegu Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpusega kaetud poliitikavaldkondade ning kodanike, võrdõiguslikkuse, õiguste ja väärtuste programmiga ning programmiga „Loov Euroopa" hõlmatud poliitikavaldkondade täielik integreerimine ühte rahastamisvahendisse.

Kaaluti ka muid alternatiivseid variante, kuid need jäeti varajases etapis kõrvale. Üks oli liidu rahastamise lõpetamine praegu Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpusega hõlmatud valdkondades, kuid see lükati tagasi, võttes arvesse asjaomaseid sektoreid mõjutavate probleemide olulisust, poliitilistes suunistes nendele poliitikavaldkondadele omistatud tähtsust ja liidu sekkumise lisaväärtust, mida kinnitasid vastavad vahehindamised.

Kolme väljavalitud variandi (jätkamine, täielik integratsioon ja eesmärgipõhine ühinemine) võimalikku mõju analüüsiti sotsiaalse, majandusliku ja keskkonnamõõtme seisukohast. Vajaduse korral hõlmas analüüs ka kulusid ja tulusid, mõju konkurentsivõimele ja väikeettevõtjatele ning digipöördele, samuti panust ÜRO kestliku arengu eesmärkide saavutamisse. Lisaks hinnati variante nende tulemuslikkuse, tõhususe, sidususe ja proportsionaalsuse alusel, kasutades sotsiaalset mitme kriteeriumi hindamist.

Variantide ja nende mõju hindamisel rõhutati, et poliitikaeesmärkidel põhinev integratsioon (eesmärgipõhine ühinemine) pakuks kahe eelneva alternatiiviga võrreldes paremaid võimalusi. See võimaldaks paremat koordineerimist, sihipärast paindlikkust ja liidu eelarve tõhusamat kasutamist, ilma et loobutaks poliitika põhieesmärgist või juurdepääsetavusest.

See rahastamisvahend pakuks noortele terviklikumat lähenemisviisi ning formaalsete, mitteformaalsete ja informaalsete õppimisvõimaluste sidusust, eesmärgiga edendada oskuste arendamist, kaasatust, kriisivalmidust ja sotsiaalset ühtekuuluvust. Euroopa peab tagama, et noored omandavad miinimumtaseme põhi- ja digioskused ning süvendavad oma pädevusi, samuti pehmeid oskusi, mida kõigis eluetappides vaja läheb. See kehtib kutsealase arengu, aga ka nende isikliku arengu puhul. See on väga oluline, arvestades, et ELis on ligi 18 miljonit noort sotsiaalse tõrjutuse ohus[32] ja 2024. aastal teatasid peaaegu pooled neist hiljutistest emotsionaalsetest või psühhosotsiaalsetest probleemidest[33]. Samuti peab Euroopa võitlema noorte ebapiisavate teadmistega, eelkõige demokraatlike õiguste alaste teadmiste puudumisega, samuti teabe kättesaadavuse probleemiga ning noorte vähese osalusega otsustusprotsessides ja laiemas poliitilises arutelus. Kõigi nende probleemide lahendamine on otsustava tähtsusega Euroopa jõukuse, ettevalmistatuse ja ühtsuse tagamisel, kuid üksnes formaalse hariduse kaudu seda teha ei saa. Formaalharidust tuleb täiendada vabatahtliku tegevuse ning muu mitteformaalse ja informaalse õppe vormis. Mis puudutab rakendamist, siis muudetaks nende valdkondade (peamiselt Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse valdkonnad) sekkumisloogika ühtlustamisega liidu rahastamist sujuvamaks ja lihtsustataks seda märkimisväärselt, see omakorda tooks kaasa programmi suurema tõhususe, mastaabisäästu ja halduskoormuse vähenemise.

Uus programm tugineb praeguste programmide edule ja praeguse mitmeaastase finantsraamistiku parimatele tavadele, nagu hindamistes tõdeti. See aitab paremini lahendada piiriüleseid ja ühiseid probleeme, täita liikmesriikide tasandi rahastamislünki ning suurendada sise- ja välispoliitika sidusust, suurendades samal ajal koostoimet, tõhusust ja tulemuslikkust ning vähendades kattuvusi.

Parema õigusloome suuniste põhjal esitati kõnealune mõjuhinnang õiguskontrollikomiteele kvaliteedikontrolliks. Õiguskontrollikomitee esitas mõjuhinnangu kohta arvamuse 13. juunil 2025. Õiguskontrollikomitee esitas mitmeid märkusi ja soovitusi kohaldamisala, probleemide määratlemise ja hindamiste kasutamise, sekkumisloogika ja eesmärkide, poliitikavariantide võrdlemise ja kulude-tulude analüüsi, juhtimise, sidususe ning tulevase järelevalve ja hindamise kohta. Käesolevale õigusakti ettepanekule lisatud mõjuhinnang vaadati läbi kooskõlas õiguskontrollikomitee märkustega.

- **Lihtsustamine**

Ettepanekuga viiakse sisse mitu lihtsustust.

Üksikisikutele, eelkõige noortele suunatud lihtsustamine

Kohaldamisala laiendamisega ning vabatahtliku tegevuse ja solidaarsusprojektide lisamisega tuuakse algatuses kõik ELi poolt noortele pakutavad võimalused kokku ühe programmi alla. Seega loob ettepanek noorte ja noortega töötavate isikute jaoks kogu liidus ja välismaal ühe juurdepääsupunkti ELi rahastamisvõimalustele, pakkudes neile lihtsamat juurdepääsu.

Taotlejatele ja toetusesaajatele suunatud lihtsustamine

Ettepaneku eesmärk on suurendada sidusust ja ratsionaliseerida programmi ülesehitust, ühendades koostöö ja poliitika toetusmeetmed, paigutades tegevused ümber (näiteks pannes kokku kõik organisatsioonide koostöövõimalused või viies toetused platvormidele kokku

[32] 2024. aastal oli ELis vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse ohus 24,2 % kõigist alla 18aastastest lastest (19,5 miljonit last). Allikas: Eurostati veebipõhine andmetabel (kood: ilc_peps01n) [ilc_peps01n], vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevad inimesed vanuse ja soo järgi.

[33] Eurobaromeetri uuring FL545, „Noored ja demokraatia“, mai 2024.

muude vahendite ja meetmetega, et toetada poliitika väljatöötamist ja programmide rakendamist) ning jättes valdkondade kaupa välja tarbetud peatükid. Meetmed, millel on sarnased eesmärgid ja kattuvus, liidetakse (nt üliõpilaste ja kõrgkoolide töötajate õpiränne). Nii tuuakse selgust pakutavatesse liidu rahastamisvõimalustesse, et võimalikel taotlejatel oleks lihtsam oma teed leida ja endale sobivaid võimalusi kindlaks teha.

Lisaks kõrvaldatakse algatusega takistusi, millega seisavad silmitsi rohujuuretasandi, väikesed või esmakordselt taotlust esitavad organisatsioonid, ning suurendatakse algatuse ulatuvust, muutes mõne meetme juhtimisviisi (nt praegused Jean Monnet' meetmed muudes valdkondades kui kõrgharidus või spordi valdkonna koostööpartnerlused). Algatusega võetakse kasutusele ka väga väikse maksumusega toetuspartnerlused, milles taotlejate halduskoormust on oluliselt vähendatud.

Akrediteerimissüsteemide kasutamine tagab organisatsioonidele jätkuvalt struktureeritud raamistiku, mille alusel end pidevalt täiendada ja rahastamisele juurdepääsu lihtsamaks muuta, hõlbustades lõppkokkuvõttes pikaajalist planeerimist, parandades tegevuse kvaliteeti ja edendades riikidevahelist koostööd. Võimalikult palju kasutatakse lihtsustatud toetusvorme, nt kindlasummalisi makseid, ühikuhindade ja ühtse määra alusel rahastamist.

Lisaks tehakse jõupingutusi, et lihtsustada üldisi taotlus- ja aruandlusmenetlusi ning ühtlustada eeskirju, tagades samal ajal toetuse suuruse ja nõuete vahelise proportsionaalsuse.

Programmi rakendavatele sidusrühmadele (riiklikud korraldusasutused, riiklikud agentuurid, Euroopa Komisjon) suunatud lihtsustamine

Tuues ühe raamprogrammi alla kokku kaks sarnaste menetlustega programmi, mis dubleerivad üksteist mitmes valdkonnas (nt tööprogramm, järelevalve, teabevahetus), pakub ettepanek märkimisväärset lihtsustamist, mis toob kaasa suurema tõhususe, väiksema halduskoormuse ja väiksemad rakenduskulud. See võimaldab nii Euroopa Komisjonil, liikmesriikidel kui ka programmiga liitumist taotlevatel kolmandatel riikidel (st nende rakendusasutustel) vahendeid tõhusamalt kasutada.

- **Põhiõigused**

Ettepanek on kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 sätestatud liidu väärtustega ja austab neid. Kavandatud algatuse eesmärgid on tihedalt seotud põhiõiguste edendamise ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta kohaldamisega. Nagu on üksikasjalikult kirjeldatud 2024. aasta aruandes põhiõiguste harta kohaldamise kohta,[34] aitab programm „Erasmus+" (2021–2027) kõigis oma valdkondades põhiõigusi edendada. Samuti aitab käesolev ettepanek edendada ja kaitsta õigusi, mis on sätestatud põhiõiguste harta artiklis 8 (isikuandmete kaitse), artiklis 11 (sõna- ja teabevabadus), artiklis 13 (kunsti ja teaduse vabadus, sealhulgas akadeemiline vabadus), artiklis 14 (õigus haridusele), artiklis 15 (kutsevabadus ja õigus teha tööd), artiklites 20 ja 21 (võrdsus ja diskrimineerimiskeeld), artiklis 22 (kultuuriline, usuline ja keeleline mitmekesisus), artiklis 23 (naiste ja meeste võrdõiguslikkus), artiklis 24 (lapse õigused), artiklis 26 (puuetega inimeste õigused), artiklis 31 (head ja õiglased töötingimused), artiklis 33 (perekonna- ja tööelu), artiklites 39–46 (kodanike õigused). See saavutatakse peamiselt nii, et rahastatakse projekte ja algatusi, mis aitavad kaasa nende põhiõiguste praktilisele kohaldamisele.

[34] Põhiõiguste edendamise, kaitse ja jõustamise rahastamine, 2024. aasta aruanne ELi põhiõiguste harta kohaldamise kohta (COM(2024) 456).

4. MÕJU EELARVELE

Vt lisa

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Seda algatust jälgitakse 2027. aasta järgse eelarve ühise tulemusraamistiku kaudu. Tulemusraamistikuga on ette nähtud, et programmi rakendusetapis esitatakse rakendamisaruanne ning määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 34 lõike 3 kohane tagasiulatuv hindamine. Hindamine toimub kooskõlas komisjoni parema õigusloome suunistega ja põhineb programmi eesmärkidega seotud näitajatel.

Komisjon annab korrapäraselt aru Euroopa Parlamendile, nõukogule ja kõigile teistele asjaomastele ELi institutsioonidele.

Märkimisväärset osa programmist rakendatakse eelarve kaudse täitmise raames, peamiselt riiklike agentuuride kaudu. Programmi ülejäänud osi rakendatakse eelarve otsese täitmise korras, peamiselt rakendusameti poolt ning programmi eest vastutavate komisjoni talituste järelevalve all.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Määrus sisaldab sätteid programmi „Erasmus+“ kohta, mis hõlmab haridust ja koolitust, noori ja sporti ning millesse on integreeritud Euroopa solidaarsuskorpuse pakutavad võimalused, sealhulgas mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 raames pakutavad Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse võimalused, luues nii tervikliku ELi vahendi, millega aidata kaasa kvaliteetsele elukestvale õppele, suurendada kõigi eluks ja tööks vajalikke oskusi ja võtmepädevusi, edendades samal ajal ühiskondlikku kaasatust ja kodanikuharidust, solidaarsust ja sotsiaalset kaasatust. Programm on peamine vahend, millega toetatakse liidu haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkonna poliitika rakendamist. Erieesmärgid on esitatud sekkumiste kaupa.

Kavandatud määruse I peatükis („Üldsätted“) on sätestatud määruse reguleerimisese, teatavad kavandatava määruse tähenduses määratletud mõisted ning programmi üld- ja erieesmärgid.

Programm on üles ehitatud kõigile pakutavate õppimisvõimaluste samba ja suutlikkuse suurendamise samba ümber ning ühendab endas organisatsioonide ja institutsioonide vahelise koostöö ning poliitika väljatöötamise toetamise, hõlmates kõiki hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkondi.

II peatükis („Sekkumise ulatus“) määratakse kindlaks kavandatud määruse eesmärkide saavutamiseks kavandatud meetmed. Kõigile pakutavate õppimisvõimaluste raames toetatakse programmiga ühelt poolt kõiki programmi valdkondi hõlmavat õpiränne ja noorte vabatahtliku tegevuse võimalusi ning teiselt poolt tipptegijaks saamise ja tipptaseme saavutamise võimalusi. Programm hõlmab ka Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse tegevust. See tegevussuund sisaldab ka uut õpirände laiendamise visiooni, tagamaks, et kõigil Euroopa noortel oleks võimalus omandada programmi „Erasmus+“ kogemus nooremas eas, mil kujunevad väärtused ja hoiakud, samuti uusi võimalusi (Erasmus+ stipendiumid), mis on kasutusele võetud selleks, et üliõpilased saaksid alustada õpinguid strateegilistes haridusvaldkondades, ning juba olemasolevaid võimalusi, mis on sidususe ja selguse huvides toodud selle tegevussuuna alla, sealhulgas Erasmus Munduse stipendiumid ja Jean Monnet’ meetmed kõrghariduse valdkonnas.

III peatükis („Kaasamine ja mitmekesisus“) määratakse kindlaks programmi rõhuasetus kaasatusele ja mitmekesisusele ning meetmed ja vahendid, et jõuda paremini vähemate võimalustega osalejateni.

IV peatükis („Finantssätted“) sätestatakse programmi eelarve programmitööperioodil ja kavandatud liidupoolse rahastamise vormid. Lisaks nähakse nende sätetega ette täiendava rahalise toetuse eraldamine muude vahendite kaudu. Peatükis määratakse kindlaks koostoime vormid ja koostoime muude fondide ja ressurssidega. Lisaks täpsustatakse kõnealuses peatükis mõningaid konkreetseid eeskirju, mida kohaldatakse eelarve otsese ja kaudse täitmise suhtes, näiteks eelarve kaudse täitmise raames vahendite eraldamise suhtes.

V peatükis („Programmis osalemine“) sätestatakse osalevate riikide kriteeriumid. Selles täpsustatakse, millised kolmandad riigid võivad programmiga kas täielikult või osaliselt liituda ja millised on nende osalemistingimused. Selles peatükis selgitatakse ka, millised üksused on rahastamiskõlblikud.

VI peatükis („Programmitöö“) täpsustatakse, et programmi rakendatakse tööprogrammide alusel.

VII peatükis („Teave, kommunikatsioon ja tulemuste levitamine“) sätestatakse kõigile asjaosalistele nõuded, mida tuleb täita programmi raames toetatavate meetmete puhul teabe levitamise, reklaami ja järelmeetmetega seoses.

VIII peatükis („Haldus- ja auditisüsteem“) nähakse ette programmi rakendusasutuste määramine ja toimimine. Programmi haldamise rakendusmehhanismiks on kavandatud eelarve kaudse ja otsese täitmise kombineerimine. Programmi kombineeritud haldamisel tuginetakse praegu kehtivas programmis kasutatavatele struktuuridele. Riiklikud agentuurid vastutavad suurema osa programmi rahastamisvahendite haldamise eest. Selles peatükis sätestatakse ka vajalik järelevalvesüsteem, millega tagada, et käesoleva määruse kohaselt rahastatavate meetmete rakendamisel võetakse nõuetekohaselt arvesse liidu finantshuve.

IX peatükis („Ülemineku- ja lõppsätted“) esitatakse vajalikud sätted, et tagada üleminek ühelt programmilt teisele. Lõppsätetega nähakse ette kuupäev, millal jõustub kavandatud määrus, mis on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

2025/0222 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega kehtestatakse programm „Erasmus+“ aastateks 2028–2034 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/817 ja (EL) 2021/888

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eelkõige selle artikli 165 lõiget 4, artikli 166 lõiget 4 ja artikli 214 lõiget 5,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust[35],

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust[36],

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

1) Liit peab oma inimesi alates noorest east toetama ning valmistama neid ette selliste teadmiste, oskuste ja pädevuste omandamiseks, mida on vaja edukaks õppimiseks, tööks ja eluks. Et see oleks võimalik, vajab liit toimivaid, paindlikke, uuenduslikke ja kaasavaid haridus- ja koolitussüsteeme, mis suudavad kasvatada, ligi meelitada ja hoida talente, pidada sammu ühiskondlike, digitaalsete, keskkonnaalaste ja majanduslike muutuste tempo ja ulatusega, reageerida demograafilistele probleemidele ning pakkuda ühiskonnas ja majanduses vajalikke oskusi, täita oskuste lüngad ja rahuldada tööstuse vajadusi elutähtsates sektorites.

2) Euroopa Liit ühendab endas väärtusi, mis põhinevad Euroopa ajalool ja identiteedil ning on kirja pandud Euroopa Liidu lepingus. Nende väärtuste, sealhulgas põhiõiguste ja demokraatia mõistmine on vältimatult eluks vajalik oskus ning poliitilises arutelus osalemise ja otsuste tegemise alguspunkt. Haridus ja koolitus ning noorte- ja sporditegevus aitavad varustada kodanikke oskuste ja pädevustega, mis võimaldavad neil edasi liikuda ning demokraatlikus elus ja ühiskonnas aktiivselt ja sisukalt osaleda, ning inimesi ühiste väärtuste ümber koondada ja neid väärtusi kaitsta.

3) Liit on rajatud nii selle kodanike kui ka liikmesriikide solidaarsusele. See universaalne väärtus annab suuna liidu tegevusele ja tagab ühtsuse, mille abil tulla toime ühiskondlike probleemidega, mille lahendamisse inimesed vabatahtlikuna tegutsedes ka päriselt on valmis panustama.

---

35 ELT C, , lk .

36 ELT C, , lk .

4) On oluline, et kõigil inimestel, olenemata nende isiklikust, sotsiaalsest, majanduslikust või kultuurilisest taustast, oleks võimalus saada õpirändekogemus välismaal juba noores eas, mil kujundatakse väärtusi ja hoiakuid ning kus inimesed on uute kogemuste ja mõjutuste suhtes kõige vastuvõtlikumad. Varajane kokkupuude eri keskkondade, kultuuride, keelte ja eluviisidega võib aidata lõhkuda stereotüüpe, edendada kultuuridevahelist mõistmist ning väärtustada austust, sallivust ja solidaarsust, aidates seeläbi kaasa ühtsemale ja harmoonilisemale Euroopale.

5) Et ehitada üles kaasav, sidus ja vastupanuvõimeline ühiskond ning säilitada liidu konkurentsivõime, on vaja investeerida kõigi õppimisvõimalustesse, olenemata taustast ja kasutada olevatest vahenditest, ning teha seda koostöös liikmesriikide ja selles valdkonnas tegutsevate organisatsioonidega, lisaks on vaja investeerida innovaatilisse poliitika väljatöötamisse hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkonnas. Lisaks aitab selline investeerimine tugevdada Euroopa identiteeti, põhiõigusi ja -väärtusi ning loob demokraatlikuma liidu.

6) Kooskõlas ELi kriisivalmiduse strateegiaga[37] tuleks edendada kriisivalmidust, vastupanuvõimet, demokraatlikus elus osalemist ja kodanikuaktiivsust altpoolt üles suunatud lähenemisviisi kaudu, julgustades organisatsioone ja institutsioone etendama keskset rolli digi- ja meediapädevuse, kriitilise mõtlemise, kodanikuaktiivsuse ning demokraatia ja kodanikuhariduse edendamisel. Inimesed ja kogukonnad kogu ELis peavad aktiivselt osalema kriiside ennetamisel ja olema piisavalt valmis kriisidele reageerimiseks.

7) 2021.–2027. aasta Euroopa solidaarsuskorpuse programmi ja programmi „Erasmus+“ ühised tegevusvaldkonnad ja eesmärgid toovad välja võimalused paremaks koostoimeks ja regulatiivseks sidususeks. Koondades kõik õpirände, vabatahtliku tegevuse, koostöö ja kodanikuaktiivsuse võimalused, luuakse ühtne juurdepääsupunkt kõigile võimalustele, mida liit noortele ja noortevaldkonnas tegutsevatele organisatsioonidele pakub, võimaldades kasutada koordineeritumat ja tõhusamat lähenemisviisi ning luues võimalikele osalejatele ja toetusesaajatele lihtsama juurdepääsu.

8) Sellega seoses on vaja kehtestada liidu haridus- ja koolitus- ning noorte- ja spordivaldkonna programm „Erasmus+“ aastateks 2028–2034 (edaspidi ka „programm“), mis on 2021.–2027. aasta Erasmus+[38] ja Euroopa solidaarsuskorpuse[39] programmide järeltulija, mille raames juhitakse haridus- ja koolitus-, noorte- ja spordivaldkonna meetmeid ning kavandatakse Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse tegevust.

9) Kiiresti muutuvas majanduslikus, sotsiaalses ja geopoliitilises keskkonnas saadud kogemused on näidanud vajadust paindlikuma mitmeaastase finantsraamistiku ja paindlikumate liidu rahastamisprogrammide järele. Sel eesmärgil ja kooskõlas programmi „Erasmus+“ eesmärkidega tuleks rahastamisel nõuetekohaselt arvesse võtta muutuvaid poliitilisi vajadusi ja liidu prioriteete, mis on kindlaks määratud komisjoni avaldatud asjakohastes dokumentides, nõukogu järeldustes ja Euroopa

---

37 Ühisteatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele ELi kriisivalmiduse strateegia kohta (Join/2025/130 final)).

38 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/817, millega luuakse liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+“ (ELT L 189, 28.5.2021).

39 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/888, millega luuakse Euroopa solidaarsuskorpus (ELT L 202, 8.6.2021).

Parlamendi resolutsioonides, tagades samal ajal eelarve täitmise piisava prognoositavuse.

10) Programmiga „Erasmus+“ tuleks toetada oskuste liidu[40] ning hariduse ja koolituse valdkonnas tehtava liidu poliitilise koostöö üldiste strateegiliste raamistike, sealhulgas üldhariduse, kõrghariduse, kutsehariduse ja -õppe ning täiskasvanuhariduse, sealhulgas oskuste täiendamise ja ümberõppe poliitiliste tegevuskavade rakendamist, et kodanikel oleks võimalus arendada ühiskonnas edukaks hakkamasaamiseks vajalikke oskusi ja pädevusi kõigis eluetappides.

11) Kooskõlas ELi noortestrateegia,[41] Euroopa noorsootöö tegevuskava[42] ja 2024. aasta teatisega Euroopa noorteaasta 2022 pärandi kohta[43] peaks programm „Erasmus+“ toetama noorte ja noorteorganisatsioonide sisulist osalemist otsuste tegemises ja poliitikakujundamises, noori puudutavate teemade integreerimist ka teistesse poliitikavaldkondadesse, mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimist, kvaliteetset noorsootööd ja noorsootöötajate pädevuse arendamist. Programmiga toetatakse jätkuvalt kõiki noori, et nad osaleksid formaalses ja mitteformaalses õpirändes, sealhulgas noortevahetuses ja noorte osalustegevuses, eesmärgiga kaasata noori ja anda neile võimalus omandada ja arendada eluks ja tööalaseks tulevikuks vajalikke pädevusi, saada aktiivseteks kodanikeks, osaleda majanduselus, ühiskondlikus tegevuses ning kultuuri, demokraatia ja poliitika kujundamisel, ja et nad seostaksid end Euroopa projektiga ning panustaksid kaasava, konkurentsivõimelise ja vastupanuvõimelise liidu loomisesse.

12) Kooskõlas ELi spordialase töökavaga aastateks 2024–2027[44] tuleks toetada programmiga „Erasmus+“ kõigi osalemist spordis ja kõigi kehalist aktiivsust. Seega on vaja keskenduda eelkõige rahvaspordile ning võtta arvesse spordi olulist rolli tervislike eluviiside, inimestevaheliste suhete, sotsiaalse kaasatuse ja võrdsete võimaluste edendamisel ning kogukondliku ühtekuuluvuse tekkel.

13) Digipööre on muutnud ühiskonda ja majandust, avaldades üha süvenevat mõju igapäevaelule, ning näidanud vajadust suurendada hariduse ja koolituse digivalmidust ja -suutlikkust, samuti üha suuremat vajadust arendada digioskusi kõigi jaoks kogu liidus.

14) Formaalne, informaalne ja mitteformaalne õpe mängivad olulist rolli ka kliimamuutustega toimetulekul ja kliimateadlikkuse suurendamisel ning isiklike harjumuste muutmiseks vajalike oskuste ja võtmepädevuste järkjärgulisel omandamisel. Kooskõlas puhta tööstuse kokkuleppega võimestab programm inimesi, aidates neil kogukondades tegutseda ja arendada oskusi, mida on vaja edukaks üleminekuks puhtale energiale.

---

40 Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Oskuste liit“ (COM(2025) 90 final).

41 Euroopa Liidu Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon noortevaldkonnas tehtava Euroopa koostöö raamistiku kohta: Euroopa Liidu noortestrateegia 2019–2027 (ELT C 456, T/14944/2018/INIT, 18.12.2018).

42 Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon Euroopa noorsootöö tegevuskava koostamise raamistiku kohta (2020/C 415/01 (ELT C 415, 1.12.2020)).

43 Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele Euroopa noorteaasta 2022 kohta (COM(2024) 1 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/et/txt/?uri=celex:52024dc0001).

44 Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon Euroopa Liidu spordialase töökava kohta (1. juuli 2024 – 31. detsember 2027), (ELT C, C/2024/3527, 3.6.2024).

15) Programmi rahvusvahelise mõõtme eesmärgina tuleks näha programmiväliseid kolmandaid riike hõlmava õpirände ja koostöö ning nendega peetava poliitilise dialoogi võimaluste pakkumist, tuginedes varasematest programmidest saadud kogemustele, sealhulgas selleks, et aidata kaasa liidu konkurentsivõimele, tagades samal ajal liidu majandusjulgeoleku ja majandushuvide kaitse. Nende tegevuste mõju suurendamiseks on oluline suurendada koostoimet programmi „Erasmus+“ ja programmi „Globaalne Euroopa“ vahel, võttes arvesse liidu laienemist, strateegiat „Global Gateway“ ning haridus-, koolitus-, noorte- ja spordipoliitika raamistikke.

16) Programm „Erasmus+“ peaks aitama kandidaatriikidel ja potentsiaalsetel kandidaatriikidel liikuda lähemale liiduga ühinemise eesmärgile. Programm peaks edendama stabiilsust, partnerlusi ja oskuste arendamist laiemas naabruses asuvate riikidega, sealhulgas tugevdama sidemeid Vahemere piirkonnaga. Kogu maailma riikidega tehtava koostöö kaudu peaks programm äratama neis elavate andekate inimeste huvi ja aitama luua partnerlusi, eelkõige selleks, et edendada liidu konkurentsivõimet. Programm peaks toetama riike institutsioonide ja organisatsioonide ajakohastamisel ning üldisemalt hariduse, koolituse, noorsootöö ja spordi kvaliteedi ja kaasatuse parandamisel rahvusvaheliste partnerluste kaudu.

17) Programmi rakendamisel tuleks juhinduda inimväärikuse austamise, vabaduse, demokraatia, võrdsuse ja õigusriigi ning solidaarsuse põhimõtetest ja väärtustest, mis on sätestatud vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 ja millele on osutatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta preambulis. Seetõttu on oluline, et kõik programmis osalejad austaksid neid põhimõtteid ja väärtusi. Programmis tuleks järgida ka põhimõtteid, mis on sätestatud lapse õiguste edendamist ja kaitset käsitlevates ELi 2017. aasta suunistes ning ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni artiklis 9 ja võrdõiguslikkuse liidu strateegiates.

18) Programmiga tuleks julgustada inimesi, eelkõige noori võtma osa Euroopa demokraatlikust elust, sh toetades tegevusi, mis panustavad kodanikuharidusse ja aitavad luua oskusi, mida on vaja ühiskondlikus elus osalemiseks ja kodanikuühiskonnas kaasa löömiseks või õppimiseks, kuidas seda teha, aidates seeläbi teadvustada Euroopa ühiseid väärtusi, sh kodanike põhiõigusi, samuti toetades tegevusi, millega lihtsustatakse kohalikul, riiklikul ja Euroopa tasandi otsusetegijatega suhtlemist ning aidatakse kaasa Euroopa integratsioonile. Programmiga tuleks toetada ka võimaluste ja mehhanismide loomist noorte sisuliseks osalemiseks.

19) Programm peaks pakkuma noortele ja organisatsioonidele kättesaadavaid, kaasavaid ja turvalisi võimalusi näidata üles solidaarsust, aidates neil toetada kogukondi ja lahendada ühiskondlikke probleeme ning omandada samal ajal väärtuslikke kogemusi ja oskusi isiklikuks arenguks ja tööalase konkurentsivõime tagamiseks.

20) Vabatahtlik tegevus nii liidu piires kui ka sellest väljaspool on mitteformaalse ja informaalse õppimise kontekstis rikastav kogemus ning võimaldab noortel väljendada oma solidaarsust ja osaleda tegevustes, mis aitavad lahendada ühiskondlikke ja humanitaarvaldkonna probleeme, toetades seejuures noorte isiklikku, sotsiaalhariduslikku ja erialast arengut, kodanikuaktiivsust, ühiskonnaelus osalemist ja tööalast konkurentsivõimet. Seega tuleks programmiga toetada ka Euroopa solidaarsuskorpuse vabatahtliku tegevuse meetmeid, sealhulgas Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse tegevust. Need meetmed olid 2021.–2027. aasta programmitööperioodil hõlmatud Euroopa solidaarsuskorpuse programmiga.

21) Selleks et tugevdada solidaarsust ning suurendada humanitaarabi ja arengukoostöö nähtavust Euroopa kodanike seas, on vaja arendada liikmesriikide ja programmiga

liitunud kolmandate riikide solidaarsust nende kolmandate riikidega, kes ei ole programmiga liitunud ning keda on tabanud loodusõnnetused või inimtegevuse tagajärjel tekkinud riskid. Euroopa vabatahtlik humanitaarabikorpus peaks tugevdama koordineeritud ja vajadustel põhinevat liidu tegevust, mida rakendatakse käesolevas määruses sätestatud eeskirjade ja menetluste kohaselt.

22) Noortele, eriti vähemate võimalustega noortele, tuleks jätkuvalt anda võimalusi saada esmakordselt läbi Euroopa reisides kogemusi mõne sellise informaalse või mitteformaalse haridustegevuse raames, mille eesmärk on süvendada noorte hulgas liitu kuuluvuse tunnet ja tutvustada neile liidu kultuurilist ja keelelist mitmekesisust.

23) Spordi valdkonnas peaks programm õpirändevõimaluste ja suutlikkuse suurendamise, sealhulgas koostöö kaudu edendama ühiseid Euroopa väärtusi, vabatahtlikku tegevust ning innovatsiooni ja oskuste arendamist spordis ja spordi kaudu. Programm peaks edendama ka head valitsemistava, ohutust ja ausust spordis, spordidiplomaatiat, toetama rahvaspordiorganisatsioone ning pakkuma noortele kogu Euroopas võimalust osaleda piiriülestes spordialgatustes, edendades isiklikku kasvu, kultuurivahetust, solidaarsust ja kogukonna kaasamist.

24) Programm annab olulise panuse oskuste liidu ja Euroopa haridusruumi algatustesse, pannes aluse oskuste ja pädevuste kujundamisele kogu elu jooksul ning luues tõelise ühise ruumi piiriülese kvaliteetse hariduse ja elukestva õppe jaoks. Oskuste liidu eesmärk on suurendada jõupingutusi kvaliteetse hariduse, koolituse ja elukestva õppe tagamisel; selleks tuleb õpetada põhi- ja kõrgema taseme oskusi, pakkuda inimestele võimalusi omandada uusi ja tulevikku suunatud oskusi ning uuendada neid oskusi, toetada oskuste ringlust ja värbamist kõikjal ELis asuvates ettevõtetes ning kutsuda Euroopasse kõige andekamaid inimesi, arendada andeid ja hoida andekaid inimesi Euroopas. Kooskõlas oskuste liiduga peaks Erasmus+ kajastama ka ettevõtlushariduse ja finantskirjaoskuse tähtsust.

25) Oluline on äratada rohkem huvi Euroopa Liitu, selle väärtusi ja Euroopa kodanikuks olemist käsitleva õppe, õpetamise ja teadusuuringute vastu ja muuta need laiemalt kättesaadavaks. Euroopa ühtekuuluvustunde ja Euroopale pühendumuse edendamine on eriti oluline, arvestades praegu liidu ees seisvaid väljakutseid. Programm peaks jätkuvalt aitama kaasa Euroopa integratsiooni teemade, sealhulgas liidu tulevaste väljakutsete ja võimaluste alasele õppele, et edendada arutelu nendes küsimustes ja viia Euroopa integratsiooni alased uuringud tipptasemele.

26) Keelte õppimine aitab kaasa inimeste ja kultuuride vastastikusele mõistmisele ning soodustab liikuvust nii liidus kui ka väljaspool, kuna keeleoskus on väga oluline nii elus kui ka töös. Seepärast peaks programm tõhustama keelte, sealhulgas vajaduse korral riiklike viipekeelte õppimist. Et tagada programmi laiahaardelisus ja kaasav juurdepääs programmile, on oluline, et programmi rakendamisel oleks juhtpõhimõtteks mitmekeelsus.

27) Euroopa seisab silmitsi kasvava väljakutsega, kuidas rahuldada nõudlust kvalifitseeritud tippspetsialistide järele strateegilistes ja arenevates sektorites, nagu puhas ja ringluspõhine tehnoloogia, transport, energeetika, veemajanduse kerksus, tervishoid, digitehnoloogia, lennundus- ja kosmosetööstus ning kaitsetööstus. Selle põhivajaduse rahuldamiseks on oluline täiendada andekate inimeste teadmisi neis valdkondades, olla nende jaoks huvipakkuv ja hoida neid valitud eriala juures. Kooskõlas oskuste liiduga peaks programm muu hulgas toetama ELi üliõpilasi õpingute jätkamisel sellistes elutähtsates sektorites ning meelitama Euroopasse tipptasemel spetsialiste ka mujalt, suurendades hariduse ja koolituse atraktiivsust ning

pakkudes üliõpilastele stipendiume, kasutades selleks muu hulgas Erasmus Munduse stipendiume. See aitaks rahuldada tööturu vajadusi oskuste järele, sealhulgas sektorites, kus valitseb suur tööjõupuudus.

28) Koostöö võimaldab vahetada tavasid ja suurendada suutlikkust ning seeläbi saavutada paremaid tulemusi ja suurendada tõhusust, ühendades ressursse ja teadmisi. Seepärast tuleks programmiga toetada suutlikkuse suurendamise meetmeid, mis tõhustavad hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkonnas tegutsevate institutsioonide ja organisatsioonide vahelist koostööd eri tasanditel. Sellega tunnistatakse institutsioonide ja organisatsioonide olulist rolli muutuvas maailmas vajalike teadmiste, oskuste ja pädevuste andmisel inimestele ning selles valdkonnas tegutsevate institutsioonide ja organisatsioonide abistamisel, et nad saaksid asjakohaselt ära kasutada oma innovatsiooni, loovuse ja ettevõtluse potentsiaali, eelkõige digimajanduse võimalusi.

29) Programmiga tuleks toetada pikaajalist strateegilist koostööd institutsioonide tasandil, et suurendada tipptaset, konkurentsivõimet ja atraktiivsust ning aidata kaasa haridus- ja koolitus-, noorte- ja spordiorganisatsioonide ja -asutuste kestlikule ja süsteemsele ümberkujundamisele kooskõlas ELi prioriteetidega, sealhulgas toimides uuenduslike hariduse, koolituse ja oskuste arendamise vahendite katseplatvormidena, toetades koostööd ettevõtjate ja tööstusega. Programm peaks jätkuvalt toetama haridus- ja koolitusasutuste ning liikmesriikide tööd riikidevahelise koostöö allesjäänud tõkete kõrvaldamisel ja riikidevaheliste ühiste õppeprogrammide pakkumise mitmekordistamisel, aidates kaasa ühise Euroopa kraadi kasutuselevõtule[45].

30) Programmiga tuleks toetada Euroopa ülikoolide liitude põhilist haridusalast missiooni ning võimaldada liidu pikaajaliste meetmete kaudu tõhusamalt saavutada süsteemset mõju, eelkõige selleks, et tugevdada tipptaset, vähendada killustatust ning suurendada ELi kõrgharidussüsteemide atraktiivsust ja kaasavust, töötada välja uuenduslikke vahendeid, et parandada õppimise ja õpetamise kvaliteeti, täiendada tulevikku suunatud oskusi ja pädevusi (nt tehisaru, küberturvalisuse, kestlikkuse ja MATI valdkonna oskusi ja pädevusi), sealhulgas oskuste liidu algatuses juba kindlaks määratud sektoreid asjakohaste ja tulevikukindlate õppekavadega, edendada pedagoogilise innovatsiooni, ühise Euroopa kraadi, elukestva õppe ja mikrokvalifikatsioonitunnistuste kasutamist, et toetada tipptegijate kasvamist ja luua selleks soodne keskkond ning hõlbustada riikidevahelist koostööd hariduse valdkonnas, sealhulgas koostööd ettevõtjate ja tööstusega.

31) Kooskõlas asjakohaste liidu raamistike ja vahenditega peaks programm aitama kaasa oskuste arendamisele ja levitamisele, sealhulgas kehtestades põhioskuste toetuskava ning soodustades kvaliteedi tagamist, edendades läbipaistvust, oskuste, pädevuste ja kvalifikatsioonide tunnustamist, nende digitaliseerimist ning mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimist, samuti oskuste haldamist ja oskuste alast nõustamist. Sellega seoses peaks programm pakkuma tuge ka riigi ja Euroopa tasandi kontaktpunktidele ja võrgustikele, mis aitavad vahendada üleeuroopalisi ja Euroopast kaugemale ulatuvaid vahetusi ning arendada paindlikke õpivõimalusi hariduse, koolituse ja noorsootöö eri valdkondades ning formaalse ja mitteformaalse õppe valdkondades, toetades sealhulgas mikrokvalifikatsioonide kasutamist.

---

[45] Nõukogu resolutsioon ühise Euroopa kraadi märgise kohta ja võimaliku ühise Euroopa kraadi loomiseks vajalike järgmiste sammude kohta: Euroopa konkurentsivõime ja Euroopa kõrghariduse atraktiivsuse suurendamine (ELT C, C/2025/2939, 22.5.2025).

32) Kasutajasõbralikel veebiplatvormidel ja virtuaalkoostöö vahenditel võib olla oluline roll haridus- ja koolitus- ning noorsoopoliitika elluviimise toetamisel Euroopas ja kaugemal. Virtuaalkoostöö ulatuslikumaks kasutamiseks peaks programm toetama veebiplatvormide süstemaatilisemat ja sidusamat kasutamist. Samuti peaks programm hõlbustama ja toetama õpirändeprotsesse digitaliseerimise kaudu.

33) Programm tuleks kavandada nii, et see edendaks kaasatust, mitmekesisust ja võrdseid võimalusi, laiendades õpirände, vabatahtliku tegevuse ja õppimise võimaluste kättesaadavust kogu liidus ja kaugemal, võimaldades seeläbi kõigil inimestel saada elumuutvaid kogemusi.

34) Programmiga tuleks ette näha meetmed, et hõlbustada ja suurendada vähemate võimalustega inimeste juurdepääsu, kõrvaldada võimalikud takistused, sealhulgas rahalised takistused, ning võtta need meetmed aluseks edasiste rakendussuuniste koostamisel. Need meetmed hõlmavad muu hulgas sihipärast rahalist toetust, juurdepääsetavaid õppevorme, eluasemetoetust, ettevalmistavat tegevust ja toetust vähemate võimalustega osalejatele enne nende programmis osalemist, osalemise ajal ja pärast seda, kasutajasõbralike ja eri keeltes kättesaadavate dokumentide olemasolu, tugimeetmeid töötajatele, kes tegelevad organisatsioonis just kaasamise ja mitmekesisusega, ning teadlikkuse suurendamise meetmeid vähemate võimalustega osalejatele, kes võiksid programmis osaleda, sealhulgas maapiirkondades ja äärealadel. Lisaks peaks programm võimaldama seda, et toetuste andmise protsessis eelistatakse neid kvaliteetseid projekte, milles pööratakse suurt tähelepanu vähemate võimalustega osalejate kaasamisele ja osalemisele.

35) Selleks et muuta programm esmakordselt toetust saanud organisatsioonidele ja väiksema haldussuutlikkusega organisatsioonidele kättesaadavamaks ning toetusesaajate jaoks paremini hallatavaks, tuleks programmis tugevdada meetmeid, millega lihtsustakse programmi rakendamist kõigis selle etappides.

(1) Käesoleva määrusega kehtestatakse programmi esialgne rahastamispakett. Käesoleva määruse kohaldamisel arvutatakse jooksevhinnad kindlaksmääratud 2 % deflaatorit kohaldades.

37) Võttes arvesse programmiga hõlmatud valdkondade mitmekesisust, tuleks noorte- ja spordivaldkonnas jätkuvalt sisuliselt kaasa aidata programmi eesmärkide saavutamisele ja selle sihtrühmadeni jõudmisele.

38) Programmi suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL, Euratom) 2024/2509[46]. Selles on sätestatud liidu üldeelarve koostamise ja täitmise eeskirjad, sealhulgas eeskirjad toetuste, auhindade, mitterahaliste annetuste, hangete, eelarve kaudse täitmise, finantsabi, rahastamisvahendite, eelarveliste tagatiste ja liidu huvide kaitse kohta.

39) Vastavalt määrusele (EL, Euratom) 2024/2509, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL, Euratom) nr 883/2013,[47] nõukogu määrusele (EÜ, Euratom) nr

[46] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024).

[47] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. septembri 2013. aasta määrus (EL, Euratom) nr 883/2013, mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdlusi ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1073/1999 ja nõukogu määrus (Euratom) nr 1074/1999 (ELT L 248, 18.9.2013, lk 1).

2988/95,[48] nõukogu määrusele (Euratom, EÜ) nr 2185/96[49] ja nõukogu määrusele (EL) 2017/1939[50] tuleb liidu finantshuve kaitsta proportsionaalsete meetmetega, mis hõlmavad õigusnormide rikkumise ja pettuste ärahoidmist, avastamist, korrigeerimist ja uurimist, kaotatud, alusetult väljamakstud või ebaõigesti kasutatud summade tagasinõudmist ja vajaduse korral halduskaristuste kehtestamist. Eelkõige võib Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) kooskõlas määrusega (EL, Euratom) nr 883/2013 ja määrusega (EÜ, Euratom) nr 2185/96 korraldada juurdlusi, sealhulgas kohapealseid kontrolle ja inspekteerimisi, et teha kindlaks, kas on esinenud pettust, korruptsiooni või muud liidu finantshuve kahjustavat ebaseaduslikku tegevust. Vastavalt määrusele (EL) 2017/1939 võib Euroopa Prokuratuur uurida pettusi ja muid ebaseaduslikke toiminguid, mis mõjutavad liidu finantshuve, ja esitada nende kohta süüdistusi, nagu on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2017/1371[51]. Määruse (EL, Euratom) 2024/2509 kohaselt peab iga isik või üksus, kes saab liidu rahalisi vahendeid, tegema liidu finantshuvide kaitsel täielikult koostööd ja andma komisjonile, OLAFile, Euroopa Prokuratuurile ja Euroopa Kontrollikojale vajalikud õigused ja juurdepääsu ning tagama, et kolmandad isikud, kes on kaasatud liidu vahendite haldamisse, annaksid samaväärsed õigused.

40) Selleks et lihtsustada toetusesaajatele esitatavaid nõudeid, tuleks nii palju kui võimalik kasutada lihtsustatud kuluarvestust, nagu kindlasummalised maksed, ühikuhinnad ja ühtse määra alusel rahastamine. Programmi raames õpirände toetamisel kasutatava lihtsustatud kuluarvestuse puhul tuleks arvesse võtta vastuvõtva riigi elukallidust ja elamiskulusid. Liikmesriikidele tuleks soovitada, et nad vabastaksid kooskõlas riigisisese õigusega kõnealused toetused kõigist maksudest, sealhulgas sotsiaalmaksust, ning et avalik-õiguslike või eraõiguslike õigussubjektide poolt üksikisikutele antavaid toetusi käsitletaks ühtmoodi.

41) On asjakohane tagada 2021.–2027. aasta programmide nõuetekohane lõpetamine, iseäranis mitmeaastaste lepingute jätkamine programmide haldamisel ning tehnilise ja haldusabi rahastamisel. Alates 1. jaanuarist 2028 tuleks tehnilise ja haldusabiga vajaduse korral tagada 2021.–2027. aasta programmide raames 31. detsembriks 2027 lõpetamata meetmete haldamine.

42) Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 349 tuleks programmis arvesse võtta kõnealuses artiklis osutatud äärepoolseimate piirkondade eriolukorda, sealhulgas meetmeid, mis hõlbustavad nende piirkondade programmis osalemist.

43) Vastavalt nõukogu otsuse (EL) 2021/1764[52] artikli 85 lõikele 1 võivad ülemeremaades ja -territooriumidel asuvad isikud ja õigussubjektid saada rahastust vastavalt

---

48 Nõukogu 18. detsembri 1995. aasta määrus (EÜ, Euratom) nr 2988/95 Euroopa ühenduste finantshuvide kaitse kohta (EÜT L 312, 23.12.1995, lk 1).

49 Nõukogu 11. novembri 1996. aasta määrus (Euratom, EÜ) nr 2185/96, mis käsitleb komisjoni tehtavat kohapealset kontrolli ja inspekteerimist, et kaitsta Euroopa ühenduste finantshuve pettuste ja igasuguse muu eeskirjade eiramiste eest (EÜT L 292, 15.11.1996, lk 2).

50 Nõukogu 12. oktooberi 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1).

51 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2017. aasta direktiiv (EL) 2017/1371, mis käsitleb võitlust liidu finantshuve kahjustavate pettuste vastu kriminaalõiguse abil (ELT L 198, 28.7.2017, lk 29).

52 Nõukogu 5. oktoobri 2021. aasta otsus (EL) 2021/1764 ülemeremaade ja -territooriumide Euroopa Liiduga assotsieerimise kohta, sealhulgas ühelt poolt Euroopa Liidu ning teiselt poolt Gröönimaa ja Taani Kuningriigi vahelised suhted (otsus ÜMTde, sealhulgas Gröönimaa assotsieerimise kohta) (ELT L 355, 7.10.2021, lk 6–134).

programmi reeglitele ja eesmärkidele ning asjaomase ülemeremaa või -territooriumiga seotud liikmesriigi suhtes kohaldatavale erikorrale.

44) Programmi tuleb rakendada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [XXX],* millega kehtestatakse kulude jälgimise eeskirjad ja eelarve tulemusraamistik [tulemuslikkuse määrus], sealhulgas eeskirjad, millega tagatakse määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 33 lõike 2 punktis d osutatud põhimõtte „ei kahjustata oluliselt“ ja punktis f osutatud soolise võrdõiguslikkuse põhimõtte ühtne kohaldamine, liidu programmide ja meetmete tulemuslikkuse seire ja aruandluse eeskirjad, liidu rahastamisportaali loomise eeskirjad, programmide hindamise eeskirjad ning muud horisontaalsed sätted, mida kohaldatakse kõigi liidu programmide suhtes, näiteks need, milles käsitletakse teavet, teabevahetust ja nähtavust.

45) Selleks et optimeerida investeeringute lisaväärtust ning suurendada nende ulatust ja mõju, tuleks saavutada koostoime eelkõige programmi ja muude liidu rahastamisvahendite vahel, sealhulgas tugimehhanismide abil. Programm peaks püüdma luua koostoimet, millega tugevdada koostööd hariduse ja erasektori vahel.

46) Kolmandad riigid peaksid saama programmiga liituda kas täies ulatuses või osaliselt. Programmiga tuleks toetada ka programmiväliste kolmandate riikide osalemist, kui need riigid on tööprogrammis kindlaks määratud, nende osalemine aitab kaasa programmi eesmärkide saavutamisele ja on meetme rakendamiseks hädavajalik.

47) Kohalikul, riiklikul ja liidu tasandil tuleks tagada asjakohane ja kaasav teavitamine ning programmi raames toetatavate võimaluste avalikustamine, arvesse tuleks võtta programmi peamisi sihtrühmi ja vajaduse korral paljusid muid sihtrühmi. Lisaks peaksid komisjon ja programmi rakendusasutused hõlbustama heade tavade ja projektitulemuste jagamist ning koguma programmi kohta tagasisidet.

48) Programmis tuleks ära kasutada varem Erasmus+ tegevustes osalenute potentsiaali ja toetada nendega seotud tegevusi, julgustades neid programmi propageerima.

49) Tuleks võtta meetmeid programmi sujuvamaks juhtimiseks ja mastaabisäästu saavutamiseks, sealhulgas vähendades riiklike agentuuride arvu.

50) Määrused (EL) 2021/817[53] ja (EL) 2021/888[54] tuleks tunnistada alates 1. jaanuarist 2028 kehtetuks.

51) Selleks et tagada asjaomases poliitikavaldkonnas toetuse andmise järjepidevus ja võimaldada rakendamise alustamist 2028.–2034. aasta mitmeaastase finantsraamistiku algusest, peaks käesolev määrus jõustuma ja seda tuleks kohaldada alates 1. jaanuarist 2028,

---

53 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/817, millega luuakse liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+“ ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1288/2013 (ELT L 189, 28.5.2021, lk 1).

54 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/888, millega luuakse Euroopa solidaarsuskorpuse programm ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2018/1475 ja (EL) nr 375/2014 (ELT L 202, 8.6.2021, lk 32).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesoleva määrusega kehtestatakse liidu haridus- ja koolitus- ning noorte- ja spordivaldkonna tegevusprogramm Erasmus+ (edaspidi „programm“) ning sätestatakse selle eesmärgid, selle eelarve aastateks 2028–2034, liidupoolse rahastamise vormid ja asjakohased eeskirjad. Määruses sätestatakse ka Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse tegevus.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

1) „täiskasvanud õppija“ – isik, kes on lõpetanud esmase hariduse ja koolituse või selle pooleli jätnud ning osaleb formaalses, mitteformaalses või informaalses õppes, sealhulgas NEET-noored;

2) „täiskasvanuharidus“ – kõik täiskasvanute formaalse, mitteformaalse või informaalse õppe vormid, millega pakutakse võimalusi konkurentsivõimet tugevdavate oskuste arendamiseks ja täiendamiseks ning ümberõppeks, samuti sotsiaalse ühtekuuluvuse suurendamiseks ja aktiivse ühiskonnaelus osalemise toetamiseks;

3) „rahvasport“ – kehaline vabaajategevus, mida harrastatakse igas vanuses ja korrapäraselt, ent mitteprofessionaalsel tasemel ning tervislikel, hariduslikel ja sotsiaalsetel eesmärkidel;

4) „kõrgkool“ – asutus, mis vastavalt piirkondlikule, riiklikule või rahvusvahelisele õigusele või tavale annab kvaliteeditagatisega kraadi või muu tunnustatud kolmanda taseme kvalifikatsiooni, olenemata sellise õppeasutuse nimest, samuti muu võrreldav kolmanda taseme haridust andev asutus, mille puhul riigi/piirkonna ametiasutus või Euroopa Komisjon on leidnud, et see asutus vastab oma piirkonnas programmis osalemise tingimustele;

5) „üliõpilane“ – isik, kes on registreerunud õpinguteks kõrgkoolis, sh lühitsükli, bakalaureuse-, magistri- või doktoriõppes või samaväärse taseme õppes või kes on hiljuti kõrgkooli lõpetanud;

6) „Euroopa vabatahtlik humanitaarabikorpus“ – vabatahtlik tegevus, millega toetatakse kriisijärgse pikaajalise humanitaarabi andmist ja arengukoostööoperatsioone programmivälistes kolmandates riikides ning mille eesmärk on anda vajaduspõhist abi inimkannatuste ennetamiseks ja leevendamiseks ning aidata hoida kriisiolukordades inimväärikust; see hõlmab tegevust, millega tugevdatakse katastroofideks valmisolekut ja katastroofiohu vähendamist, ühendatakse hädaabi, taaste- ja arenguabi ning aidatakse tugevdada haavatavate või katastroofidest

mõjutatud kogukondade vastupanuvõimet, suutlikkust kriisidega toime tulla ja neist taastuda;

7) „informaalne õppimine“ – õppimine igapäevaelu tegevuse käigus ja saadud kogemustest; see ei ole organiseeritud tegevus ega järgi kindlat struktuuri eesmärkide, ajakava ja õpitoe osas; see ei pruugi olla õppija seisukohast ette kavatsetud;

8) „ühisõppekava“ – kooskõlastatud õppekava, mida pakuvad vähemalt kahe eri riigi kõrgkoolid ning mille läbimisel antakse üliõpilasele nende kõrgkoolide ühiskraad;

9) „elukestev õpe“ – kõigis eluetappides ja kõigis vormides toimuv formaalne, mitteformaalne või informaalne õppimine, mille tulemusel täienevad ja muutuvad ajakohasemaks teadmised, oskused, pädevused ja hoiakud, sh mikrokvalifikatsioonide omandamine või ühiskonnas osalemine isiklikust või kodaniku vaatepunktist lähtuvalt või kultuurialasest, ühiskondlikust või tööga seonduvast perspektiivist lähtuvalt, näiteks nõustamis- ja juhendamisteenuste pakkumine; see hõlmab alusharidust ja lapsehoidu, üldharidust, kutseharidust ja -õpet, kõrgharidust, täiskasvanuharidust, noorsootööd ning teisi õpikeskkondi väljaspool formaalset haridus- ja koolitussüsteemi ning tavaliselt edendatakse sellega valdkondadevahelist koostööd ja paindlikke õpivõimalusi;

10) „õpiränne“ – füüsiline elama asumine muusse riiki kui elukohariik selleks, et õppida, osaleda koolitusel, õpetada või osaleda mitteformaalses või informaalses õppimises;

11) „mitteformaalne õppimine“ – väljaspool formaalset haridus- ja koolitussüsteemi toimuv õppimine, mille puhul kasutatakse õpieesmärkide ja õpiaja osas kavandatud tegevusi ning kus on olemas ka teatav õpitugi;

12) „vähemate võimalustega inimesed“ – inimesed, kellel on programmiga pakutavate võimaluste kasutamine raskendatud majanduslikel, sotsiaalsetel, kultuurilistel, geograafilistel või tervislikel põhjustel, oma rändetausta, puude või õpiraskuste tõttu või muudel põhjustel, sealhulgas põhjustel, mis võivad kujutada endast Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 21 kohast diskrimineerimist;

13) „kooliõpilane“ – isik, kes on registreerunud õpinguteks asutuses, kus saab omandada üldharidust alates alusharidusest kuni üldkeskhariduseni, või iga väljaspool haridusasutust õppiv isik, keda pädevad asutused peavad oma vastavas piirkonnas kooliõpilasena programmis osalemise seisukohast tingimustele vastavaks;

14) „töötaja“ – isik, kes kutsealaselt või vabatahtlikult on kaasatud haridus-, koolitus- või mitteformaalse ja informaalse õppe tegevustesse mis tahes tasandil, sealhulgas spordi valdkonnas; siia alla kuuluvad akadeemilised töötajad, õpetajad, koolitajad, koolijuhid, noorsootöötajad, sporditöötajad, alusharidus- ja lapsehoiutöötajad, haridusasutuste tugipersonal ja muud spetsialistid, kes on korrapäraselt kaasatud õppimise edendamisse;

15) „kolmas riik“ – riik, mis ei ole ELi liikmesriik;

16) „kutsekooli õpilane“ – isik, kes on registreerunud kutseharidus- ja -õppesüsteemis esma- või täiendõppekava omandamiseks mis tahes tasemel alates keskastmest kuni keskharidusjärgse tasemeni või isik, kes on hiljuti vastava õppekava läbinud ja omandanud kvalifikatsiooni;

17) „vabatahtlik tegevus“ – tasustamata tegevus, mis aitab lahendada ühiskondlikke või humanitaarprobleeme ja mille käigus on õppimisel oluline koht;

18) „noored“ – noortevaldkonna tegevustesse kaasatud inimesed vanuses 13–30 aastat;

19) „noorsootöötaja“ – isik, kes on kas oma erialase töö või vabatahtliku tegevuse tõttu seotud mitteformaalse õppimisega ning kes toetab noorte isiklikku, sotsiaalhariduslikku ja kutsealast arengut ning pädevuste omandamist; siia alla kuuluvad isikud, kes kavandavad, juhivad, koordineerivad ja viivad ellu noortevaldkonna tegevust.

Artikkel 3

Programmi eesmärgid

1. Programmi üldeesmärk on tugevdada Euroopa vastupanuvõimet, konkurentsivõimet ja sidusust, pannes rõhku kvaliteetsele elukestvale õppele ning kõigi inimeste eluks ja tööks vajalike oskuste ja pädevuste omandamisele, edendades sealjuures liidu väärtusi, demokraatlikus ja ühiskonnaelus osalemist, solidaarsust, sotsiaalset kaasatust ja võrdseid võimalusi ELis ja mujal. Programm on määrava tähtsusega oskuste liidu väljakujundamisel, Euroopa haridusruumi arendamisel ning Euroopa strateegilise koostöö elluviimise toetamisel hariduse ja koolituse valdkonnas, sh selle sektoripõhiste tegevuskavade raames.

   Programmiga edendatakse noortepoliitika alast koostööd ja arendatakse edasi Euroopa mõõdet spordis. Eesmärk on edendada kaasavamat, ühtsemat ja tugevamat Euroopat, suurendades noorte mõjuvõimu, tugevdades kogukonnasidemeid ning edendades solidaarsust sisuka kaasamise ja koostöö kaudu. Spordil on oluline roll sotsiaalse kaasatuse, tervisliku eluviisi, hariduse ja kogukonna arengu eestvedamisel. Investeerides noortesse, vabatahtlikku tegevusse ja sporti, on programmi eesmärk luua tugevamad ja tihedamalt seotud ühiskonnad, anda hoogu kodanikuaktiivsusele ja demokraatlikule kaasamisele ning aidata kaasa sotsiaalsele ühtekuuluvusele kõigil tasanditel.

2. Programmi erieesmärgid on järgmised:

   a) toetada omandatud haridustaseme, oskuste ja pädevuste täiendamist, pöörates erilist tähelepanu nende vajalikkusele tööturul, samuti inimeste kutsealases ja isiklikus arengus ning nende panusele konkurentsivõimelise, kestliku ja sidusa ühiskonna loomisel;

   b) edendada Euroopa identiteeti ja kodanikuaktiivsust, suurendada solidaarsust ning aktiivset osalemist ühiskonnaelus ja demokraatias, mis toob kaasa positiivse ühiskondliku mõju, suurema vastupanuvõime ja valmiduse erinevat laadi riskide prognoosimisel, ennetamisel ja neile reageerimisel;

   c) Edendada kogu maailmas kõigis hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkondades kvaliteeti, kaasatust, võrdsust, kestlikkust, loovust, innovatsiooni, tipptaset ja piiriülest koostööd, suurendades Euroopa atraktiivsust ja konkurentsivõimet;

   d) kaasata ja võimestada noori, et nad omandaksid ja arendaksid kutsealaseid ja isiklikke pädevusi, osaleksid aktiivselt ühiskonnaelus ja demokraatias ning oleksid seotud Euroopa projektiga;

   e) toetada poliitika väljatöötamist, sealhulgas oskuste ringlust, reformide kiirendamist ja süsteemide ajakohastamist kõigis hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkondades, tagades, et need on tõhusamad, vastupidavamad ja kaasavamad;

   f) pakkuda noortele hõlpsasti kättesaadavaid võimalusi osalemaks solidaarsus- ja humanitaartegevuses, mis panevad aluse positiivsetele ühiskondlikele muutustele liidus ja mujal (viimati nimetatu puhul Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse tegevuse kaudu), parandades

ja nõuetekohaselt valideerides nende pädevusi ning hõlbustades nende pidevat osalemist aktiivsete kodanikena;

g) edendada Euroopa spordimudelit, investeerides rahvasporti, eelkõige spordiga seotud vabatahtlikku tegevusse, tagades juurdepääsetavuse, edendades osalemist, kaitstes ausust, toetades head valitsemistava ning tugevdades spordi sotsiaalset, hariduslikku ja kogukondlikku rolli meetmete kaudu, mis keskenduvad õiglase, kaasava ja kestliku spordisüsteemi loomisele kogu Euroopas.

3. Programmi eesmärke täidetakse järgmiste sammaste abil, mis on peamiselt kas riikidevahelised või rahvusvahelised:

a) õppimisvõimalused kõigile;

b) toetus suutlikkuse suurendamiseks.

II PEATÜKK

SEKKUMISE ULATUS

1. JAGU

ÕPPIMISVÕIMALUSED KÕIGILE

Artikkel 4

Õpirände ja vabatahtliku tegevuse võimalused

1. Hariduse ja koolituse valdkonnas toetatakse programmiga järgmist:

a) üliõpilaste ja kõrgkoolide töötajate õpiränne;

b) kutsekoolide õpilaste ja töötajate õpiränne;

c) kooliõpilaste ja -töötajate, sealhulgas alushariduse ja lapsehoiu valdkonna töötajate õpiränne;

d) täiskasvanud õppijate ja täiskasvanuhariduse valdkonna töötajate õpiränne.

1. Noorte valdkonnas toetatakse programmiga järgmist:

a) noorte õpiränne, sealhulgas DiscoverEU meetmed, noorte osalemist ja noorsootöötajate õpirännet toetavad tegevused;

b) Euroopa solidaarsuskorpuse vabatahtlik tegevus, sealhulgas Euroopa vabatahtlik humanitaarabikorpus.

2. Spordi valdkonnas toetatakse programmiga sportlaste ja rahvaspordiga tegelejate õpirännet ning sporditöötajate õpirännet.

3. Käesoleva artikli kohase õpirändega koos võib toetada

a) ELi, sealhulgas Euroopa integratsiooni, väärtusi ja kodanikuks olemist käsitlevate teemade õpetamist ja õppimist;

b) selliseid meetmeid nagu keeletugi, ettevalmistavad külastused, koolitus ja virtuaalne koostöö.

Artikkel 5

Tipptegijate võimalused tipptasemele jõudmisel

Hariduse ja koolituse valdkonnas toetatakse programmiga järgmist:

a) Erasmus+ stipendiumid strateegilistes haridusvaldkondades, sealhulgas ühisõppeprogrammides;

b) Erasmus Munduse stipendiumid;

c) Jean Monnet' meetmed kõrghariduse valdkonnas;

d) toetused järgmistele Euroopa huvides tegutsevatele Jean Monnet' meetmes osalevatele asutustele: Euroopa Ülikool-Instituut, sh selle riikidevahelise valitsemise kool (Firenze); Euroopa Kolledž, sh selle Tiranas asuv allharu ja Natolinis asuv ülikoolilinnak (Brugge); Euroopa Avaliku Halduse Instituut (Maastricht); Euroopa Õigusakadeemia (Trier); Euroopa Eriõppe ja Kaasava Hariduse Agentuur (Odense); Euroopa Rahvusvaheline Koolituskeskus (Nice).

2. JAGU

TOETUS SUUTLIKKUSE SUURENDAMISEKS

Artikkel 6

Organisatsioonide ja asutuste vaheline koostöö

Programmiga toetatakse järgmist:

a) koostööpartnerlused, sh väikepartnerlused programmi laiema ja kaasavama kättesaadavuse edendamiseks;

b) tipptaseme saavutamist ja innovatsiooni toetavad partnerlused, mille alusepanijaks on Euroopa ülikoolide liidud, kutsehariduse tipptaseme keskused, Euroopa õpetajate akadeemiad (Teacher Academies) ja Euroopa koolide liidud ja spordiliidud ning mis tuginevad ühisõppekavadel ja, algatusele „Euroopa noored üheskoos".

Artikkel 7

Poliitika väljatöötamise toetamine

Programmiga toetatakse järgmist:

a) oskusi, haridust ja koolitust, noori ja sporti puudutavate liidu poliitiliste tegevuskavade ja vahendite katsetamine, ettevalmistamine ja rakendamine[55];

b) programmi rakendamine, sealhulgas koostoime muude liidu poliitikavaldkondade ja programmidega, veebiplatvormide, virtuaalse koostöö ja muude õpirännet hõlbustavate vahenditega ning nende toetamine;

c) tulemuste levitamine ja teabevahetus.

[55] Eelkõige Euroopa kvalifikatsiooniraamistik (EQF), Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistik kutsehariduse ja -koolituse valdkonnas (EQAVET), kõrghariduse kvaliteedi tagamise Euroopa register (EQAR), riiklike akadeemilise tunnustamise ja liikuvuse infokeskuste Euroopa võrgustik (ENIC) ja riiklikud akadeemilise tunnustamise infokeskused Euroopa Liidus (NARIC võrgustik), Euroguidance'i võrgustik, oskuste ja kvalifikatsioonidega seotud paremate teenuste pakkumise ühine raamistik ja vahendid (Europass), Eurydice võrgustik, riiklikud täiskasvanuõppe koordinaatorid ning veebiplatvormide kesksed ja riiklikud tugiteenused, Euroopa kõrgharidusruum (EHEA) ja hariduse omandanute edasise tegevuse jälgimise riiklikud tugipunktid, noorteviki võrgustik, Eurodeski võrgustik, Euroopa Noortefoorum, noortepass, ELi noortedialoogi rakendavad riiklikud töörühmad ja riiklikud koordineerimisasutused, kes korraldavad Euroopa spordinädalat riiklikul tasandil.

III PEATÜKK

KAASAMINE JA MITMEKESISUS

Artikkel 8

Kaasamise ja mitmekesisuse toetusmeetmed

1. Käesoleva määruse rakendamisel tagavad komisjon, liikmesriigid ja programmiga liitunud kolmandad riigid kaasava lähenemisviisi kõigis tegevustes.

4. Komisjon, liikmesriigid ja programmiga liitunud kolmandad riigid võtavad tõhusaid meetmeid, et edendada kaasatust, mitmekesisust ja õiglust, solidaarsust ja võrdseid võimalusi, eelkõige selleks, et tagada vähemate võimalustega inimeste osalemine programmis.

5. Komisjon toetab inimeste programmis osalemist alates noorest east ja sõltumata sotsiaal-majanduslikust taustast. Selleks tagab komisjon vähemate võimalustega inimeste osalemist hõlbustavate meetmete, sealhulgas vajaduse korral rahalise toetuse mehhanismide pakkumise.

6. Et parandada vähemate võimalustega inimeste juurdepääsu, võib komisjon objektiivsete kriteeriumide alusel kohandada rahalise toetuse mehhanisme või volitada seda tegema artiklis 19 osutatud riiklikke agentuure.

7. Vähemate võimalustega inimeste osalemise hõlbustamiseks või toetamiseks võetavate meetmete kulud ei saa olla põhjuseks, mille alusel programmis osalemise taotlus tagasi lükatakse.

8. Artiklis 19 osutatud riiklikud agentuurid töötavad vajaduse korral välja riiklikud kaasamise ja mitmekesisuse tegevuskavad või ajakohastavad neid, tuginedes raamistikule ja pöörates erilist tähelepanu konkreetsetele probleemidele programmile juurdepääsul riigi kontekstis. Riiklikud kaasamis- ja mitmekesisuskavad on riiklike agentuuride poolt koostatavate artikli 19 lõikes 2 osutatud planeerimisdokumentide lahutamatu osa.

9. Komisjon jälgib korrapäraselt kaasamis- ja mitmekesisusmeetmete, sealhulgas riiklike kaasamis- ja mitmekesisuskavade rakendamist.

IV PEATÜKK

FINANTSSÄTTED

Artikkel 9

Eelarve

1. Esialgne rahastamispakett programmi rakendamiseks aastatel 2028–2034 on 40 827 000 000 eurot jooksevhindades.

2. Lisaks käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud summadele ja selleks, et edendada programmi rahvusvahelist mõõdet, tehakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) [XXX]* [Globaalne Euroopa] alusel kättesaadavaks täiendav rahaline toetus käesoleva määruse kohaselt rakendatavate ja hallatavate meetmete jaoks. Selline panus on kooskõlas määruse (EL) XXX [Globaalne Euroopa] alusel koostatud ühtse programmdokumendiga.

10. Assigneeringuid võib kanda liidu eelarvesse ka pärast 2034. aastat, et katta vajalikud kulud ja hallata meetmeid, mis ei ole programmi lõpuks veel lõpule viidud.

11. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud rahastamispaketti ning artiklis 10 osutatud täiendavaid vahendeid võib kasutada ka programmi rakendamiseks antava tehnilise ja haldusabi jaoks, näiteks ettevalmistus-, seire-, kontrolli-, auditi- ja hindamistegevuseks, programmispetsiifiliste või ettevõtete infotehnoloogiasüsteemide ja -platvormide jaoks, teabe- ja kommunikatsioonitegevuseks, sh liidu poliitiliste prioriteetide tutvustamiseks ning muuks tehniliseks ja haldusabiks või personaliga seotud kuludeks, mida komisjon programmi haldamisel kannab.

Artikkel 10

Täiendavad vahendid

1. Liikmesriigid, liidu institutsioonid, organid ja asutused, kolmandad riigid, rahvusvahelised organisatsioonid, rahvusvahelised finantsasutused või muud kolmandad isikud võivad programmi täiendavalt rahaliselt või mitterahaliselt toetada. Täiendavat rahalist osalust käsitatakse sihtotstarbelise välistuluna määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõike 2 punktide a, d või e või artikli 21 lõike 5 tähenduses.

12. Vahendeid, mis on liikmesriikidele eraldatud koostöös liikmesriikidega toimuva eelarve täitmise raames, võib liikmesriikide palvel teha kättesaadavaks programmi jaoks. Komisjon haldab neid vahendeid eelarve otsese või kaudse täitmise raames kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 punktiga a või c. Need täiendavad artikli 9 lõikes 1 osutatud summat. Neid vahendeid kasutatakse asjaomase liikmesriigi huvides. Kui komisjon ei ole võtnud eelarvet otse või kaudselt täites juriidilist kohustust programmi jaoks selliselt kättesaadavaks tehtud täiendavate summade osas, võib vastavad kulukohustustega sidumata summad asjaomase liikmesriigi taotlusel ühte või mitmesse vastavasse lähteprogrammi või nende õigusjärglasesse tagasi kanda.

Artikkel 11

Alternatiivne, kombineeritud ja kumulatiivne rahastamine

1. Programmi rakendatakse koostoimes muude liidu programmidega. Meede, mis on saanud liidu toetust mõnest teisest programmist, võib saada toetust ka käesoleva programmi alusel. Konkreetse osaluse suhtes kohaldatakse liidu asjaomase programmi eeskirju või kõigi toetuste suhtes võib kohaldada ühtseid eeskirju ja võtta ühe juriidilise kohustuse. Kui liidu osalus põhineb rahastamiskõlblikel kuludel, ei tohi liidu eelarvest antav kumulatiivne toetus ületada meetme rahastamiskõlblike

kulude kogusummat ja selle võib arvutada proportsionaalselt kooskõlas toetuse tingimusi käsitlevate dokumentidega.

13. Programmi raames osaluse andmist võib menetleda eelarve otsese või kaudse täitmise raames ühiselt liikmesriikide, liidu institutsioonide, organite ja asutuste, kolmandate riikide, rahvusvaheliste organisatsioonide, rahvusvaheliste finantsasutuste või muude kolmandate isikutega (edaspidi „ühise menetluse partnerid“), tingimusel et liidu finantshuvide kaitse on tagatud. Selliste menetluste suhtes kohaldatakse ühtseid eeskirju ja nendega kaasnevad ühtsed juriidilised kohustused. Ühise menetluse partnerid võivad sel eesmärgil kooskõlas artikliga 10 teha programmi jaoks kättesaadavaks vahendid või delegeerida toetuse andmise menetlemise kohaldataval juhul oma partneritele kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 punktiga c. Ühises menetluses võivad asjaomaste partnerite esindajad olla ka määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 153 lõikes 3 osutatud hindamiskomisjoni liikmed.

Artikkel 12

Liidu rahastuse rakendamine ja vormid

1. Programmi rakendatakse kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509, kas täites eelarvet otse või kaudselt koos kõnealuse määruse artikli 62 lõike 1 punktis c osutatud üksustega.

14. Eelarve kaudse täitmise raames liikmesriigis rakendatavad vahendid eraldatakse järgmise alusel:

    a) asjaomase liikmesriigi rahvaarv ja elukallidus;

    b) liikmesriikide pealinnade vaheline kaugus;

    c) tulemuslikkus, mis on arvutatud uusimate kättesaadavate andmete põhjal.

15. Komisjon täpsustab need kriteeriumid ja nende arvutuste aluseks olnud valemid täiendavalt artiklis 15 osutatud tööprogrammis.

16. Liidu rahastust võib anda mis tahes kujul kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509, eelkõige toetusena, auhinnana, hankena ja mitterahalise annetusena.

17. Kui liidu rahastust antakse toetuse kujul, antakse seda kuludega sidumata rahastusena või vajaduse korral lihtsustatud kuluarvestusega kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509. Rahastust võib anda tegelike rahastamiskõlblike kulude hüvitamise kujul üksnes juhul, kui meetme eesmärke ei ole võimalik muul viisil saavutada.

18. Määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 153 lõike 3 kohaldamisel võib hindamiskomisjon osaliselt või täielikult koosneda sõltumatutest välisekspertidest.

19. Kui haridus-, koolitus-, noorte ja spordivaldkonna avalik-õiguslikud asutused, institutsioonid ja organisatsioonid on viimase kahe aasta jooksul saanud üle 50 % oma tuludest avaliku sektori allikatest, loetakse neil olevat programmi tegevuste korraldamiseks vajalik finants- ja tegevussuutlikus. Nad ei pea kõnealuse suutlikkuse tõendamiseks lisadokumente esitama.

V PEATÜKK

PROGRAMMIS OSALEMINE

Artikkel 13

Programmiga liitunud kolmandad riigid

1. Programmis võivad täieliku või osalise liitumise korral osaleda järgmised kolmandad riigid, tingimusel et see on kooskõlas artiklis 3 sätestatud eesmärkide ja asjaomaste rahvusvaheliste lepingutega või nende lepingute raames vastu võetud otsustega, mida nende riikide suhtes kohaldatakse:

    a) Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsiooni liikmed, kes on Euroopa Majanduspiirkonna liikmed, ja Euroopa mikroriigid;

    b) ühinevad riigid, kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid;

    c) Euroopa naabruspoliitika riigid;

    d) muud kolmandad riigid.

20. Programmis osalemiseks sõlmitud liitumislepingutes:

    a) tagatakse õiglane tasakaal programmis osaleva kolmanda riigi panuse ja saadava kasu vahel;

    b) nähakse ette programmides osalemise tingimused, sealhulgas viis, kuidas arvutada programmile antav tegevustoetusest ja osalustasust koosnev rahaline panus ja programmi üldised halduskulud;

    c) ei anta kolmandale riigile programmiga seoses otsustusõigust;

    d) on kindlustatud liidu õigus tagada usaldusväärne finantsjuhtimine ja kaitsta oma finantshuve;

    e) tagatakse vajaduse korral liidu julgeoleku ja avaliku korra huvide kaitse.

    Punkti d kohaldamisel annab kolmas riik määruste (EL, Euratom) 2024/2509 ja (EL, Euratom) nr 883/2013 kohaselt nõutavad õigused ja juurdepääsu ning tagab, et täiteotsused, millega kehtestatakse rahaline kohustus ELi toimimise lepingu artikli 299 alusel, ning Euroopa Liidu Kohtu otsused ja määrused on täitmisele pööratavad.

Artikkel 14

Rahastamiskõlblikkus

1. Selleks et toetada artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamist, kehtestatakse rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid kooskõlas määrusega (EL, Euratom) 2024/2509.

21. Eelarve otsese ja kaudse täitmise raames toimuvates toetuse andmise menetlustes võivad liidu rahastust saada järgmised õigussubjektid:

    a) liikmesriigis asutatud juriidilised isikud;

    b) programmiga liitunud kolmandas riigis asutatud juriidilised isikud;

    c) rahvusvahelised organisatsioonid;

d) muud programmivälistes kolmandates riikides asutatud juriidilised isikud, kui selliste üksuste rahastamine on meetme rakendamise seisukohast oluline ja aitab kaasa artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamisele.

22. Lisaks määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 168 lõigetes 2 ja 3 sätestatule võivad asjakohasel juhul määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 168 lõigete 2 ja 3 kohastes hankemehhanismides osaleda ja neist kasu saada liitunud kolmandad riigid, kellele on osutatud käesoleva määruse artikli 13 lõikes 1. Liikmesriikide suhtes kohaldatavaid eeskirju kohaldatakse osalevate liitunud kolmandate riikide suhtes *mutatis mutandis*.

23. Toetuse andmise menetlusi, mis mõjutavad julgeolekut või avalikku korda, eelkõige seoses liidu või selle liikmesriikide strateegiliste varade ja huvidega, piiratakse kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikliga 136.

24. Määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklis 110 osutatud tööprogrammis või toetuse andmise menetlusega seotud dokumentides võib täpsustada käesolevas määruses sätestatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriume või kehtestada konkreetsete meetmete jaoks täiendavad rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid.

VI PEATÜKK

PROGRAMMITÖÖ

Artikkel 15

Tööprogramm

Programmi rakendatakse määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklis 110 osutatud tööprogrammide kaudu.

VII PEATÜKK

TEABEVAHETUS JA TULEMUSTE LEVITAMINE

Artikkel 16

Teave, teabevahetus ja tulemuste levitamine

1. Artiklis 19 osutatud riiklikud agentuurid peavad koostöös komisjoniga koostama sidusa teavitusstrateegia, mille alusel jõuda paremini sihtrühmadeni, levitada programmi raames hallatavate meetmetega toetatavate tegevuste tulemusi ja võtta need kasutusele. Artiklis 18 osutatud riiklikud asutused toetavad riiklikke agentuure suure mõjupotentsiaaliga projektide tulemuste kasutamisel.

25. Artiklis 19 osutatud riiklikud agentuurid abistavad komisjoni selle üldises ülesandes levitada teavet programmi ja selle tulemuste, sealhulgas riigi ja liidu tasandil hallatavate meetmete ja tegevuste kohta. Riiklikud agentuurid teavitavad asjaomaseid sihtrühmi asjaomases riigis võetavatest meetmetest ja korraldatavatest tegevustest.

26. Lõigetes 1 ja 2 osutatud meetmeid ja tegevusi rakendatakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) [XXX]*, millega kehtestatakse kulude jälgimise eeskirjad ja eelarve tulemusraamistik [tulemuslikkuse määrus], sealhulgas eeskirjad, mida kohaldatakse kõigi liidu programmide suhtes teabe, teavitamise ja nähtavuse kohustustega seoses, sealhulgas eelkõige toetusesaajate ja rakenduspartnerite kohustustega seoses.

VIII PEATÜKK

HALDUS- JA AUDITISÜSTEEM

Artikkel 17

Eelarve kaudse täitmise kord riiklikul tasandil

1. Kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 157 lõike 1 kolmanda lõiguga on programmi eelarve kaudse täitmise raames rakendamiseks vaja määrata riiklik korraldusasutus ja riiklik agentuur, nagu on täpsustatud artiklites 18 ja 19.

2. Nii riiklikku korraldusasutust kui ka riiklikku agentuuri käsitatakse finantsmääruse artikli 62 lõike 1 punkti c kohaste rakendusasutustena ulatuses, milles nad vastutavad eelarve täitmisega seotud ülesannete eest, nagu on kokku lepitud komisjoniga, kusjuures liikmesriigi korraldusasutusele jääb põhivastutus komisjoni ees ELi vahendite üldise haldamise eest tema määratud ja tema järelevalve all oleva riikliku agentuuri poolt, nagu on osutatud artikli 18 lõikes 10.

Artikkel 18

Riiklik korraldusasutus

1. Liikmesriigid ja programmiga liitunud kolmandad riigid teavitavad komisjoni Euroopa Liidu juures asuva alalise esinduse või muu esinduse vahendusel avalik-õiguslikust asutusest, mis on määratud käesoleva määruse kohaldamisel riiklikuks korraldusasutuseks, ning isikust või isikutest, kes on seaduslikult volitatud selle asutuse nimel tegutsema.

27. Riiklik korraldusasutus määrab programmi kestuse ajal tegutseva riikliku agentuuri ja teavitab sellest komisjoni. Riiklik korraldusasutus ei määra riiklikuks agentuuriks ministeeriumi ja riiklik agentuur on riiklikust korraldusasutusest organisatsiooniliselt eraldiseisev.

28. Riiklik korraldusasutus nimetab sõltumatu auditeerimisasutuse, millele on osutatud artiklis 21.

29. Riiklik korraldusasutus esitab komisjonile asjakohase eelhindamise selle kohta, et riiklik agentuur vastab määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 157 lõigetes 1–5 sätestatud nõuetele ning samuti liidus riiklikele agentuuridele sisekontrollistandardite osas kehtivatele nõuetele ja programmivahendite haldamise eeskirjadele.

Esimese lõigu kohaldamisel kehtib järgmine kord:

a) kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 157 lõike 7 punktiga b ei tehta eelhindamist menetluste puhul, mida komisjon on konkreetselt nõudnud, sealhulgas komisjoni enda menetluste ja käesolevas määruses sätestatud menetluste puhul;

b) muude kui punktis a nimetatud menetluste puhul teeb riiklik korraldusasutus eelhindamise, mis põhineb tema enda tehtud kontrollidel ja audititel või sõltumatu auditeerimisasutuse tehtud kontrollidel ja audititel;

c) kui programmi jaoks määratud riiklik agentuur on sama, mis programmile vastavalt määrusele (EL) 2021/817 või määrusele (EL) 2021/888 määratud riiklik agentuur, piirdub eelhindamine uute nõuetega, kui see ei ole põhjendatud teisiti.

30. Juhul, kui komisjon eelhindamise tulemustele tuginedes programmi jaoks määratud riikliku agentuuri ei kinnita või kui riiklik agentuur ei vasta komisjoni kehtestatud miinimumnõuetele, peab riiklik korraldusasutus tagama, et nõuetele vastavuse tagamiseks võetakse vajalikud parandusmeetmed, mille komisjon peab heaks kiitma, või määrama riiklikuks agentuuriks mõne teise asutuse. Erandjuhtudel, kui riiklik agentuur lõpetab oma tegevuse ja riiklik korraldusasutus täidab ise eelarve täitmisega seotud ülesandeid vastavalt käesolevale määrusele ja selle alusel sõlmitud asjakohastele lepingutele, vabastatakse korraldusasutus eelhindamisest.

31. Riiklik korraldusasutus kaasrahastab oma riikliku agentuuri tegevust piisavalt, st vähemalt selle panuse ulatuses, millele on osutatud artikli 20 lõike 5 punktis b, et tagada programmi haldamine kooskõlas liidus kohaldatavate normidega.

32. Riiklik korraldusasutus tagab, et riikliku agentuuri juhtimise eest vastutavate isikute määramine on meetme laadi tõttu põhjendatud, järgib õiglasi ja läbipaistvaid eeskirju ja menetlusi ega põhjusta huvide konflikti. Kui esineb tõsiseid kahtlusi nende põhimõtete järgimise suhtes, võib komisjon kavandatud määramise tagasi lükata ja nõuda, et riiklik korraldusasutus tagaks valikumenetluse kordamise.

33. Riiklik korraldusasutus jälgib ja kontrollib oma riiklikule agentuurile usaldatud eelarve täitmisega seotud ülesandeid. Riiklik korraldusasutus teavitab komisjoni ja konsulteerib komisjoniga õigeaegselt enne selliste otsuste tegemist, mis võivad märkimisväärselt mõjutada programmi juhtimist ja programmi vahendite haldamist.

34. Riiklik korraldusasutus esitab komisjonile igal aastal aruande oma järelevalve- ja kontrollitegevuse kohta ning vajaduse korral aruande järelmeetmete kohta, mida ta on võtnud seoses komisjoni poolt aruandele vastuseks esitatud tähelepanekutega.

35. Riiklik korraldusasutus võtab vastutuse ja kannab vastutust nende liidu vahendite nõuetekohase haldamise eest, mille komisjon on programmi raames riiklikule agentuurile üle kandnud.

36. Juhul, kui riiklik agentuur on süüdi normide eiramises, hooletuses või pettuses või kui riikliku agentuuri töös esineb suuri puudusi, kohustuste või ülesannete täitmatajätmist ning komisjonil on sellest tulenevalt põhjust riiklikule agentuurile nõudeid esitada, vastutab riiklik korraldusasutus komisjoni ees tagasisaamata vahendite hüvitamise eest.

37. Lõikes 11 kirjeldatud asjaolude korral võib riiklik korraldusasutus riikliku agentuuri volitused omal algatusel või komisjoni taotlusel kehtetuks tunnistada. Kui riiklik korraldusasutus soovib riikliku agentuuri volitusi mõnel muul põhjendatud alusel kehtetuks tunnistada, teatab ta komisjonile kehtetuks tunnistamisest mõistliku aja jooksul enne volituste lõppemise kavandatud kuupäeva. Sel juhul lepivad riiklik korraldusasutus ja komisjon ametlikult kokku konkreetsetes ajalistes üleminekumeetmetes.

38. Kui riikliku agentuuri volitused tunnistatakse vastavalt lõikes 12 osutatule kehtetuks, viib riiklik korraldusasutus selles riiklikus agentuuris läbi vajaliku kontrolli eraldatud liidu rahaliste vahendite üle ning tagab rahaliste vahendite ning programmi haldamiseks vajalike dokumentide ja haldusvahendite takistamatu üleandmise uuele riiklikule agentuurile. Riiklik korraldusasutus annab riiklikule agentuurile, kelle

volitused on kehtetuks tunnistatud, vajaliku rahalise toetuse, et see saaks jätkata lepinguliste kohustuste täitmist programmi toetusesaajate ja komisjoni ees, kuni need kohustused lähevad üle uuele riiklikule agentuurile. Kui volituste kehtetuks tunnistamise ja uue riikliku agentuuri heakskiitmise vahele komisjoni poolt jääb üleminekuperiood, vastutab riiklik korraldusasutus selle ajavahemiku jooksul riikliku agentuuri kõigi käesolevas määruses sätestatud kohustuste ning kõigi täitmata lepinguliste kohustuste täitmise eest nii programmi toetusesaajate kui ka komisjoni ees.

39. Kui riiklik agentuur lõpetab tegevuse või lakkab tegutsemast ja asjaomase kolmanda riigi programmist lahkumise tõttu ei ole uut riiklikku agentuuri määratud, vastutab riiklik korraldusasutus põhimõtteliselt kõigi riikliku agentuuri kohustuste eest ning kõigi täitmata lepinguliste kohustuste täitmise või lõpetamise eest nii programmi toetusesaajate kui ka komisjoni ees.

40. Komisjoni taotlusel määrab riiklik korraldusasutus asutused või organisatsioonid (või selliste asutuste ja organisatsioonide liigi), kes on rahastamiskõlblikud, et osaleda asjaomases piirkonnas programmi meetmetes.

41. Riiklik korraldusasutus edendab ja hõlbustab tõhusat koostoimet ja vastastikust täiendavust muude liidu, riiklike või piirkondlike fondide või programmidega.

42. Riiklik korraldusasutus tagab, et võetakse kõik vajalikud ja asjakohased meetmed, et kõrvaldada programmi nõuetekohast toimimist takistavad õiguslikud ja haldustakistused, sealhulgas meetmed, mille eesmärk on viia programmis osalejate staatus vastavusse teiste samas olukorras olevate kodanike staatusega või lahendada viisade või elamislubade saamisega seotud raskused.

Artikkel 19

Riiklik agentuur

1. Riiklik agentuur:

   a) on asutus või keham määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 punkti c alapunkti v või vi tähenduses ning tema suhtes kohaldatakse asjaomase liikmesriigi või asjaomase programmiga liitunud kolmanda riigi õigust;

   b) omab oma ülesannete täitmiseks piisavat haldussuutlikkust, tal on töötajad ja taristu, mis tagavad programmi tõhusa ja tulemusliku haldamise ning liidu vahendite usaldusväärse finantsjuhtimise;

   c) omab operatiiv- ja õiguslikke vahendeid liidu tasandil kehtestatud haldus-, lepinguliste ja finantsjuhtimise normide kohaldamiseks;

   d) omab vajalikke teadmisi, et tõhusalt rakendada meetmeid kõigis programmi valdkondades, mille jaoks ta saab liidu toetust;

   e) pakub komisjoni nõudmise korral piisavaid finantstagatisi, mille annab eelistatavalt riigi asutus ja mis vastavad sellele liidu rahaliste vahendite tasemele, mille haldamise ülesanne talle antakse.

43. Riiklik agentuur kavandab asjakohaselt oma tegevust, et rakendada artiklis 15 osutatud tööprogrammis ja komisjoniga sõlmitud lepingutes sätestatud meetmeid

ning täita artikli 16 lõikes 2 osutatud teabe jagamise ja tulemuste levitamisega seotud ülesandeid.

44. Riiklik agentuur haldab oma vastutusalas olevaid programmi meetmeid asjaomase projekti kõigis etappides kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 62 lõike 1 punktiga c ja komisjoniga sõlmitud asjakohaste lepingutega.

45. Riiklik agentuur väljastab määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 2 punkti 5 tähenduses toetusesaajatele projektitoetusi sihttoetuslepingute alusel, mille komisjon programmi asjaomase meetme puhul on kindlaks määranud.

46. Riiklik agentuur ei delegeeri talle programmi raames usaldatud ülesandeid ega eelarve täitmist kolmandale isikule ilma riikliku korraldusasutuse ja komisjoni eelneva kirjaliku loata. Riiklik agentuur jääb ainuvastutavaks kolmandale isikule delegeeritud ülesannete eest.

47. Riiklik agentuur esitab igal aastal oma riiklikule korraldusasutusele ja komisjonile liidu vahendite haldaja kinnituse, aruande ja muud dokumendid, mida nõutakse vastavalt määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklile 158.

48. Riiklik agentuur rakendab selleks ettenähtud aja jooksul komisjoni tähelepanekud, mille komisjon on esitanud, olles analüüsinud riikliku agentuuri iga-aastast liidu vahendite haldaja kinnitust ja aruannet ning nende kohta esitatud sõltumatu audiitori arvamust.

Artikkel 20

Euroopa Komisjon

1. Komisjon vaatab artikli 18 lõikes 4 osutatud riiklike agentuuride suhtes kehtestatud vastavusnõuete põhjal läbi riiklikud haldus- ja kontrollisüsteemid, kasutades selleks andmeid, mida ta on saanud riikliku korraldusasutuse esitatud eelhindamisest, riikliku agentuuri esitatud iga-aastasest liidu vahendite haldaja kinnitusest ja selle kohta esitatud sõltumatu auditeerimisasutuse arvamusest ning riikliku korraldusasutuse iga-aastasest aruandest, nagu on osutatud artikli 18 lõikes 9.

49. Artikli 18 lõikes 4 osutatud eelhindamise alusel peab komisjon riikliku agentuuri määramise heaks kiitma, tingimuslikult heaks kiitma või tagasi lükkama. Komisjon ei sõlmi riikliku agentuuriga lepingulist suhet enne, kui ta on tunnistanud eelhindamise rahuldavaks või võtnud kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 157 lõikega 5 asjakohased järelevalvemeetmed. Tingimusliku heakskiitmise korral võib komisjon oma lepingulistes suhetes riikliku agentuuriga kohaldada proportsionaalseid ettevaatusabinõusid. Kui riiklik agentuur ei vasta enam miinimumnõuetele, võib komisjon peatada oma lepingulise suhte riikliku agentuuriga, kuni nõuete täitmise tagamiseks on võetud parandusmeetmed; vastasel juhul võib ta nõuda, et riiklik korraldusasutus tühistaks riikliku agentuuri volitused ja määraks uue, tingimusel et sellele antud eelhinnang on positiivne.

50. Komisjon annab riiklikele korraldusasutustele ja riiklikele agentuuridele asjakohast teavet ja suuniseid, et tagada programmi järjepidev ja kvaliteetne rakendamine ja juhtimine. Eelkõige määrab ta kindlaks projektide kavandamise, projektijuhtimise ja aruandluse korra ning tagab, et see kord põhineb lihtsatel menetlustel.

51. Komisjon ei tee programmi vahendeid riiklikule agentuurile kättesaadavaks enne, kui ta on kavandamisdokumendid kooskõlas artikli 19 lõikega 2 heaks kiitnud.

52. Komisjon teeb igal aastal riiklikule agentuurile kättesaadavaks järgmised programmi vahendid:

a) projektitoetuste vahendid programmi nende meetmete jaoks, mille haldamine on usaldatud riiklikule agentuurile;

b) vahendid riikliku agentuuri programmijuhtimisega seotud ülesannete täitmiseks;

c) vajaduse korral täiendav toetus artikli 7 punktide a ja b kohastele meetmetele.

53. Komisjon edastab riiklikule korraldusasutusele ja riiklikule agentuurile oma analüüsi tulemused ja tähelepanekud artikli 18 lõikes 9 ja artikli 19 lõikes 6 osutatud iga-aastase aruande ja liidu vahendite haldaja kinnituse ning artikli 21 lõikes 2 osutatud auditiarvamuse kohta.

54. Kui komisjon ei kiida heaks iga-aastase liidu vahendite haldaja kinnitust või sõltumatu auditeerimisasutuse asjakohast arvamust või kui riiklik agentuur ei võta komisjoni tähelepanekuid rahuldavalt arvesse, võib komisjon rakendada ettevaatus- ja parandusmeetmeid, mis on vajalikud, et kaitsta liidu finantshuve kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikliga 132.

55. Komisjon julgustab pidama aktiivset dialoogi ja tegema koostööd riiklike agentuuride ja riiklike korraldusasutustega ning nende vahel, sealhulgas vahetama häid tavasid ja viima neid ellu programmi järjepideva rakendamise ja juhtimise eesmärgil. Samuti tagab komisjon asjakohased tingimused, et liidu institutsioonide, riiklike agentuuride või muude programmi rakendavate asutuste ja üksuste vahel saaks toimuda tulemuslik teabevahetus.

56. Komisjon tagab vajalikud infotehnoloogiasüsteemid, et toetada artiklis 3 sätestatud programmi eesmärkide rakendamist, sealhulgas eelarve kaudse täitmise puhul.

Artikkel 21

Sõltumatu auditeerimisasutus

1. Sõltumatu auditeerimisasutus:

a) omab vajalikku kutsepädevust avaliku sektori auditite korraldamiseks;

b) tagab, et auditeerimisel arvestatakse rahvusvaheliselt aktsepteeritud auditistandardeid;

c) ei oma huvide konflikti juriidilise isikuga, mille osa riiklik agentuur on; täpsemalt ei tohi sõltumatu auditeerimisasutus oma toimingutes sõltuda juriidilisest isikust, mille osa riiklik agentuur on.

2. Sõltumatu auditeerimisasutus esitab auditiarvamuse määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 158 lõikes 1 osutatud iga-aastase liidu vahendite haldaja kinnituse kohta. See arvamus on üldise kindluse aluseks vastavalt määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklile 127.

3. Sõltumatu auditeerimisasutus annab komisjonile ja selle esindajatele ning kontrollikojale täieliku juurdepääsu kõigile dokumentidele ja aruannetele, mis olid aluseks auditiarvamusele, mille ta esitab riikliku agentuuri iga-aastase liidu vahendite haldaja kinnituse kohta.

Artikkel 22

Kontrollisüsteemi põhimõtted

1. Komisjon vastutab programmi raames võetavate meetmete ja riiklike agentuuride hallatava tegevuse järelevalve eest. Ta kehtestab miinimumnõuded riikliku agentuuri ja sõltumatu auditeerimisasutuse tehtavate kontrollide kohta.

57. Riiklik agentuur vastutab toetusesaajate esmase kontrollimise eest meetmete puhul, mida ta haldab ja mis on sätestatud artiklis 15 osutatud tööprogrammides. Kontrollid peavad tagama piisava kindlustunde, et antud toetusi kasutatakse sihipäraselt ja kooskõlas kohaldatava liidu õigusega.

58. Riiklikele agentuuridele ülekantavate programmivahendite puhul tagab komisjon, et tema korraldatud kontrollid on nõuetekohaselt kooskõlastatud riiklike korraldusasutuste ja riiklike agentuuridega, lähtudes ühekordse auditi põhimõttest ja järgides riskipõhist analüüsi.

IX PEATÜKK

ÜLEMINEKU- JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 23

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EL) 2021/817 ja määrus (EL) 2021/888 tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 2028.

Artikkel 24

Üleminekusätted

1. Käesolev määrus ei mõjuta asjaomaste meetmete jätkumist või muutmist kuni nende meetmete lõpetamiseni ning määrust (EL) 2021/817 ja määrust (EL) 2021/888 kohaldatakse nende meetmete suhtes kuni nende lõpetamiseni.

59. Programmi rahastamispaketist võib katta ka tehnilise ja haldusabi kulud, mis on vajalikud selleks, et tagada üleminek käesoleva määruse kohase programmi ning määruste (EL) 2021/817 ja (EL) 2021/888 alusel vastu võetud meetmete vahel.

60. Liikmesriigid tagavad riigi tasandil sujuva ülemineku määruste (EL) 2021/817 ja (EL) 2021/888 alusel rakendatud meetmete ja käesoleva määruse kohase programmi raames rakendatavate meetmete vahel.

Artikkel 25

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2028.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel *president*	*Nõukogu nimel* *eesistuja*

FINANTS- JA DIGISELGITUS

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK 3
1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus 3
1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad 3
1.3. Eesmärgid 3
1.3.1. Üldeesmärgid 3
1.3.2. Erieesmärgid 3
1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju 3
1.3.4. Tulemusnäitajad 3
1.4. Ettepanek/algatus käsitleb 4
1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused 4
1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava 4
1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud. .. 4
1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid 4
1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega 5
1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang 5
1.6. Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus 6
1.7. Kavandatud eelarve täitmise viisid 6
2. HALDUSMEETMED 8
2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid 8
2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id) 8
2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus 8
2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta 8
2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal) 8
2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed 9
3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU 10
3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub 10

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele 12
3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade 12
3.2.1.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud 12
3.2.1.2. Sihtotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud 17
3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund 22
3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade 24
3.2.3.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud 24
3.2.3.2. Sihtotstarbelisest välistulust saadavad assigneeringud 24
3.2.3.3. Assigneeringud kokku 24
3.2.4. Hinnanguline personalivajadus 25
3.2.4.1. Rahastatakse heakskiidetud eelarvest 25
3.2.4.2. Rahastatakse sihtotstarbelisest välistulust 26
3.2.4.3. Personalivajadus kokku 26
3.2.5. Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade 28
3.2.6. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga 28
3.2.7. Kolmandate isikute rahaline osalus 28
3.3. Hinnanguline mõju tuludele 29
42 DIGIMÕÕDE 29
4.1. Diginõuded 30
4.2. Andmed 30
4.3. Digilahendused 31
4.4. Koostalitlusvõime hindamine 31
4.5. Digimõõtme rakendamist toetavad meetmed 32

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku/algatuse nimetus

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse programm „Erasmus+“ aastateks 2028–2034

1.2. Asjaomased poliitikavaldkonnad

Haridus, koolitus, noored ja sport

1.3. Eesmärgid

1.3.1. Üldeesmärgid

Programmi üldeesmärk on tugevdada Euroopa vastupanuvõimet, konkurentsivõimet ja sidusust, pannes rõhku kvaliteetsele elukestvale õppele ning kõigi inimeste eluks ja tööks vajalike oskuste ja pädevuste omandamisele, edendades sealjuures liidu väärtusi, demokraatlikus ja ühiskonnaelus osalemist, solidaarsust, sotsiaalset kaasatust ja võrdseid võimalusi ELis ja mujal. Programm on määrava tähtsusega oskuste liidu väljakujundamisel, Euroopa haridusruumi arendamisel ning Euroopa strateegilise koostöö edendamisel hariduse ja koolituse valdkonnas, sh selle sektoripõhiste tegevuskavade raames.

Programmiga edendatakse noortepoliitika alast koostööd ja arendatakse edasi Euroopa mõõdet spordis. Eesmärk on edendada kaasavamat, ühtsemat ja tugevamat Euroopat, suurendades noorte mõjuvõimu, tugevdades kogukonnasidemeid ning edendades solidaarsust sisuka kaasamise ja koostöö kaudu. Spordil on oluline roll sotsiaalse kaasatuse, tervisliku eluviisi, hariduse ja kogukonna arengu eestvedamisel. Investeerides noortesse, vabatahtlikku tegevusse ja sporti, on programmi eesmärk luua tugevamad ja tihedamalt seotud ühiskonnad, anda hoogu kodanikuaktiivsusele ja demokraatlikule kaasamisele ning aidata kaasa sotsiaalsele ühtekuuluvusele kõigil tasanditel.

1.3.2. Erieesmärgid

Programmi erieesmärgid on järgmised:

a) toetada omandatud haridustaseme, oskuste ja pädevuste täiendamist, pöörates erilist tähelepanu nende vajalikkusele tööturul, samuti inimeste kutsealases ja isiklikus arengus ning nende panusele konkurentsivõimelise, kestliku ja sidusa ühiskonna loomisel;

b) edendada Euroopa identiteeti ja kodanikuaktiivsust, suurendada solidaarsust ning aktiivset osalemist ühiskonnaelus ja demokraatias, mis toob kaasa positiivse ühiskondliku mõju, suurema vastupanuvõime ja valmiduse erinevat laadi riskide prognoosimisel, ennetamisel ja neile reageerimisel;

c) Edendada kogu maailmas kõigis hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkondades kvaliteeti, kaasatust, võrdsust, kestlikkust, loovust, innovatsiooni, tipptaset ja piiriülest koostööd, suurendades Euroopa atraktiivsust ja konkurentsivõimet;

d) kaasata ja võimestada noori, et nad omandaksid ja arendaksid kutsealaseid ja isiklikke pädevusi, osaleksid aktiivselt ühiskonnaelus ja demokraatias ning oleksid seotud Euroopa projektiga;

e) toetada poliitika väljatöötamist, sealhulgas oskuste ringlust, reformide kiirendamist ja süsteemide ajakohastamist kõigis hariduse ja koolituse,

noorte ja spordi valdkondades, tagades, et need on tõhusamad, vastupidavamad ja kaasavamad;

f) pakkuda noortele hõlpsasti kättesaadavaid võimalusi osalemaks solidaarsus- ja humanitaartegevuses, mis panevad aluse positiivsetele ühiskondlikele muutustele liidus ja mujal (viimati nimetatu puhul Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse tegevuse kaudu), parandades ja nõuetekohaselt valideerides nende pädevusi ning hõlbustades nende pidevat osalemist aktiivsete kodanikena;

g) edendada Euroopa spordimudelit, investeerides rahvasporti, eelkõige vabatahtlikku tegevusse, tagades juurdepääsetavuse, edendades osalemist, kaitstes ausust, toetades head valitsemistava ning tugevdades spordi sotsiaalset, hariduslikku ja kogukondlikku rolli meetmete kaudu, mis keskenduvad õiglase, kaasava ja kestliku spordisüsteemi loomisele kogu Euroopas;

1.3.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Märkige, milline peaks olema ettepaneku/algatuse oodatav mõju toetusesaajatele/sihtrühmale.

- Osalejate jaoks: paremad oskused ja pädevused tööks ja eluks
- Haridus- ja koolitus-, noorte- ja spordiorganisatsioonide jaoks: parem kvaliteet, kaasamine, kestlikkus, innovatsioon, tipptase ja piiriülene koostöö
- Süsteemi tasandil: reformide ja ajakohastamise kiirendamine
- Osalejate jaoks: aktiivsem osalemine, suurem solidaarsus ja tugevam Euroopasse kuuluvuse tunne

1.3.4. Tulemusnäitajad

Märkige, milliste näitajate abil jälgitakse edusamme ja saavutusi.

Programmi edusammude ja saavutuste jälgimiseks kasutatavad väljund- ja tulemusnäitajad vastavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) [XXX]* [tulemuslikkuse määrus] sätestatud ühistele näitajatele.

1.4. Ettepanek/algatus käsitleb

☐ uut meedet

☐ uut meedet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest[56]

☒ olemasoleva meetme pikendamist

☐ ühe või mitme meetme ümbersuunamist teise või uude meetmesse või ühendamist teise või uue meetmega

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Programmi eesmärk on pakkuda kõigile õppimisvõimalusi eelkõige õpirände, vabatahtliku tegevuse ja stipendiumite kaudu, mis aitavad suurendada kõigi eluks ja

[56] Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

tööks vajalikke oskusi ja võtmepädevusi, edendades ühiskondlikku kaasatust ja kodanikuharidust, solidaarsust ja sotsiaalset kaasatust. Programmiga määratakse kindlaks ka Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse tegevus. Samuti toetatakse programmiga suutlikkuse suurendamist sidusrühmade koostöö kaudu organisatsiooni tasandil ja poliitika väljatöötamise kaudu, et aidata kaasa kvaliteetsele elukestvale õppele, edendada kaasatust, tipptaset ja innovatsiooni hariduses, koolituses ning noorte ja spordi valdkonnas.

Kui alusakt vastu võetakse, on kavas alustada programmi rakendamisega 1. jaanuaril 2028 ja rakendada seda seitsme aasta jooksul.

1.5.2. ELi meetme lisaväärtus (see võib tuleneda eri teguritest, nagu kooskõlastamisest saadav kasu, õiguskindlus, suurem tõhusus või vastastikune täiendavus). Käesoleva punkti kohaldamisel tähendab „ELi meetme lisaväärtus“ väärtust, mis tuleneb liidu sekkumisest ja lisandub väärtusele, mille liikmesriigid oleksid muidu üksi loonud.

Kuigi liikmesriigid vastutavad jätkuvalt oma asjaomaste valdkondade poliitika sisu ja korralduse eest, on tuvastatud probleemid kõigis liikmesriikides samad ja/või omavad märkimisväärset piiriülest mõõdet ning nende edukaks lahendamiseks on vaja ELi tasandi meetmeid, koordineerimist ja toetust. ELi meetmed võivad hõlbustada koostööd, suutlikkuse suurendamist ja vastastikust õppimist ning piiriülest tegevust, optimeerides lõppkokkuvõttes asjaomaste sektorite potentsiaali, sh ELi välistegevust.

Programmi eesmärk on edendada koostöö kaudu riikidevahelist õpirännet ja suutlikkuse suurendamist ning toetada Euroopa mõõtmega poliitika arendamist. Kuna toetatav tegevus on piiriülese iseloomuga, mahukas ja laia geograafilise ulatuse ning tugeva rahvusvahelise mõõtmega, ei suuda liikmesriigid neid eesmärke üksi tegutsedes piisavalt saavutada. Näiteks on piiriülese õpirände või vabatahtliku tegevuse korraldamine kahepoolselt keerulisem ning üksi on liikmesriikidel neid võimalusi kõigile pakkuda raske. Programmi „Erasmus+“ vahehindamine on näidanud, et haridus- ja koolitus-, noorte- ja spordiorganisatsioonide või liikmesriikide üksikutel algatustel, mis on küll riiklikul tasandil tõhusad, puudub üle-euroopalise mõju saavutamiseks vajalik ulatus ja maht. Samuti jääb üksikute riikide või valdkondadevaheliste algatuste kumulatiivne mõju praeguse programmiga „Erasmus+“ võrreldes piiratuks. Ka Euroopa solidaarsuskorpuse hindamises leidis kinnitust, et korpusel on oluline roll ning mõnes riigis on see ainus võimalus noorte vabatahtliku ja solidaarsustegevuse korraldamiseks.

Programmi „Erasmus+“ kohaldamisala laiendamisega vabatahtlikule tegevusele, sealhulgas vabatahtlikule tööle humanitaarabioperatsioonides, loob programm „Erasmus+“ liidus, sh maapiirkondades ja äärepoolsematel aladel elavatele noortele ja välismaal elavatele noortele ELi pakutavate võimaluste leidmiseks ühtse juurdepääsupunkti. Praegu on need võimalused kättesaadavad ainult erinevate kavade kaudu. Seega luuakse programmiga olukord, kus kõigil huvitatud noortel inimestel kogu liidus on võrdsed võimalused mitmesuguses tegevuses osalemiseks ja juurdepääs neile võimalustele on lihtsam. Programmis määratakse kindlaks ka Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse tegevus, mis on ELi aluslepingust tulenev kohustus.

Komisjoni poolt uue mitmeaastase finantsraamistiku kohta korraldatud avalikule konsultatsioonile vastanud tunnistasid laialdaselt ELi rahastamise lisaväärtust programmiga hõlmatud poliitikavaldkondades, kusjuures valdav enamik rõhutas selle tähtsust.

Programm aitab tõsta põhioskuste taset ja suurendada kvalifitseeritud spetsialistide arvu, sealhulgas ELi konkurentsivõime seisukohast olulistes strateegilistes sektorites. See aitab toetada, tuua kohale ja hoida tipptegijaid, sealhulgas kolmandatest riikidest pärit talente. Eksperditeadmiste ja vahendite koondamise, suutlikkuse suurendamise ja programmi raames toetatava riikidevahelise koostööga edendatakse innovatsiooni, parandatakse õpetamise kvaliteeti ning aidatakse vähendada Euroopa oskuste ja tipptegijate nappust peamistes sektorites ja tähtsamates piirkondades, sealhulgas teaduse, tehnoloogia, inseneeria ja matemaatika ning kaksikülemineku valdkonnas, muutes Euroopa mujalt maailmast pärit talentide jaoks atraktiivsemaks haridussihtkohaks.

Algatus toob kokku erineva taustaga inimesed ja riigid ning toetab neid vabatahtlikus tegevuses osalemisel, võimaldades neil välismaal kogemusi saada, hõlbustades kultuuridevahelist mõistmist, edendades kollektiivset identiteeti ja väärtustades selliseid väärtusi nagu demokraatia, vabadus ja inimõigused. Näiteks rõhutatakse Erasmus+ ja Euroopa solidaarsuskorpuse vahehindamistes nende märkimisväärset mõju Euroopa identiteedi ja kuuluvustunde edendamisele, ELi ühiste väärtuste paremale teadvustamisele ning Erasmus+ puhul veel Euroopa integratsiooni alaste teadmiste parandamisele. Võimaldades üksikisikute ja organisatsioonide pikaajaliste võrgustike loomist ja ülesehitamist, võimaldab programm Euroopa identiteedil ja ELi väärtustel juurduda.

Programmiga edendatakse uuenduslike ja kvaliteetsete tavade väljatöötamist hariduses, koolituses, noorsootöös ja spordis, samuti nende tavade levikut ja rakendamist ning suurendatakse organisatsioonide suutlikkust riikidevahelises töös. Programmiga tugevdatakse koostööd erasektori ja innovatsiooni ökosüsteemidega, võimendades investeeringuid oskustesse, mis on olulised ELi konkurentsivõime, vastupanuvõime, valmisoleku ja sotsiaalse ühtekuuluvuse jaoks. Samuti edendatakse sellega poliitika arengut ja süsteemset mõju, eelkõige toimides katseplatvormina lähenemisviiside jaoks, mis pakuvad inspiratsiooni hilisemate riiklike või piirkondlike kavade jaoks. Soodustades riikidevahelist vastastikust täiendavust, aidatakse programmiga liikmesriikidel oma süsteeme ja poliitikat edasi arendada ning ajakohastada.

Lisaks on programmiga ette nähtud meetmed, millega laiendatakse juurdepääsu väiksematele organisatsioonidele, toetatakse paindlikke vorme ning luuakse rohujuuretasandi organisatsioonidele ja uustulnukatele juurdepääs liidu rahalistele vahenditele ja võimalus saada kogemusi riikidevahelises koostöös. Samuti on programmil tugev kaasatuse ja mitmekesisuse mõõde ning sellega toetatakse tööks ja eluks vajalike oskuste arendamist, eelkõige vähemate võimalustega inimeste jaoks.

1.5.3. Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid

Ettepanek tugineb varasemate programmide pikaajalisele kogemusele hariduse ja koolituse, noorte, spordi ja vabatahtliku tegevuse valdkonnas.

Programmi „Erasmus+“ ja Euroopa solidaarsuskorpuse vahehindamised on näidanud, et mõlema programmiga üksikisikutele, organisatsioonidele ja poliitikale loodav Euroopa lisaväärtus, sealhulgas rahvusvahelise mõõtme seisukohast, on suur, ning seda tulemust ei ole võimalik saavutada üksnes riiklikul tasandil.

2014.–2020. aasta programmi lõpphindamisel ja 2021.–2027. aasta programmi vahehindamisel leiti, et programm „Erasmus+“ on kõigis peamistes hindamiskriteeriumides edukas ja täidab oma eesmärke tõhusalt. Erasmus+ mõlema

tööperioodi vältel on loodud tugev Euroopa lisaväärtus ning hariduse, koolituse, noorte ja spordi valdkonnas on sel olnud keskne roll. Programm „Erasmus+“ ületab märkimisväärselt seda, mida üks riik eraldi suudaks riiklikul või rahvusvahelisel tasandil saavutada. Programmi kasulikkus tuleneb võimalustest, mida see pakub õppijate ja töötajate isikliku ning haridus- ja kutsealase arengu seisukohast ning hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkonna organisatsioonide piiriülesele koostöö ja poliitika kujundamise seisukohast, see toob märkimisväärset kasu programmis osalejatele, võrreldes nendega, kes programmis ei osale.

Euroopa solidaarsuskorpuse 2018.–2020. aasta programmi lõpphindamisel ja 2021.–2027. aasta programmi vahehindamisel[57] leiti, et solidaarsuskorpus on edukas kõigis viies hindamiskriteeriumis (asjakohasus, tõhusus, tulemuslikkus, sidusus, ELi lisaväärtus). Euroopa solidaarsuskorpus vastab Euroopa ühiskonna olulistele vajadustele, edendades eelkõige kodanikuosalust ning kaasatust ja mitmekesisust. Programm tugevdab kogukonnatunnet, elavdades kohalikke algatusi ja edendades laiemat üleilmset perspektiivi. Programmis osalemine aitab parandada isiklikke, kutse- ja õpioskusi ning sotsiaalset ja kodanikuteadlikkust.

Samal ajal osutatakse mõlemas hindamises mõningatele valdkondadele, mille kavandamist tuleb parandada. Siia alla käib programmide juurdepääsetavuse laiendamine ja lihtsustamine, juhtimise lihtsustamine, järelevalve tõhustamine, koostoime tugevdamine ja muude programmidega kattuvuse vältimine ning paindlikkuse suurendamine uute väljakutsete lahendamisel. Näiteks leiti programmi „Erasmus+“ hindamisel, et programmi „Erasmus+“ noorte osalustegevus ja solidaarsuskorpuse raames rahastatavad solidaarsusprojektid kattuvad teatud osades, kuna mõlema meetmega toetatakse mitteametlike noorterühmade poolt juhitud noortealgatusi.

1.5.4. Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjakohaste vahenditega

Programm on üks mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 rahastamisvahenditest, sellel on tugev sidususe mõõde ja vastastikune täiendavus muude peamiste ELi prioriteetide ja rahastamiskavadega.

Programmiga täiendatakse ja tugevdatakse liidu välistegevuse raames rahastatavaid meetmeid, et tuua liitu rohkem andekaid inimesi kogu maailmast, hoida neid siin ja suurendada ELi mõju ja atraktiivsust maailmaareenil ning aidata kaasa kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide valmisolekule, sealhulgas edendades inimestevahelisi kontakte ja koostööd kolmandate riikidega.

Programm ja selle riikidevahelise koostöö suund, mida on lihtsustatud otsese ja kaudse eelarve täitmise kaudu, ning asjakohased riiklikud ja piirkondlikud sekkumised, mida toetatakse riiklikest assigneeringutest, täiendavad üksteist märkimisväärselt. Otsese ja kaudse eelarve täitmise raames toimuv riikidevaheline koostöö võimaldab koos õppimist, võrgustike loomist ja ressursside koondamist hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkonnas, toetades kvaliteetsete õpetamistavade arendamist, võrgustike loomist ja ajakohastamist, mida ei ole võimalik saavutada üksnes riiklike sekkumistega, samal ajal kui eelnevalt eraldatud riiklikud eelarvevahendid toetavad eelkõige ulatuslikke struktuurimeetmeid sotsiaal-majanduslike ja piirkondlike erinevuste vähendamiseks, sealhulgas maa- ja

[57] COM(2025) 144 final, SWD(2025) 75, 1.4.2025.

äärepoolsete piirkondade järgi aitamiseks, näiteks haridus- ja koolitustaristu, seadmete ja teenuste pakkumise, ebasoodsas olukorras olevate rühmade täiendusõppe toetamise või tööhõive ja ettevõtluse edendamisega koolituse ja reformide algatamise kaudu.

Programm „Erasmus+“ ja Euroopa Konkurentsivõime Fond on tihedalt seotud ning vaja on luua koostoime, mille abil murda välja hariduse, teadusuuringute ja innovatsiooni ning tööturu (ja teataval määral mitteformaalse ja informaalse õppe) eraldatusest, et lõppkokkuvõttes võidaks konkurentsivõime. Näiteks aitab haridus kaasa teadusuuringute ja innovatsiooni arendamisele ning loob võimalused, mille käigus antakse akadeemiliste ringkondade teadmised edasi tööstusele ja ettevõtetele, sama tehnoloogiaga, mis liigub akadeemilistest ringkondadest ettevõtlusesse, toetades seeläbi ka aruka spetsialiseerumise strateegiaid. Edukate tavade laiendamist ja ülekandmist haridusvaldkonnast teadusuuringute või tööstuse valdkonda saaks hõlbustada õigusnormide ja rakendusmehhanismide abil, tagades nii teadmiste liikumise omavahel seotud sektorite vahel.

Kooskõlas Euroopa Liidu kriisivalmiduse strateegiaga edendatakse programmiga „Erasmus+“ altpoolt üles suunatud lähenemisviisi kaudu valmisolekut, vastupanuvõimet, demokraatias osalemist ja kodanikuaktiivsust, julgustades organisatsioone ja institutsioone taotlema rahastamist ning edendama digi- ja meediapädevust, kriitilist mõtlemist, kodanikuaktiivsust ja demokraatlikku kodanikuõpet. Kaasava kriisivalmiduse ja ühiskonna vastupanuvõime kultuuri edendamiseks on oluline ka vabatahtlik tegevus. Samuti on programm igati kooskõlas ELi vahendiga, mis aitab kaitsta põhiõigusi ja demokraatiat, meediat ja kultuuri, ning täiendab seda.

Kuigi neid programme toetatakse eraldiseisvate ja sõltumatute vahendite kaudu ja teistsuguse sekkumisloogika alusel, ning ehkki nende haldamine ja struktuur on erinevad, võivad nad luua koosmõju. Seega püütakse võimaluse korral luua koostoimet ja kasvavat lisaväärtust.

1.5.5. Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang

Ei kohaldata

1.6. Ettepaneku/algatuse ja selle finantsmõju kestus

- Piiratud kestusega
- Kehtib 1. jaanuarist 2028 kuni 31. detsembrini 2034
- Finantsmõju kulukohustuste assigneeringutele avaldub ajavahemikul 2028–2034 ja maksete assigneeringutele ajavahemikul 2028–2034.

1.7. Kavandatud eelarve täitmise viisid[58]

- **Eelarve otsene täitmine** komisjoni poolt

  ✓ tema talituste kaudu, sealhulgas kasutades liidu delegatsioonides töötavat komisjoni personali;

  ✓ rakendusametite kaudu

☐ **Eelarve jagatud täitmine** koostöös liikmesriikidega

- **Eelarve kaudne täitmine**, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

  ✓ kolmandatele riikidele või nende määratud asutustele;

– ☐ rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);

– ☐ Euroopa Investeerimispangale ja Euroopa Investeerimisfondile;

– ☐ Finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;

  ✓ avalik-õiguslikele asutustele;

  ✓ avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, sel määral, mil neile antakse piisavad finantstagatised;

– ☐ liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kellele antakse piisavad finantstagatised;

– ☐ asutustele või isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ühise välis- ja julgeolekupoliitika erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis;

– ☐· liikmesriigis asutatud asutustele, kelle suhtes kohaldatakse liikmesriigi eraõigust või liidu õigust ja kellele võib kooskõlas valdkondlike normidega usaldada liidu rahaliste vahendite või eelarveliste tagatiste haldamise niivõrd, kuivõrd selliseid asutusi kontrollivad avalik-õiguslikud asutused või avalikke teenuseid osutavad eraõiguslikud asutused ja kontrollivad organid annavad neile solidaarvastutuse vormis piisavad finantstagatised või samaväärsed finantstagatised, mis võivad iga meetme puhul piirduda liidu toetuse maksimumsummaga.

Märkused

Programmi rakendatakse eelarve otsese ja kaudse täitmise kaudu, kuna selline lähenemine on osutunud edukaks eelmistes mitmeaastastes finantsraamistikes ja programmi „Erasmus+“ vahehindamisel kinnitati, et see on programmi tõhususe võtmetegur.

---

58 Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud BUDGpedia veebisaidil https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse reeglid

Käesoleva programmi seire-, aruandlus- ja hindamiseeskirjades järgitakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) [XXX]* [tulemuslikkuse määrus] sätestatud nõudeid.

Komisjon avaldab tulevase programmi „Erasmus+“ rakendamise aruande hiljemalt neli aastat pärast selle rakendamise algust, et hinnata programmi eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme.

Komisjon viib kooskõlas määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 34 lõikega 3 läbi tagasiulatuva hindamise hiljemalt kolm aastat pärast tulevase programmi „Erasmus+“ programmitööperioodi lõppu.

Eesmärk on kasutada võimalikult palju olemasolevat korda ning lihtsustada, ratsionaliseerida ja vähendada osalejate (üksikisikute ja organisatsioonide) halduskoormust, samas tagades, et kogutakse piisavalt teavet, et hinnata programmi tulemusi ja tagada aruandekohustuse täitmine. Järelevalve ja aruandluseeskirjad kehtestatakse seega süsteemselt, arvestades muu hulgas nende tõhusust ja kulutasuvust praegu kehtiva programmi vahendusel saadud kogemuste kontekstis ja ilma et see kahjustaks hindamiseks vajalike andmete kogumist.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem(id)

2.2.1. Eelarve täitmise viisi(de), rahastuse rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus

Programmi eelarve otsese ja kaudse täitmise viiside kombineerimine, millega on kavas jätkata, põhineb praeguse programmi „Erasmus+“ rakendamisel saadud positiivsetel kogemustel, mis on näidanud järjepidevalt positiivseid tulemusi järjestikustel programmitööperioodidel. Aluseks on olemasolevad struktuurid kooskõlas subsidiaarsuse, proportsionaalsuse ja tõhususe põhimõtetega. Läbiproovitud meetodite säilitamine võimaldab keskenduda meetmete rakendamisele ja tulemustele, kindlustada juba tõestust leidnud tõhusust ning samas vähendada halduskoormust minimaalsele tasemele. Üldpõhimõte jääks samaks: üldjuhul ei anta toetust otse konkreetsele toetusesaajale; toetust antakse ka edaspidi osalevate organisatsioonide kaudu, kes edastavad selle konkreetsetele õppijatele või praktiseerijatele. Järjestikuste hindamiste käigus leidis kinnitust, et riiklike agentuuride kaudu toimuv eelarve kaudne täitmine on tõhusaim viis hallata õpirände- ja koostööprojekte, mille eesmärk on suurendada suutlikkust kõigis osalevates riikides. Otsene eelarve täitmine seevastu toimib hästi Euroopa tasandi valdkonnaüleste meetmete puhul, seda tänu mastaabisäästule ning rakendusameti EACEA suutlikkusele hallata meetmeid organisatsiooni tasandi vahendite ja menetluste kaudu.

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

Käimasolevate programmide rakendamisel tuvastatud ohud on peamiselt järgmist laadi:

- vead, mis tulenevad toetusesaajate kogenematusest eeskirjade rakendamisel. Neid vigu saab oluliselt vähendada lihtsustatud kulude (kindlaksmääratud summad, ühtsed toetusmäärad ja ühikuhindade astmik) kasutamise korral;

- kontrolliahela usaldusväärsus ja kontrolljälje säilitamine. Kavandatud programmi haldaksid jätkuvalt riiklikud agentuurid, keda kontrollib sõltumatu auditeerimisasutus, nagu on ette nähtud finantsmäärusega, lisaks jälgivad riiklikud korraldusasutused programmi toimimist ja juhtimist. Kontrolliraamistik, mis leevendab neid riske, on väga hästi toimiv;
- konkreetsetel osalejate sihtrühmadel (nt noored või täiskasvanud) võib liidu rahastamisvahendite haldamisel vajaka jääda vajalikust finantsjuhtimise suutlikkusest ning nende sihtrühmade puhul tuleks teha täiendavat järelevalvet ja riskihindamispõhiseid kontrolle. Peamine lihtsustus ohtude leevendamiseks ja keerulistest finantseeskirjadest tulenevate vigade määra vähendamiseks on see, et jätkuvalt kasutatakse enamjaolt kindlasummalisi, ühtsetel toetusmääradel ja ühikuhindade astmestikul põhinevaid toetusi ning lihtsamas vormis meetmeid, mis muudavad eeskirjad lihtsasti järgitavaks, samas säilitades aruandekohustuse.

Kõik selleks volitatud üksused on alati vastutavad liidu finantshuvide kaitseks tehtavate esmatasandi kontrollide eest, komisjon vastutab üldise raamisiku kontrolli eest. See praegu kehtiv kindel kontrollisüsteem jäetakse alles, et kontrollida liidu rahastamisvahendite kasutamist riiklike agentuuride poolse eelarve kaudse täitmise vahendusel rakendatavate meetmete puhul ja ka eelarve otsese täitmise raames kooskõlas finantsmäärusega. Riiklikele agentuuridele ülekantavate programmivahendite puhul tagab komisjon oma kontrolli nõuetekohase kooskõlastamise riiklike korraldusasutuste ja riiklike agentuuridega, lähtudes ühekordse audiitorkontrolli põhimõttest ja järgides riskipõhist analüüsi. Riiklikud agentuurid vastutavad toetusesaajate esmase kontrollimise eest, kuid nende endi sisekontrollisüsteeme ja nõuetele vastavust kontrollivad ja nende üle järelevalvet teostavad liikmesriigid / riiklikud korraldusasutused ja neid auditeerivad sõltumatud auditeerimisasutused. Et tagada kontrollide sidusus ja usaldusväärsus riigi tasandil, jätkab komisjon sageli ajakohastatavate kontrollisuuniste väljaandmist. Kontrollisüsteem luuakse viisil, mis tagab kontrollide tõhususe ja kulutasuvuse. Komisjoni järelevalve ja tulemusraamistik tagab poliitilise lähenemisviisi kohta andmete saamiseks vajaliku järelevalve ja tagasiside kõrge taseme. Kavandatud programmi kontrolliraamistikku täiendatakse komisjoni kontrollkülastuste programmi ja finantsauditite ga ning järelevalve ja rakendamise kohapealsete kontrollidega, samuti korraldatakse nõustamistegevust nagu näiteks konverentse, avakoosolekuid, kohtumisi riiklike agentuuridega, koolituskursusi ja veebiseminare.

2.2.3. Kontrollimeetmete hinnanguline kulutõhusus (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse), selle põhjendus ja oodatav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal)

Kulutõhususe kohta esitab komisjon kontrollimiseks vajalike vahendite ja sisendkulude aastaprognoosi, milles ta on võimalikkuse piires hinnanud nende kulude kasulikkust eeldatavate vigade arvu ning kontrolli tulemusena ära hoitud, tuvastatud ja kõrvaldatud rikkumiste arvu seisukohast, aga ka arvuliselt mitteloendatavate vigade seisukohast. Kirjeldatud lähenemisviis moodustab kontrolliahela finants- ja operatiivkontrollide tuumiku.

Kontrollistrateegia põhineb ühtsel kontrollraamistikul, mis tagab mõistliku kindlustunde kogu projektitsükli jooksul. Kontrollide kulutõhususe hindamiseks kasutusele võetud lähenemisviis põhineb loogikal, et üldise järelevalvestrateegia osana luuakse kindlustunne. Komisjon teeb kontrolle erineva sageduse ja

intensiivsusega, arvestades oma praeguste ja tulevikus tehtavate ülekannete erinevaid riskiprofiile ning praegu tehtavate ja alternatiivsete kontrollide kulutõhusust, järgides eelkõige riiklikele agentuuridele mõeldud suuniseid programmi rakendamiseks. Rakendusametid ja kõik selleks volitatud üksused vastutavad alati liidu finantshuvide kaitseks tehtavate esmatasandi kontrollide eest ning komisjon vastutab järelevalve teostamiseks vajalike kontrollide eest.

2024. aasta tegevusaruande metoodikal põhineva komisjoni hinnangu kohaselt moodustab olenevalt kasutatavast meetmest kontrollide kogukulu hallatavast eelarvest 8,21 % (rakendusameti (EACEA) eelarvet arvesse ei võeta). Need kulud on proportsionaalsed ja kulutõhusad, kui võtta arvesse kontrollide puudumisel ilmneda võivat veariski ja nõuet, mille kohaselt veamäär peab olema alla 2 %. Praeguse Erasmus+ ja selle eelkäijate kogemustele tuginedes (nende programmide veamäär on mitmeaastases perspektiivis 1 %) on veamäär eeldatavasti alla 2 %.

2.3. Pettuste ja õigusnormide rikkumise ärahoidmise meetmed

Pettuse ärahoidmiseks ja avastamiseks tehtavad kontrollid on hästi kooskõlas tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse tagamiseks ettenähtud kontrollidega (tahtmatud vead). Igal aastal vaatab komisjon läbi kõik riiklike agentuuride esitatud aruanded võimalike pettuste või rikkumiste kohta. Nende juhtumitega tegeletakse edasi riigisiseselt, kus riiklikel agentuuridel on otsene juurdepääs pettusejuhtumite juriidilise heastamise või edasikaebamise vahenditele. Komisjon on muutnud järjest lihtsamaks piiriüleste juhtumitega seotud kontakteerumise Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) ja Euroopa Prokuratuuriga (EPPO).

Komisjoni talitused aitavad kaasa Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) ja Euroopa Prokuratuuri (EPPO) poolt läbiviidavatele juurdlustele ning korraldavad Euroopa Pettustevastase Ameti lõpetatud juurdluste edasise jälgimise. Sarnaste rahastamiseeskirjadega programme ja sidusrühmi käsitlevates Euroopa Pettustevastase Ameti lõplikes juhtumiaruannetes on pettuse tagajärjel liidu eelarvele tekitatud finantskahju ilmnemist kindlaks tehtud pigem harva. Juhtumid saadetakse vajaduse korral uurimiseks Euroopa Pettustevastasele Ametile ja komisjoni juurdlus- ja distsiplinaarametile (IDOC), samas jälgitakse paljusid juhtumeid aasta jooksul otse riiklike agentuuride või korraldusasutuste kaudu, kuna neil on asjakohastele kohtutele ja pettusevastastele üksustele otsene juurdepääs.

Meedet rakendavad komisjoni talitused töötasid Euroopa Pettustevastase Ametilt saadud metoodika põhjal 2014. aastal välja oma pettustevastase võitluse strateegia (AFS) ja rakendavad seda sellest ajast saadik. Seda strateegiat ajakohastatakse korrapäraselt (viimati 2024. aastal) ning asjakohasel juhul lisatakse sellele madalama tasandi menetlusdokumendid, milles on kirjeldatud seda, kuhu juhtumid suunatakse ja milliseid järelmeetmeid võetakse, nt seda kas komisjoni varajase avastamise ja menetlusest kõrvalejätmise süsteemis (EDES) on registreeritud kõrvalejätmise või avastamise juhtumeid.

Kuna on teada, et programmi raames esinenud pettuste osakaal on väga väike ja piirdub üldjuhul juhtumitega, kus esitatakse mitu projektitaotlust korraga või kus projekti vedajad ei ole oma kohustustest kinni pidanud, peetakse olemasolevaid meetmeid asjakohaseks ja proportsionaalseks.

Võttes arvesse kavandatud programmiga seotud pettuste võimalikku mõju, eelkõige Euroopa Pettustevastase Ameti registreeritud rahalist kahju, ei õigusta allesjäänud pettuserisk täiendavaid meetmeid peale nende, mis on ette nähtud pettustevastase

võitluse strateegias ning komisjoni enda algatustes (näiteks 2024. aasta uuesti sõnastatud finantsmääruse alusel kohaldatav riskihindamisvahend ARACHNE+). Komisjoni talitused teevad Euroopa Pettustevastase Ametiga ja Euroopa Prokuratuuriga tihedat koostööd ning jälgivad pooleliolevate juhtumite käiku väga hoolikalt. Seega on võimalik kavandatud programmiga seotud pettuseriski kontrolli osas teha positiivne järeldus.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Kulu liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata	EFTA riigid	Kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaadid	Muud kolmandad riigid	Muu sihtotstarbeline tulu
2	06 01 01 Erasmus+ toetuskulud	Liigendamata	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI
2	06 02 01 Haridus ja koolitus	Liigendatud	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI
2	06 02 02 Noored ja sport	Liigendatud	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

3.2. Ettepaneku hinnanguline finantsmõju assigneeringutele

3.2.1. Hinnanguline mõju tegevusassigneeringutele – ülevaade

☐ Ettepanek/algatus ei nõua tegevusassigneeringute kasutamist

- Ettepanek/algatus nõuab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.1.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik		Nr	2							
Hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraat			Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
Tegevusassigneeringud										
Eelarverida 06 02 01 Haridus ja koolitus	Kulukohustused	(1a)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	**pm**
	Maksed	(2a)	pm	pm	pm	pm	pm	pm	pm	**pm**
Eelarverida 06 02 02 Noored ja sport	Kulukohustused	(1b)	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**
	Maksed	(2b)	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud										
Eelarverida 06 01 01 Erasmus+ toetuskulud		3)	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**
Hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraadi	Kulukohustused	= 1a + 1b + 3	5,261	5,440	5,625	5,819	6,019	6,224	6,439	40,827
assigneeringud KOKKU	Maksed	= 2a + 2b + 3	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**

			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
			2028	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	
Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**
	Maksed	(5)	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 2 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	5,261	5,440	5,625	5,819	6,019	6,224	6,439	40,827
	Maksed	= 5 + 6	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**	**pm**

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	**4**	Halduskulud[59]

PEADIREKTORAAT: hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraat (EAC)	Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
• Personalikulud	76,189	76,189	76,189	76,189	76,189	76,189	76,189	**533,323**
• Muud halduskulud	0,743	0,743	0,743	0,743	0,743	0,743	0,743	5,201
Hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraat KOKKU	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**538,526**

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 4 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**538,526**

[59] Vajalike assigneeringute kindlaksmääramiseks tuleks kasutada aastaseid keskmisi kulunäitajaid, mis on kättesaadavad BUDGpedia veebilehel.

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–4	Kulukohustused	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
assigneeringud KOKKU	Maksed	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

			Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	0	0	0	0	0	0	0	**0**
	Maksed	(5)	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)	0	0	0	0	0	0	0	**0**

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI <….> assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Maksed	= 5 + 6	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

			Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	Aasta	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
			2028	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**	**2033**	**2034**	
Tegevusassigneeringud KOKKU	Kulukohustused	(4)	0	0	0	0	0	0	0	**0**
	Maksed	(5)	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU		(6)	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI <….> assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
	Maksed	= 5 + 6	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

			Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
• Tegevusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)	Kulukohustused	(4)	0	0	0	0	0	0	0	**0**
	Maksed	(5)	0	0	0	0	0	0	0	**0**
• Eriprogrammide vahenditest rahastatavad haldusassigneeringud KOKKU (kõik rubriigid)		-(6)	0	0	0	0	0	0	0	**0**

rubriikide 1–3 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	= 4 + 6	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Mitmeaastase finantsraamistiku (vajalikud vahendid)	Maksed	= 5 + 6	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	**4**	Halduskulud[60]

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraat		Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**MITMEAASTANE FINANTSRAAMISTIK KOKKU 2028–2034**
• Personalikulud		**76,189**	**76,189**	**76,189**	**76,189**	**76,189**	**76,189**	**76,189**	**533,323**
• Muud halduskulud		0,743	0,743	0,743	0,743	0,743	0,743	0,743	**5,201**
Hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraat KOKKU	Assigneeringud	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**538,526**

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 4 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**538,526**

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

[60] Vajalike assigneeringute kindlaksmääramiseks tuleks kasutada aastaseid keskmisi kulunäitajaid, mis on kättesaadavad BUDGpedia veebilehel.

		Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–4	Kulukohustused	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
assigneeringud KOKKU	Maksed	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3.2.2. Hinnanguline tegevusassigneeringutest rahastatav väljund (ei täideta detsentraliseeritud asutuste puhul)

kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Programmi edusammude ja saavutuste jälgimiseks kasutatavad väljund- ja tulemusnäitajad vastavad määruses xxx [tulemuslikkuse määrus] sätestatud ühistele näitajatele.

Märkige eesmärgid ja väljundid ⇩			Aasta **2028**		Aasta **2029**		Aasta **2030**		Aasta **2031**		Lisage vajalik arv aastaid, et näidata finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)						**KOKKU**	
	VÄLJUNDID																	
	Väljundi liik[61]	Keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku	Kulud kokku
ERIEESMÄRK nr 1…[62]																		
- Väljund																		
- Väljund																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 1 kokku																		
ERIEESMÄRK nr 2 ...																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 2 kokku																		
KOKKU																		

61 Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

62 Vastavalt punktile 1.3.2 „Erieesmärgid“.

3.2.3. Hinnanguline mõju haldusassigneeringutele – ülevaade

☐ Ettepanek/algatus ei nõua haldusassigneeringute kasutamist

- Ettepanek/algatus nõuab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.3.1. Heakskiidetud eelarvest saadavad assigneeringud

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**KOKKU 2028–2034**
RUBRIIK 4								
Personalikulud	76,189	76,189	76,189	76,189	76,189	76,189	76,189	**533,323**
Muud halduskulud	0,743	0,743	0,743	0,743	0,743	0,743	0,743	**5,201**
RUBRIIK 4 kokku	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**76,932**	**538,526**
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud								
Personalikulud	Täidetakse hiljem	Täidetakse hiljem	Täidetakse hiljem	Täidetakse hiljem	Täidetakse hiljem	Täidetakse hiljem	Täidetakse hiljem	**Täidetakse hiljem**
Muud halduskulud*	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	**0,000**
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud kokku								
KOKKU								

* Muude halduskuludega seotud assigneeringud (endine eelarverida) määratakse kindlaks rahastamispaketi avalikustamisel.

3.2.4. Hinnanguline personalivajadus

☐ Ettepanek/algatus ei nõua personali kasutamist

- Ettepanek/algatus nõuab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

3.2.4.1. Rahastatakse heakskiidetud eelarvest

Hinnanguline väärtus täistööaja ekvivalendina[63]

HEAKSKIIDETUD EELARVE	Aasta 2028	Aasta 2029	Aasta 2030	Aasta 2031	Aasta 2032	Aasta 2033	Aasta 2034
• **Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)**							
20 01 02 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)	368[64]	368	368	368	368	368	368
20 01 02 03 (ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 01 (kaudne teadustegevus)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 11 (otsene teadustegevus)	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige)	0	0	0	0	0	0	0
• **Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)**							
20 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid)	69	69	69	69	69	69	69
20 02 03 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja noored eksperdid ELi delegatsioonides)	0	0	0	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida [PP.01.AA.AA] [2] - peakorteris	0	0	0	0	0	0	0
Haldustoetuse eelarverida [PP.01.AA.AA] [2] - ELi delegatsioonides	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 02 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid kaudse teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0	0	0	0
01 01 01 12 (lepingulised töötajad ja riikide lähetatud eksperdid otsese teadustegevuse valdkonnas)	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (märkige) — Rubriik 4	0	0	0	0	0	0	0
Muud eelarveread (programmi haldustoetus) – välja arvatud rubriik 4	20	20	20	20	20	20	20
KOKKU	**457**	**457**	**457**	**457**	**457**	**457**	**457**

Ettepaneku rakendamiseks vajatav personal (täistööaja ekvivalendina)

63 [Palun täpsustage tabeli all, mitu täistööaja ekvivalenti märgitud arvust on meetme haldamiseks juba määratud ja/või on võimalik teie peadirektoraadis ümber paigutada ning kui palju on personali kokku vaja.]

64 Sellest 24 täistööajale taandatud töötajat tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadile (samad järgnevatel aastatel).

	Kaetakse komisjoni talituste olemasolevast personalist	**Erakorraline lisapersonal***		
		Rahastatakse rubriigist 4 või teadusuuringute eelarveridadelt	**Rahastatakse BA ridadelt**	**Rahastatakse tasudest**
Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad	295[65]	73	Ei kohaldata	Täidetakse hiljem
Koosseisuväline personal (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)	63	6	20	Täidetakse hiljem

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	
Koosseisuvälised töötajad	

[65] Sellest 24 täistööajale taandatud töötajat tööhõive, sotsiaalküsimuste ja sotsiaalse kaasatuse peadirektoraadile.

3.2.5. Hinnanguline mõju digitehnoloogiaga seotud investeeringutele – ülevaade

Digi- ja IT-assigneeringud KOKKU	Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	**Mitmeaastane finantsraamistik 2028–2034 KOKKU**
RUBRIIK 4								
Institutsiooni tasandi IT-kulud	3,747	3,747	3,747	3,747	3,747	3,747	3,747	**26,232**
RUBRIIK 4 kokku	3,747	3,747	3,747	3,747	3,747	3,747	3,747	**26,232**
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud								
Poliitikavaldkondade IT-kulud rakenduskavadele	57,000	57,0000	57,0000	57,0000	57,0000	57,0000	57,0000	**399,0000**
RUBRIIGIST 4 välja jäävad kulud kokku	**57,000**	**57,000**	**57,0000**	**57,0000**	**57,0000**	**57,0000**	**57,0000**	**399,000**
KOKKU	**60,747**	**60, 60,747**	**60 60 747**	**60 60 747**	**60 60 747**	**60 60 747**	**60 60 747**	**425,232**

3.2.6. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

Algatus on kooskõlas ettepanekuga mitmeaastase finantsraamistiku 2028–2034 kohta.

Ettepanek/algatus

☐ on täielikult rahastatav mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi sisese vahendite ümberpaigutamise kaudu

Selgitage ümberplaneerimist, märkides asjaomased eelarveread ja summad. Põhjaliku ümberplaneerimise korral tuleb esitada Exceli tabel

☐ tingib mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi mittesihtotstarbelise varu ja/või mitmeaastase finantsraamistiku määruses sätestatud erivahendite kasutuselevõtu

Määrus

Selgitage, mis on vajalik, märkides asjaomased rubriigid, eelarveread ja summad ning nimetades kasutatavad rahastamisvahendid..

☐ nõuab mitmeaastase finantsraamistiku muutmist

Selgitage, mis on vajalik, märkides asjaomased rubriigid, eelarveread ja summad.

3.2.7. Kolmandate isikute rahaline osalus

Ettepanek/algatus

- ei näe ette kolmandate isikute poolset kaasrahastamist

☐ näeb ette kolmandate isikute poolse kaasrahastuse, mille hinnanguline summa on järgmine:

assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**	Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele.

☐ Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:

– ☐ omavahenditele

– ☐ muudele tuludele

– ☐ märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida	Jooksval eelarveaastal kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju[66]						
		Aasta **2028**	Aasta **2029**	Aasta **2030**	Aasta **2031**	Aasta **2032**	Aasta **2033**	Aasta **2034**
Artikkel ….								

Sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

[…]

Muud märkused (nt tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod/valem või muu teave).

[…]

66 Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.

4. DIGIMÕÕDE

4.1. Diginõuded

Viide nõudele	Nõude kirjeldus	Nõudest mõjutatud või sellega seotud osaleja	Kõrgema taseme tegevus	Kategooriad
Artikkel 20 lõige 9	Komisjon tagab vajalikud infotehnoloogiasüsteemid, et toetada artiklis 3 sätestatud programmi eesmärkide rakendamist, sealhulgas eelarve kaudse täitmise puhul	Euroopa Komisjon, riiklikud korraldusasutused, riiklikud agentuurid, toetusesaajad, osalejad	Programmitoetus; toetuste kaudne haldamine	Digilahendused
Põhjendus 33	Kasutajasõbralikel veebiplatvormidel ja virtuaalkoostöö vahenditel võib olla oluline roll haridus- ja koolitus- ning noorsoopoliitika elluviimise toetamisel Euroopas ja kaugemal. Virtuaalkoostöö ulatuslikumaks kasutamiseks peaks programm toetama veebiplatvormide süstemaatilisemat ja sidusamat kasutamist. Samuti peaks programm hõlbustama ja toetama õpirändeprotsesse digitaliseerimise kaudu.	Euroopa Komisjon, riiklikud korraldusasutused, riiklikud agentuurid, toetusesaajad, osalejad	Programmitoetus	Digilahendused
Artikkel 7, joonealune märkus 45	Programmiga toetatakse [...] programmi rakendamist, sealhulgas koostoimet muude liidu poliitikavaldkondade ja programmidega ning nende toetamist, veebiplatvorme, virtuaalkoostöö vahendeid ja vahendeid õpirände hõlbustamiseks	Euroopa Komisjon, riiklikud korraldusasutused, riiklikud Europassi keskused, Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku	Programmitoetus	Digilahendused ja -andmed

	(sealhulgas toetus ühisele raamistikule ja vahendid paremate oskuste ja kvalifikatsioonidega seotud teenuste pakkumiseks (Europass))	riiklikud koordineerimiskeskused Euroguidance Osalejad Üksikisikud		

4.2. Andmed

Kohaldamisalasse kuuluvate andmete ja seonduvate standardite / tehniliste kirjelduste üldine kirjeldus

Andmete liik	**Viide (viited) nõudele**	**Standard ja/või tehniline kirjeldus (kui see on asjakohane)**
Riigid, organisatsioonid, eelarve, osalejad ja prioriteedid projektide kaupa (vajaduse korral põhimeetmete kaupa)	Artikkel 20 lõige 9	Komisjoni järelevalve- ja aruandlusvahendid, sealhulgas eGrants tsentraliseeritud halduse jaoks
Riigid, organisatsioonid, eelarve, osalejad ja prioriteedid projektide kaupa (vajaduse korral põhimeetmete kaupa)	Artikkel 20 lõige 9	Komisjoni järelevalve- ja aruandlusvahendid, sealhulgas eGrants tsentraliseeritud halduse jaoks
Riigid, organisatsioonid, eelarve, osalejad ja prioriteedid projektide kaupa (vajaduse korral põhimeetmete kaupa)	Tulemuslikkuse määrus XX peatükk: artikkel XX	
Riigid, organisatsioonid, eelarve, osalejad ja prioriteedid projektide kaupa (vajaduse korral	Tulemuslikkuse määrus XX peatükk: artikkel XX	

põhimeetmete kaupa)		
Europassi registreeritud kasutajaprofiilid, mis on seotud karjääri ja oskustega (sh oskuste enesehindamine, Europassi teegid, digikukkur, digitaalsed õppetunnistused jne), õppimisvõimalustega, haridusasutuste akrediteerimisega	Artikkel 7, joonealune märkus 35	Euroopa õppemudel Europassi profiil

Kooskõla Euroopa andmestrateegiaga

Selgitage, kuidas nõue (nõuded) on kooskõlas Euroopa andmestrateegiaga

Andmete kvaliteet tuleb kindlaks määrata spetsiaalsete kvaliteedinäitajate abil, et tagada üks tõene versioon.

Europassi puhul: kõik kvalifikatsiooniandmete registris avaldatud andmed avaldatakse avatud andmete portaalis: Euroopa õppemudel, õppimisvõimalused, akrediteeritud organisatsioonid ja kvalifikatsioonid

Kooskõla ühekordsuse põhimõttega

Selgitage, kuidas on kaalutud ühekordsuse põhimõtet, kuidas on uuritud olemasolevate andmete taaskasutamise võimalust

Programmi rakendamise käigus saadud andmete jälgitavus ja taaskasutatavus tagatakse ülevaateliste tabelitega. Andmed saadakse projekti erinevate etappide vahenditest / dokumentidest (nt taotlusvormid, lõpparuanded, osalejate küsitlused)

Selgitage, kuidas on uued loodud andmed leitavad, juurdepääsetavad, koostalitlusvõimelised ja taaskasutatavad ning vastavad kvaliteetsetele standarditele

Tagatakse programmi rakendamise käigus saadud andmete jälgitavus ja taaskasutatavus. Andmed salvestatakse projekti eri etappides kasutatavates

dokumentides ja tehakse kättesaadavaks, sealhulgas tänu tulemuslikkuse määruse alusel loodava ühtse digivärava visualiseerimissuutlikkusele.

Europassi andmed õppimisvõimaluste, kvalifikatsioonide ja akrediteerimise kohta on avatud andmetena kättesaadavad Euroopa Liidu avatud andmete portaalis.

Andmevood

Andmete liik	**Viide (viited) nõudele (nõuetele)**	**Osaleja, kes andmed esitab**	**Osaleja, kes andmed saab**	**Andmevahetuse ajend**	**Sagedus (kui see on asjakohane)**
Riigid, organisatsioonid, eelarve, osalejad ja prioriteedid projektide kaupa, projekti tulemused (vajaduse korral põhimeetmete kaupa)	Artikkel 13 ja preambula põhjendus 56 Tulemuslikkuse määruse artikkel XX ja artikkel XX	Toetusesaajad, programmi teabepunkt	Üldsus Komisjon Euroopa Parlament Euroopa Liidu Nõukogu	Tulemuslikkuse määruse artikkel XX ja artikkel XX (järelevalve) ja artikkel XX (rakendamisaruanne ja tagasiulatuvad hindamised). Kulude jälgimine, programmi tulemuslikkuse aruandlus ning rakendamise ja tulemuste järelevalve	Tulemuslikkuse määruse artikkel XX (järelevalve) ja artikkel XX (rakendamisaruanne ja tagasiulatuvad hindamised). Iga-aastane aruandlus
Europassi registreeritud kasutajaprofiilid (ePortfolio IT-moodul)	Artikkel 7, joonealune märkus 35	Üksikisikud	Üksikisikud	Kasutajate registreerimine Europassis (ePortfolio)	Kasutajate vajadustest lähtuvalt
Õppimisvõimalused, haridusasutuste akrediteerimine (kvalifikatsiooniandmete registri IT-moodul)	Artikkel 7, joonealune märkus 35	Riiklikud korraldusasutused	Riiklikud ametiasutused, haridus- ja koolitusteenuse osutajad, üksikisikud	Ettepanekud Europassi nõuanderühma koosolekutel, kui see on vajalik riiklike ametiasutuste ajakohastamise tõttu	*Ad hoc* (taotlus esitatakse vähemalt kord aastas)

4.3. Digilahendused

Digilahendus	Viide (viited) nõudele (nõuetele)	Peamised volitatud funktsioonid	Vastutav asutus	Kuidas on arvesse võetud juurdepääsetavust?	Kuidas on arvesse võetud taaskasutatavust?	Tehisarul põhineva tehnoloogia kasutamine (kui see on asjakohane)
Digilahendus nr 1: toetuste haldamise platvorm eelarve kaudse täitmise korral	Artikkel 20 lõige 9	Toetuste haldamine eelarve kaudse täitmise korral	Euroopa Komisjon	Kooskõlas ühiste ligipääsetavuspõhimõtetega.	//	Lähtudes ettevaatuspõhimõttest võimendab platvorm tehisaru kasutamist, kui see on asjakohane
Digilahendus nr 2: platvorm(id) programmi toetamiseks	Artikkel 20 lõige 9 ja põhjendus 33	Programmitoetus NB: selline platvorm (sellised platvormid) määratakse kindlaks või kinnitatakse programmi rakendamise ajal	Euroopa Komisjon	Kooskõlas ühiste ligipääsetavuspõhimõtetega.	//	Lähtudes ettevaatuspõhimõttest võimendab platvorm tehisaru kasutamist, kui see on asjakohane
Digilahendus nr 3: programmi analüüs – andmed ja tehisaruplatvorm	Artikkel 20 lõige 9 ja põhjendus 33	Programmitoetus	Euroopa Komisjon	Kooskõlas ühiste ligipääsetavuspõhimõtetega.	//	Lähtudes ettevaatuspõhimõttest võimendab platvorm tehisaru kasutamist, kui see on asjakohane
Digilahendus nr	Artikkel 7, joonealune	Tööjõu liikuvuse programmi toetus:	Euroopa	Kooskõlas ühiste	Europass (ePortfolio) on	Lähtudes ettevaatuspõhimõttest

4: Europass	märkus 35	kasutajaprofiilid, sealhulgas oskuste hindamine ja karjäärijuhtimine, õppimisvõimalused, asutuste akrediteerimine	Komisjon	ligipääsetavuspõhimõtetega.	Euroopa CV formaadi jaoks vajaliku koostalitlusvõime platvorm	võimendab platvorm tehisaru kasutamist, kui see on asjakohane

Digilahendus nr 1: toetuste haldamise platvorm eelarve kaudse täitmise korral

Digi- ja/või valdkondlik poliitika (kui see on asjakohane)	**Selgitus selle kohta, kuidas see on kooskõlas**
Tehisintellektimäärus	Võimendades tehisaru kasutamist tagab Euroopa Komisjon tehisintellektimääruse järgimise.
ELi küberturvalisuse raamistik	Ilma et see piiraks määruse (EL) 2016/679 kohaldamist, tagab komisjon käesoleva määruse kohaldamisel kogutud ja salvestatud andmete turvalisuse, terviklikkuse, ehtsuse ja konfidentsiaalsuse.
eIDAS	Vajaduse korral tuginetakse autentimisel EU Loginile, millega rakendatakse eIDASe määrust.
Ühtne digivärav ja siseturu infosüsteem	Ei kohaldata

Digilahendus nr 2: platvorm(id) programmi toetamiseks

Digi- ja/või valdkondlik poliitika (kui see on asjakohane)	**Selgitus selle kohta, kuidas see on kooskõlas**
Tehisintellektimäärus	Võimendades tehisaru kasutamist tagab Euroopa Komisjon tehisintellektimääruse järgimise.
ELi küberturvalisuse raamistik	Ilma et see piiraks määruse (EL) 2016/679 kohaldamist, tagab komisjon käesoleva määruse kohaldamisel kogutud ja salvestatud andmete turvalisuse, terviklikkuse, ehtsuse ja konfidentsiaalsuse.
eIDAS	Vajaduse korral tuginetakse autentimisel EU Loginile, millega rakendatakse

	eIDASe määrust.
Ühtne digivärav ja siseturu infosüsteem	Ei kohaldata

Digilahendus nr 3: programmi analüüs – andmed ja tehisaruplatvorm

Digi- ja/või valdkondlik poliitika (kui see on asjakohane)	**Selgitus selle kohta, kuidas see on kooskõlas**
Tehisintellektimäärus	Võimendades tehisaru kasutamist tagab Euroopa Komisjon tehisintellektimääruse järgimise.
ELi küberturvalisuse raamistik	Ilma et see piiraks määruse (EL) 2016/679 kohaldamist, tagab komisjon käesoleva määruse kohaldamisel kogutud ja salvestatud andmete turvalisuse, terviklikkuse, ehtsuse ja konfidentsiaalsuse.
eIDAS	Vajaduse korral tuginetakse autentimisel EU Loginile, millega rakendatakse eIDASe määrust.
Ühtne digivärav ja siseturu infosüsteem	Ei kohaldata

Digilahendus nr 4: EUROPASS

Digi- ja/või valdkondlik poliitika (kui see on asjakohane)	**Selgitus selle kohta, kuidas see on kooskõlas**
Tehisintellektimäärus	Võimendades tehisaru kasutamist tagab Euroopa Komisjon tehisintellektimääruse järgimise.
ELi küberturvalisuse raamistik	Ilma et see piiraks määruse (EL) 2016/679 kohaldamist, tagab komisjon käesoleva määruse kohaldamisel kogutud ja salvestatud andmete turvalisuse, terviklikkuse, ehtsuse ja konfidentsiaalsuse.
eIDAS	Europass kasutab EU Logini autentimist, millega rakendatakse eIDASe määrust.

Ühtne digivärav ja siseturu infosüsteem	Ei kohaldata
Muu	Ei kohaldata

4.4. Koostalitlusvõime hindamine

Digitaalne avalik teenus või digitaalsete avalike teenuste kategooria	**Kirjeldus**	**Viide (viited) nõudele (nõuetele)**	**Muu(d) koostalitluslahendus(ed)**
Europassi registreeritud kasutajaprofiilid, mis on seotud karjääri ja oskustega (sh oskuste enesehindamine, Europassi teegid, digikukkur, digitaalsed õppetunnistused jne)	Toetab kasutajaid Euroopa Europassi profiili formaadil põhineva profiili loomisel. Aitab kasutajatel oma oskusi ja pädevusi määratleda, dokumenteerida ja tutvustada, kasutades struktureeritud vahendeid, mis põhinevad oskuste ja ametite Euroopa klassifikaatoril (ESCO) Pakub enesehindamisvahendeid keelte ja muude pehmete oskuste jaoks.	Artikkel 7, joonealune märkus 35	Euraxess, EURES, personalivaldkonna ümberkujundamise programmi vahendid
Töö- ja õppimisvõimaluste soovitused	Pakub juurdepääsu töökohtadele ja kursustele kogu Euroopas. Koostalitlusvõime EURESe platvormiga: töökohti pakutakse EURESe platvormi kaudu. Europassi profiile saab eksportida EURESe platvormile, kus EURESe nõustajad ja tööandjad saavad nendega	Artikkel 7, joonealune märkus 35	Euroopa tööturuasutuste võrgustik (EURES)

	tutvuda.		
Võimaldab luua ja säilitada digitaalseid õppetõendeid (nt Europassi õpirände tunnistus)	Võimaldab haridus- ja koolitusasutustel väljastada õppimise kohta tunnistusi standardses ja usaldusväärses vormingus, rakendades Euroopa õppemudelit. Võtab vastu ja jagab riikideüleseid kontrollitavaid ja koostalitlusvõimelisi digitaalseid õppetõendeid.	Artikkel 7, joonealune märkus 35	Euroopa digiidentiteedikukkur W3C Kontrollitav kvalifikatsioonistandard
Kvalifikatsioonide läbipaistvus	Toetab kvalifikatsioonide ja oskuste läbipaistvust ELi liikmesriikides, EMP riikides, kandidaatriikides ja potentsiaalsetes kandidaatriikides Hõlbustab õppijate, tööotsijate ja vabatahtlike õpirännet, pakkudes läbipaistvat ja võrreldavat teavet.	Artikkel 7, joonealune märkus 35	

Digitaalne avalik teenus nr 1 – Europass

Hindamine	**Meede (meetmed)**	**Võimalikud allesjäänud tõkked (kui see on asjakohane)**
Kooskõla kehtivate digi- ja valdkondlike poliitikameetmetega **Loetlege kohaldatavad kindlakstehtud digi- ja valdkondlikud poliitikameetmed**	Europassi otsus (EL) 2018/646	Ei kohaldata
Korralduslikud meetmed avalike digiteenuste sujuvaks piiriüleseks osutamiseks **Loetlege kavandatud**	Europassi ja Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku võrgustikud: - Europassi nõuanderühm - Riiklikud Europassi keskused	Ei kohaldata

juhtimismeetmed	- Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku nõuanderühm	
Meetmed, mida võetakse andmete ühise tõlgendamise tagamiseks **Loetlege sellised meetmed**	Andmekogumite avaldamine: - ELMi veebilehitseja - ELi avatud andmete portaal	Ei kohaldata
Ühiselt kokku lepitud avalike tehniliste kirjelduste ja standardite kasutamine **Loetlege sellised meetmed**	Andmemudelid: - Europassi CV vorm - ELM (Euroopa õppemudel) - ESCO (oskuste ja ametite Euroopa klassifikaator) - EFSS (EURESe funktsionaalsed standardid ja spetsifikatsioonid)	Ei kohaldata

4.5. Digimõõtme rakendamist toetavad meetmed

Digitaalset rakendamist toetavate meetmete põhjalik kirjeldus

Meetme kirjeldus	**Viide (viited) nõudele (nõuetele)**	**Komisjoni roll** (kui see on asjakohane)	**Kaasatavad osalejad** (kui see on asjakohane)	**Eeldatav ajakava** (kui see on asjakohane)
Europassi otsus (EL) 2018/646	Artikkel 7, joonealune märkus 35	Lahenduse pakkuja, Europassi nõuanderühma haldamine ja	Europassi nõuanderühm, Europassi riiklikud	Juba rakendatud

		juhtimine	keskused	